إيليا أبو ماضي – الطلاسم

جِئْتُ، لا أَعْلَمُ مِنْ أَيْنَ، ولكِنّي أَتَيْتُ
ولَقَدْ أَبْصَرْتُ قُدّامي طَريقًا فَمَشَيْتُ
وسَأَبْقى ماشِيًا إنْ شِئْتُ هذا أمْ أَبَيْتُ
كَيْفَ جِئْتُ؟ كيف أَبْصَرْتُ طَريقي؟
لَسْتُ أَدْري!

أَجَديدٌ أمْ قَديمٌ أنا في هذا الوُجود
هَلْ أنا حُرٌّ طَليقٌ أَمْ أَسيرٌ في قُيود
هَلْ أنا قائِدُ نَفْسي في حَياتي أَمْ مَقود
أَتَمَنّى أَنَّني أَدْري ولكِنْ...
لَسْتُ أَدْري!

وطَريقي، ما طَريقي؟ أَطَويلٌ أمْ قَصير؟
هلْ أنا أَصْعَدُ أمْ أَهْبِطُ فيه وأَغور
أأنا السّائِرُ في الدَّرْب أَم الدَّرْبُ يَسير
أَمْ كِلانا واقِفٌ والدَّهْرُ يَجْري؟
لَسْتُ أَدْري!

لَيْتَ شِعْري وأنا عالِمُ الغَيْبَ الأمين
أَتُراني كُنت أَدْري أَنَّني فيه دَفين

وبِأَنّي سَوْفَ أَبْدو وبأنّي سَأَكون

أمْ تُراني كُنْتُ لا أُدْرِكُ شَيْئًا؟

لَسْتُ أَدْري!

أَتُراني قَبْلَما أَصْبَحْتُ إنْسانًا سَوِيّا

أَتُراني كُنْتُ مَحْوًا أمْ تراني كنت شيّا

ألهذا اللّغو حلّ أم سيبقى أبديّا

لست أدري... ولماذا لست أدري؟

لست أدري!

قد سألت البحر يوما هل أنا يا بحر منكا؟

هل صحيح ما رواه بعضهم عني وعنكا؟

أم تُرى ما زَعَموا زورًا وبُهْتانًا وإفْكا؟

ضَحِكَتْ أَمْواجُهُ مِنّي وقالَتْ:

لَسْتُ أَدْري!

أَيُّها البَحْر، أَتَدْري كَمْ مَضَتْ أَلْفٌ عَلَيْكا

وهَلِ الشّاطِىءُ يَدْري أَنّه جاثَ لَدَيْكا

وهَلِ الأَنْهارُ تَدْري أَنَّها مِنْكَ إِلَيْكا

ما الذّي الأمواج قالت حين ثارت؟

لَسْتُ أَدْري!

TILSIMLAR

Geldim, nereden bilmiyorum ama geldim
Bir yol gördüm önümde yürüdüm
Yürüyeceğim bu yolda istesem de istemesem de
Nasıl geldim? Nasıl gördüm yolumu?
Bilmiyorum!

Yeni miyim eski miyim bu varoluşta
Özgür müyüm, elleri bağlı esir miyim
Ben mi yön veriyorum hayatıma yoksa hayat mı yön veren bana
Bilmek isterdim ama
Bilmiyorum!

Yolum, nedir yolum? Uzun mu kısa mı?
Çıkıyor muyum iniyor muyum yokuş aşağı
Ben miyim yürüyen yolda, yol mu yoksa yürüyen
Veya ikimiz de durmuşuz da yol mu yoksa yürüyen
Bilmiyorum!

Ah bir bilsem ne olurdu güvenilir bilinmezliği
Bilir miydim acaba gömülü olduğumu orada
Ortaya çıkıp var olmayı gelecekte
Bilmez miydim hiçbir şeyi acaba
Bilmiyorum!

Silik miydim, bir şey miydim ne dersin
Dönüşmeden önce bir insana boyu posu yerinde
Var mı bir çözümü bu bilmecenin yoksa çözümsüz mü kalacak biteviye
Bilmiyorum… Neden bilmiyorum?
Bilmiyorum!

Sordum denize bir gün: Senden miyim ey deniz
Doğru mu hakkımızda söylenen
Yalan dolan, kuru iftira mı iddialar
Dalgaları gülerek dedi ki:
Bilmiyorum!

Bilir misin kaç bin geçti üzerinden ey deniz
Farkında mı kıyılar sana nasıl diz çöktüler
Farkında mı ırmaklar senden doğdu ve sana akıyorlar
Deli dalgalar ne dedi bilir misin
Bilmiyorum!

نزار قباني – القصيدة الدمشقية

هذي دِمَشْقُ وهذي الكَأْسُ والرّاحُ
إنّي أُحِبّ وبعـضُ الحُـبِّ ذَبّاحُ

أنا الدِمَشْقيّ لَوْ شَرَّحْتُمُ جَسَدي
لَسـالَ منهُ عَناقيـدٌ وتُفـّاحُ

ولَوْ فَتَحْـتُم شَرايِيني بِمِدْيَتِكُـمْ
سَمِعْتُمُ في دَمي أصْواتَ مَنْ راحوا

زِراعةُ القَلْب تُشْفي بَعْضَ من عَشِقوا
وما لِقَلْـبي –إذا أحْبَبْـتُ– جَـرّاحُ

إن النَبيذَ هُنا نارٌ مُعَطَّرَةٌ
فَهَلْ عُيونُ نِساءِ الشامِ أَقْداحُ

مآذنُ الشّـام تَبْكـي إذْ تُعانِقُـني
وللمـآذنِ كالأشجار أرواحُ

للياسَمـينِ حُقـولٌ في مَنازِلِنـا
وقِطّةُ البَيْت تَغْفو حَيْثُ تَرْتـاحُ

طاحونةُ البُنّ جُزْءٌ مِنْ طُفولَتِنـا
فَكَيْفَ أَنْسى؟ وعِطْرُ الهَيْلِ فَوّاحُ

هذا مَكانُ "أبي المُعْتَزّ" مُنْتَظِرٌ
ووَجْهُ "فائِزةٍ" حُلْوٌ ولَمّـاحُ

هُنا جُذوري هُنا قَلْبي هُنا لُغَـتي
فَكَيْفَ أُوضِحُ؟ هَلْ في العِشْقِ إيضاحُ؟

كَمْ مِنْ دِمَشْقيةٍ باعَـتْ أسـاوِرَها
حَتّى أُغازِلَها والشِّعْـرُ مِفْتـاحُ

أَتَيْتُ يا شَجَرَ الصَفْصافِ مُعْتَذِراً
فَهَلْ تُسامِحُ هَيْفاءُ ووَضّـاحُ؟

خَمْسونَ عاماً وأجْزائي مُبَعْثَرةٌ
فَوْقَ المُحيط وما في الأُفْقِ مِصْباحُ

تَقاذَفَتْني بِحـارٌ لا ضِفـافَ لَها
وطارَدَتْني شَيـاطينٌ وأَشْبـاحُ

أُقاتِلُ القُبْح في شِعْري وفي أَدَبي
حتى يُفَتِّـحَ نَوّارٌ وقَـدّاحُ

ما لِلْعُروبـةِ تَبْدو مِثْلَ أرْمَلَةٍ؟
أليسَ في كُتُبِ التاريخِ أفْراحُ؟

والشِعْرُ ماذا سيَبْقى مِنْ أصالَتِهِ؟
إذا تَوَلاّه نَصّـابٌ ومَـدّاحُ؟

وكيفَ نَكْتُبُ والأقْفالُ في فَمِنا؟
وكلُّ ثانِيـةٍ يَأْتيـكَ سَـفّاحُ؟

حَمَلْتُ شِعْري على ظَهْري فَأَتْعَبَني
ماذا مِنَ الشِعْرِ يَبْقى حينَ يَرْتاحُ؟

ŞAM KASİDESİ

İşte Şam işte kadehler şaraplar
Aşığım ben kimi aşklar can yakar

Şamlıyım ben yarsanız bedenimi
İçinden salkımlar elmalar akar

Bıçakla yarsanız damarlarımı
Kanımdan geçmişlerin sesi çıkar

Kalp nakli kimi âşıklara şifa
Olurken kalbim sevince can yakar

Gözünüz kadeh mi Şamlı kadınlar
Burada şarap ateştir hoş kokar

Şam'ın minareleri ağaç gibi
Ağlar kucaklar beni canları var

Evlerimizde yasemin bağları
Kedi rahat ettiği yerde yatar

Kahve dibeği çocukluğumuzun
Bir parçasıydı hala kahve kokar

Şurası Ebu Mu'tezz'in yeridir
Faize'nin hoş yüzü bana bakar

Köküm burada benim kalbim dilim
Nasıl desem aşkın izahı mı var

Nice Şamlı kadın bileziklerin
Sattı aşkımdan şiirdi anahtar

Geldim söğüt dalları özür için
Şu Hayfa'yı Vaddah'ı kim bağışlar

Ben okyanusun üstünde perişan
Gözlerim elli yıldır ufka bakar

Sahilsiz denizler savurur beni
Şeytanlarla hayaletler kovalar

Çirkinle savaşırım şiirimde
Ta ki onda açar güller goncalar

Tarih kitaplarında sevinç mi yok
Araplık dullara benzer neyi var

Ne kalır şiirin asaletinden
Ele geçirse yalaka hilekâr

Ağız kilitliyken nasıl yazalım
Her an başka cellât karşına çıkar

Şiirimi sırtlandım bitkin düştüm
Rahatlayınca şiir neye yarar

نَذْرُ المُجاهِد

هَـــذا هُـــوَ الشَّـــعْرُ الَّـــذِي شَـــهِدَ الحُـــروبَ الهـــائِلاتِ
وَعَلَيْـــهِ أَمْطَـــرَتِ الْقَنـــا بِـــلْ كَالصَّـــواعِقِ نـــازِلاتِ
خـــاضَ المَعـــامِعَ لِإِيهـــا بِ عـــلَى الجِيـــادِ الصـــافِناتِ
حَيًّـــا بِتَطْهـــيرِ المَـــوا طِـــنِ مِـــنْ بَنِـــي الْايطالِيـــاتِ

آلَيْـــتُ أَن يَبْقَـــى إلى أَنْ يَعْـــبُرَ الجُنْـــدُ القَنـــاتِ
لِنَـــرَى الغُـــزاةَ عـــلَى ضِـــفا فِ النِّيـــلِ تَفْتَـــكُّ بِالبُغـــاةِ
وَنَـــرَى طِـــرابُلُسَ العَـــزِي زَةَ في لَيـــالٍ بـــاهِراتِ
تَخْتـــالُ في بَـــرْدِ الهَنـــاءِ بِالْاِنْتِصـــارِ عـــلى الطُّغـــاةِ

وَتَســـودُ أَعْـــلامُ الخَـــلِي فَـــةِ في بِـــلادِ الضَّـــائِعاتِ
وَنَـــرَى الهِـــلالَ مُتَوِّجـــاً جُـــزُرَ المُحِـــيطِ الخالِـــداتِ
إِذْ ذَلِـــكَ يُخْلَـــقُ بَـــيْنَ أَفْ واجِ الأَعـــاظِمِ وَالغُـــزاةِ
مَـــا بَـــينَ تَهْليـــلٍ وَتَـــكْ بـــيرٍ وَتَقْـــديمِ الصَّـــلاتِ

فَيَكـــونُ عُنْـــوانَ الفُتـــو حِ مَـــدَى العُصـــورِ الـــدَّائِراتِ
أَوْ هَكَـــذا يَبْقَـــى إذا لَمْ نَنْتَصِرْ حتـــى المَـــماتِ
يـــا مَـــنْ وَعَـــدْتَ المُسْـــلِمي نَ النَّصْرَ أَمْـــنِنْ بالحَيـــاةِ

MÜCAHİDİN ADAĞI

- Korkunç savaşlara tanık (oldu) bu saçlar! Yıldırımlar misali yağdı üzerine bombalar.

- Heybetli atlarla fedakârca atıldı savaş meydanına, gözü kapalı. Selama durmalı İtalyan veletlerden temizlemek için vatanı.

- Saçlarımı kesmemeye yeminim var, askerler Kanal'ı geçinceye kadar. Akıncıların Nil kıyısında azgın düşmanı perişan edinceye…

- (Trablus), zalimlere karşı zafer kazanmış bir eda ile salınarak yürüyünceye kadar…
- Elden çıkmış vatan parçalarında (tekrar) Halifenin bayrakları dalgalanıncaya…

-Ve de (Osmanlı) hilalinin, ölümsüz Atlantik adalarını taçlandırdığını görünceye kadar…

- İşte ancak o mutlu günlere ulaştığımda traş olacağım, ulu insanların ve akıncıların tekbir ve tehlîl sesleriyle duaları arasında.

-Ve bu saçlar o fethin hatırası olarak saklanacak.
- Aksi halde, zafer gerçekleşmezse, onları ölünceye kadar kesmeyeceğim.

- Ey Müslümanlara zafer vadeden Allah'ım! Yaşamamız için bize yardım et!

Şair: Süleyman Bâşâ el-Bârûnî (1870-1940)

Türü: Kaside

Ana Tema: Kahramanlık.

النَّار وَالحَنين

فِلسْطينَ الحَبيبَةَ ما دَهاها تُريدُ العَوْنَ لكِنْ مَن فَداها
بَكتْ بالأمسِ مِمّنْ عَذَّبوها وَتَبْكِي اليَوْمَ مِنْ شَعْبٍ سَلاَها
فِلسْطينَ الحَبيبَةَ كَيْفَ أَنْسَى أَنا في القلبِ أَحْمِلُهُ هَواها
سَأَبْقَى شَمْعَةً أَحْرِقُ نَفْسي أُضيعُ فَتيلَةً فَوْقَ ثَراها

سَأَزْرَعُ في تَرابِكِ كُلِّ شِبْرٍ بِنارٍ يَحْرِقُ العادي شَظاها
بِلادي أَنتِ لي الدُّنيا جَميعاً وَما في الأَرْضِ مِن بَلَدٍ سِواها
أراها وَسْطَ قيْدٍ مِن حَديدٍ وَسِكّينٍ يُمَزِّقُ في حَشاها
وَأَبْقَى صامِتاً وَالذُّلُّ حَوْلي إِذا تَبّاً لِقَلْبي إِذْ نَساها

وَرَبِّ القِبْلَتَيْنِ وَرَبِّ دِيني سَأَرْمي بِالعَداوَةِ مَن رَماها
سَأَجْعَلُ أَرْضَها تَهْتَزُّ عُنْفاً تُمَزِّقُ بالقَنابِلِ مَن غَزاها
سَأَجْعَلُ بَحْرَها يَزْأَرُ بُغْضاً وَيُغْرِقُ كُلَّ مَن ليسَ فَتاها
سَأَجْعَلُ شَجَرَها سَيْفاً وَرُمْحاً لِقَلْبِ البائِعينَ وَمَن شَراها

وَأَمّا أَنْ أَموتَ فَأَلْفُ مَرْحى وَدَمي سائِلٌ فَوْقَ ثَراها
بِهِ أَكْتُبُ لِلدُّنيا جَميعا وَأَمْزُجُ دَمْعَتي وُسْطَ نَداها

ATEŞ VE ÖZLEM

-Sevgili Filistin! Nedir bu başına gelenler! Yardım istiyor ama kim fedakârlık edecek?

-Dün eziyet edenlerden ağladı; bu gün de onu unutan bir halktan ağlıyor.

-Sevgili Filistin'i nasıl unuturum, aşkını kalbimde taşıyorum.

-Kendi kendimi yakan bir mum olarak kalacağım; toprakları üzerindeki fitili tutuşturacağım.

-Toprağının her karışına ateş ekeceğim… Alevleri düşmanı yakan bir ateş.

-Vatanım benim, sen benim için bütün dünyasın, yeryüzünde senden başka ülke yok.

-Filistin'i görüyorum demirden bağların orasında, bir bıçak da içini parçalamakta,

-Sessiz kalıyorum, zilletle sarılıyım, eğer onu unutursa kalbim, kahrolsun!

-İki kıblenin Rabbine ve Rabbime yemin olsun, ona bir şey atana düşman olacağım.

-Böylece Filistin, topraklarını şiddetle sarsacak ve kendisine saldıranları bombalarla parçalayacak.

-Denizini kine bulayacağım ve kendinden olmayan gençleri boğacak.

-Ağaçlarını kılıç ve ok haline getireceğim, onu satanların ve alanların kalbine...

-Kanım toprağına akarken öleceksem, ne mutlu bana! Kanım naaşının üzerinde akacak.

-Kanımla bütün dünyaya yazacağım, kanımla gözyaşlarımı karıştırarak yazacağım.

Şair: Ahmed Refîk el-Mehdevî (1898-1961)

Türü: Kaside

Ana Tema: Vatan Sevgisi

يا صَلاحَ الدّينِ

مَرْسومٌ بِإِقالةِ خالِدِ بْنِ الْوَليد

سَرَقوا مِنّا الزَّمانَ الْعَرَبيّ

سَرَقوا فاطِمةَ الزَّهْراءَ مِنْ بَيْتِ النَّبيّ

يا صَلاحَ الدّينِ

باعوا النُّسْخةَ الأُولى مِنَ الْقُرْآنِ

باعوا الْحُزْنَ في عَيْنَيْ عَلِيٍّ

يا صَلاحَ الدّينِ

باعوكَ وَباعونا جَميعاً في الْمُزادِ الْعَلَنيّ

سَرَقوا مِنّا الطُّموحَ الْعَرَبيّ

عَزَلوا خالِدَ في أَعْقابِ فَتْحِ الشّامِ، سَمَّوْهُ سَفيرًا في جَنيفَ

يَلْبَسُ الْقُبَّعةَ السَّوْداءَ يَسْتَمْتِعُ بِالسِّجارِ وَالْكَفْيارْ

يُرْغي بِالْفَرَنْسِيّةِ، يَمْشي بَيْنَ شَقْراواتِ أوروبّا كَديكٍ وَرَقِيٍّ

أَتُراهُمْ دَجَّنوا هَذا الأَميرَ القُرَيْشِيَّ

هكَذا تُخْصى البُطولاتُ لَدَيْنا يا بُنَيَّ

سَرَقوا مِنْ طارِقٍ مِعْطَفَهُ الأَنْدَلُسِيّ

سَرَقوا مِنْهُ النَياشينَ

أَقالوهُ مِنَ الْجَيْشِ

أَحالوهُ إِلى مَحْكَمَةِ الأَمْنِ

أَدانوهُ بِجُرْمِ النَّصْرِ

هَلْ جاءَ زَمانٌ صارَ فيهِ النَّصْرُ مَحْظورًا عَلَيْنا يا بُنَيَّ

ثُمَّ هَلْ جاءَ زَمانٌ يَقِفُ السَّيْفَ بِهِ مُتَّهِمًا عِنْدَ أَبْوابِ الْقَضاءِ الْعَسْكَرِيِّ

ثُمَّ هَلْ جاءَ زَمانٌ فيهِ نَسْتَقْبِلُ إِسْرائيلَ بِالْوَرْدِ وَآلافِ الْحَمائِمِ وَالنَّشيدِ الْوَطَنِيِّ

لَمْ أَعُدْ أَفْهَمُ شَيْئًا يا بُنَيَّ، لَمْ أَعُدْ أَفْهَمُ يا بُنَيَّ

رَهَنوا الشَّمْسَ لَدى كُلِّ الـمُرابينَ وَباعوا بِالـمَلاليمِ الْقَمَرَ

كَسَروا سَيْفَ عُمَرَ

شَنَقوا التّاريخَ مِنْ رِجْلَيْهِ

باعوا الْخَيْلَ وَالْكوفِيَّةَ الْبَيْضاءَ

باعوا أَنْجُمَ اللَّيْلِ وَأَوْراقَ الشَّجَرِ

...

يا صَلاحَ الدّين

هذا زَمَنَ الرِّدّةِ وَالْمَدِّ الشُّعوبِيُّ الْقَوِيِّ

أَحْرَقوا بَيْتَ أَبي بَكْرٍ وَأَلْقَوْا الْقَبْضَ في اللَّيْلِ عَلى آلِ النَّبِيِّ

فَشَريفاتُ قُرَيْشٍ صِرْنَ يَغْسِلْنَ صُحونَ الأَجْنَبِيَّ

يا صَلاحَ الدّينِ ماذا تَنْفَعُ الْكَلِمةُ في هذا الزَّمانِ الْباطِنِيِّ

وَلِماذا نَكْتُبُ الشِّعْرَ وَقَدْ نَسِيَ الْعَرَبُ الْكَلامَ الْعَرَبِيَّ

EY SELAHADDİN

Hâlid bin Velîd'in işten çıkarılma kararnamesidir

Arabî çağı çaldılar bizden
Nebî'nin evinden Fâtımatu'z-Zehrâ'yı çaldılar
Ey Selâhaddîn,
Kur'an'ın ilk nüshasını sattılar
Ali'nin gözlerindeki hüznü sattılar
Ey Selâhaddin,
Seni ve bizi toptan sattılar açık artırmada.

Arabın geleceğini çaldılar bizden
Şam'ı fethettikten sonra işten çıkardılar Hâlid'i, Cenevre'ye elçi olarak atadılar
Siyah fötr şapka giyiyor artık o, sigara tüttürüyor, havyar yiyor
Fransızca homurdanıyor, Avrupalı sarışınlar arasında kâğıttan bir horoz gibi geziniyor
Hayret, nasıl da evcilleştirdiler bu Arap komutanı?
Kahramanlarımız işte böyle iğdiş ediliyor ey yavrum!

Endülüs işi paltosunu çaldılar Târık'tan,
Nişanlarını çaldılar onun,
Çıkardılar onu ordudan
Güvenlik mahkemesine verdiler,
Zafer suçundan yargıladılar
Öyle bir zaman mı geldi artık? Zaferin bizce sakıncalı bulunduğu
Öyle bir zaman mı geldi artık? Askerî mahkeme kapılarında, suçlanmış durur kılıç
Öyle bir zaman mı geldi artık? Gülle karşılıyoruz İsrail'i, binlerce güvercinle, millî marşla.
Hiçbir şey anlamadım yavrum, hiçbir şey anlamadım

Güneşi rehin verdiler tefecilere,karaborsacılara sattılar mehtâbı
Ömer'in kılıcını kırdılar
Ayaklarından astılar tarihi
Sattılar atı, beyaz örtüyü sattılar
Gecenin yıldızlarını sattılar, ağaçların yapraklarını
***
Ey Selâhaddin
Döneklik çağıdır bu, kavî kabîlecilik kabarması
Ebubekir'in evini yaktılar, nebî'nin ailesine el uzattılar gece vakti
Kureyş'in ileri gelenleri, ecnebîlerin bulaşıklarını yıkar oldular.

Ey Selâhaddin, söz ne işe yarayacak bu bâtınî çağında?
Ve neden şiir yazalım ki, Arap unutmuşken Arap sözünü?

أيُّها المارّون بين الكَلِماتِ العابِرة

أيُّها المارُّون بين الكَلِماتِ العابِرةْ
اِحْمِلوا أسْماءَكُمْ وَانْصَرِفوا
وَاسْحبوا ساعاتِكم مِنْ وَقْتِنا، وَانْصَرِفوا
وَخُذوا ما شِئْتُمْ مِنْ زُرْقَةُ البَحْرِ ورَمْلِ الذاكِرة
وخُذوا ما شِئْتُمْ من صُوَر، كَيْ تَعْرِفوا
أنَّكُمْ لن تَعْرِفوا
كيف يَبْني حَجَرٌ مِنْ أرْضِنا سَقْفَ السَّماء

أيُّها المارُّون بين الكَلِماتِ العابِرة
مِنْكُمْ السَّيْفُ – ومِنّا دَمُنا
مِنْكُمْ الفولاذُ والنار– ومِنّا لَحْمُنا
مِنْكُمُ دَبّابةٌ أُخْرى– ومِنّا حَجَر
مِنْكُمُ قُنْبُلةُ الغاز – ومِنّا المَطَر
وعلينا ما عليكم مِنْ سَماء وهَواء
فخُذوا حِصَّتَكم مِنْ دَمِنا وانْصَرِفوا
وَادْخُلوا حَفْل عَشاءٍ راقِصٍ.. وَانْصَرِفوا
وعلينا، نحن، أن نَحْرُسَ وَرْدَ الشُّهَداء
وعلينا، نحن، أن نَحْيا كَما نحن نَشاء

أيُّها المارُّون بين الكَلِماتِ العابِرةْ

كَدِّسوا أَوْهامَكم في حُفْرة مَهْجورة، وانْصَرِفوا

وأَعيدوا عَقْرَبَ الوَقْتِ إلى شَرْعِيّةِ العِجْلِ المُقَدَّس

أوْ إلى تَوْقيتِ موسيقى المُسَدَّس

فَلَنا ما لَيْسَ يُرْضيكم هُنا، فانْصَرِفوا

ولَنا ما لَيْسَ فيكم: وَطَنٌ يَنْزِفُ شَعْبًا

وَطَنٌ يَصْلُحُ للنِسْيان أو للذاكِرة

أيُّها المارُّون بين الكَلِماتِ العابِرةْ

آنَ أنْ تَنْصَرِفوا

وتُقيموا أَيْنَما شِئْتُمْ ولكِنْ لا تُقيموا بَيْنَنا

آنَ أنْ تَنْصَرِفوا

وتَموتوا أينما شئتم ولكنْ لا تَموتوا بَيْنَنا

فَلَنا في أرْضِنا ما نَعْمَل

ولنا الماضي هُنا

ولنا صَوْتُ الحَياةِ الأوَّل

ولَنا الحاضِر، والحاضِر، والمُسْتَقْبَل

ولَنا الدُنْيا هنا .. والآخِرةْ

فاخْرُجوا مِنْ أرْضِنا

مِنْ بَرِّنا .. من بَحْرِنا

من قَمْحِنا .. من مِلْحِنا .. من جُرْحِنا

من كُلِّ شَيْءٍ، واخْرُجوا من ذِكْرَياتِ الذاكِرةْ

أيُّها المارُّون بين الكَلِماتِ العابِرةْ!

EY GEÇİCİ KELİMELERİN ARASINDAN GEÇENLER

Ey geçici kelimelerin arasından geçenler
Sırtlayıp adınızı gidin
Çekin saatinizi zamanımızdan, gidin
İstediğinizi alın denizin mavisinden, belleğin kumundan

Çekin istediğiniz resimleri
Bilemeyeceğinizi anlamak için
Toprağımızın tek bir taşının nasıl kapladığını semamızın kubbesini

Siz, geçici kelimelerin arasından geçenler
Kılıç sizden, kan bizden
Çelik ve ateş sizden, etimiz bizden
Bir tank daha sürün, taş bizden
Göz yaşartıcı gaz sizden, yağmur bizden
Aynı sema, aynı hava sizin de üstünüzde
Alın payınızı kanımızdan, çekip gidin
Danslı bir akşam partisine
Bize sulamak düşer şehitlerin güllerini
Bize yaşamak düşer dilediğimiz gibi

Ey geçici kelimelerin arasından geçenler
Terk edilmiş bir çukura yığın sanrılarınızı ve çekip gidin
Saatin akrebini kutsal buzağının meşruiyetine döndürün!
Veya altıgen bir müziğin saatine
Size göre bir şeyimiz yok burada… O halde gidin
Ama sizde bize ait bir şey var: Kan kaybeden bir vatan, kan kaybeden bir halk
Unutuşa veya belleğe elverişli bir vatan

Ey geçici kelimelerin arasından geçenler
Artık gitme vaktiniz geldi
Dilediğiniz yerde ölün, ama aramızda ölmeyin
Yapacak işimiz var toprağımızda

Mazimiz var bize ait
Hayatın ilk haykırışı
Şimdi, şu an, geleceğimiz
Dünyamız var burada ve ahretimiz
Artık çıkın toprağımızdan
Karamızdan, denizimizden
Buğdayımızdan, tuzumuzdan, yaramızdan
Her şeyden… Ve çıkın
Belleğin hatırasından
Ey geçici kelimelerin arasından geçenler

محمود درويش - بالزَّنْبَقِ اِمْتَلأَ الهَواء

بالزَنْبَقِ اِمْتَلأَ الهَواءُ، كأنّ موسيقى ستَصْدَحُ.

كلُّ شَيْء يَصْطَفي مَعْنىً، ويُرْسِلُ فائِضَ المَعْنى

إليَّ. أنا المُعافَى الآن، سَيِّدُ فُرْصَتي

في الحُبّ. لا أنْسى ولا أتَذَكَّرُ الماضي،

لأني الآن أولَدُ، هكذا من كُلِّ شَيْء..

أَصْنَعُ الماضي إذا احتاجَ الهواءُ إلى سُلالَتِه

وأفْسَدَه الغُبار. وُلدتُ دونَ صُعوبة،

كبَناتِ آوى، كالسَمَنْدَلِ، كالغَزال.. ولَمْ أُهَنِّئ

والديَّ بِصِحّتي وسَلامَتي. والآن، أقفِزُ

صاحِياً وأرى وأَسْمَعُ. كُلُّ هذا الزَنْبَقِ

السِحْرِيّ لي: بالزَّنْبَقِ امْتَلأَ الهَواء كأنَّ

موسيقى ستَصْدَح. كُلُّ ما حَوْلي يُهنّئني:

خَلاءُ السَقْفِ مِنْ شبَحٍ ينازعني على نَفْسي.

وكُرْسِيٌّ يُرَحِّبُ بالتي تَخْتارُ إيقاعاً خُصوصِيّاً

لِساقَيْها. ومِرْآةٌ أمامَ البابِ تَعْرِفُني وتَأْلَفُ

وَجْهَ زائِرِها. وقَلْبٌ جاهِزٌ للاِحْتِفالِ بِكُلِّ

شَيْء. كُلُّ شَيءٌ يَصْطَفي مَعْنىً لِحادِثةِ الحَياة،

ويَكْتَفي بِهِباتِ هذا الحاضِرِ البِلَّوْر. لم أَعْرِفْ

ولم أسألْ: لماذا أَحْتَفي بِصَداقةِ اليَوْمِيّ،

والشَيْءِ المُتاح، وأَقْتَفي إيقاعَ موسيقى ستَصْدَح

مِنْ زَوايا الكَوْن؟ لا أَنْسى ولا أَتَذَكَّرُ

الغدَ... رُبَّما أَرْجَأْتُ تَفْكيري به، عن غَيْرِ

قَصْدٍ، رُبَّما خَبَّأْتُ خَوْفي مِنْ مَلاكِ المَوْت،

عن قَصْدٍ، لِكَيْ أَحْيا الهُنَيْهَةَ بَيْنَ مَنْزِلَتَيْن:

حادِثةِ الحياة وحادِثِ المَوْت المُؤَجَّل ساعةً

أو ساعتين، ورُبَّما عامَيْن... يُفْرِحُني تَذَكُّرُ

ما نَسيتُ: نَسيتُ أنْ أَنْسى غِناءَ الناي

لِلْأَفْعى. بِلا سَبَبٍ يَفيضُ النهرُ بي، وأفيضُ

حَوْلَ عَواطِفي: بالزَنْبَقِ اِمْتَلأَ الهَواءُ، كأنّ

موسيقى ستَصْدَحُ!

ZAMBAKLA DOLDU HAVA

Zambakla doldu hava, sanki bir müzik çalınacak.
Her şey bir anlam seçiyor, anlamın artığını gönderiyor bana.
Sağlığım yerinde şimdi, fırsatımın efendisiyim aşkta.
Ne unutur ne hatırlarım maziyi,
Şimdi doğuyorum zira; böyle her şeyden…
Maziyi yapıyorum sülalesine ihtiyaç duyduğunda hava
Ve toz tarafından bozulduğunda. Zor doğmadım,
Tıpkı çakallar gibi, semender gibi, karga gibi…
Anne babamı kutlamadım sağ salim doğduğum için. Şimdi,
Bağırarak zıplıyorum, görüyorum, duyuyorum.
Bütün bu büyülü zambaklar benim:
Zambakla doldu hava, sanki bir müzik çalınacak.
Etrafımdaki her şey tebrik ediyor beni:
Herhangi bir karaltı yok tavanda
Benimle benim için çekişen.
Ve bir sandalye memnuniyetle karşılıyor
Ayakları için özel bir tempo seçeni.
Kapının önündeki ayna tanıyor beni
Alışıyor yüzüne ziyaretçisinin. Her şeyi kutlamaya hazır bir kalp.
Her şey bir anlam seçiyor hayat olayına,
Şimdiki zamanın kristal bağışlarıyla yetiniyor. Bilmedim ve sormadım:
Neden kutluyorum gündelik dostluğu, verilen fırsatı?
Ve neden temposuna uyuyorum evrenin dört bir yerinde çalınacak müziğin?
Ne unutur ne hatırlarım yarını… Onu düşünmeyi erteledim belki farkında olmadan.
Canlandırmak için anı iki konum arasında:
Hayat olayı ile bir-iki saat ertelenmiş ölüm kazası arasında…
Keyif alıyorum unuttuklarımı hatırlamaktan:
Ney şarkısı söylemeyi unuttuğumu unuttum yılanlara.
Nehir benimle birlikte akıyor oluk oluk sebepsiz.
Ve ben duygularımın etrafında dolup taşıyorum:
Zambakla doldu hava, sanki bir müzik çalınacak!

البِئْرُ المَهْجورة

عرَفْتُ «إبراهيمَ»، جارِيَ العَزيزَ، مِنْ زَمانٍ
عَرَفْتُهُ بِئْراً يَفيضُ ماؤُها
وسائِرُ البَشَرْ
تَمُرُّ لا تَشْرَبُ مِنْها، لا وَلا
تَرْمي بِها ، تَرْمي بِها حَجَرْ.

«لَوْ كانَ لي أنْ أَنْشُرَ الجَبينَ
في سارِيةِ الضِياءِ مِنْ جَديدٍ»،
يَقولُ إبراهيمُ في وُرَيْقَةٍ
مَخْضوبةٍ بِدَمِّهِ الطَليلِ،
«تُرى، يُحَوِّلُ الغَديرُ سَيْرَه كَأَنْ
تُبَرْعِمَ الغُصونُ في الخَريف أو يَنْعَقِدَ الثَمَرْ،
ويَطْلَعَ النَباتُ في الحَجَرْ؟
«لَوْ كانَ لي،
لو كان أنْ أَموتَ أنْ أَعيشَ مِنْ جَديد،
أَتَبْسُطُ السَماءُ وَجْهَها، فَلا
تُمَزِّقُ العِقْبانُ في الفَلاةِ
قَوافِلَ الضحايا؟
أَتَضْحَكُ المَعامِلُ الدخانُ؟
أَتَسْكُتُ الضَوْضاءُ في الحُقولِ

في الشارعِ الكَبيرِ؟

أيأْكُلُ الفَقيرُ خُبْزَ يَوْمِهِ،

بِعَرَقِ الجَبينِ، لا بِدَمْعَةِ الذَليلِ؟»

«لَوْ كانَ لي أنْ أَنْشُرَ الجَبينَ

في سارِيَةِ الضِّياءِ،

لَوْ كانَ لي البَقاءُ،

تُرى، يَعودُ «يولسيسُ»؟

والوَلَدُ العُقوقُ، والخَروفُ،

والخاطِئُ الأُصيبَ بالعُمَى

لِيُبْصِرَ الطَريقا؟»

وحينَ صَوَّبَ العَدُوُّ مِدْفَعَ الرَّدى

وانْدَفَعَ الجُنودُ تَحْتَ وابِلٍ

مِنَ الرَصاص والرَّدى،

صِيحَ بِهِمْ: «تَقَهْقَروا. تَقَهْقَروا.

في المَلْجَإِ الوَراءِ مَأْمَنٌ

مِنَ الرَصاصِ والرَّدى!»

لكِنَّ «إبراهيمَ» ظَلَّ سائِراً،

إلى الأَمام سائِراً،

وصَدْرُه الصَغيرُ يَمْلَأُ المَدى!

«تقهقروا. تقهقروا

في الملجإِ الوراءِ مأمنٌ مِنَ

الرصاصِ والردى! »

لكنَّ إبراهيمَ ظَلَّ سائِراً

كَأَنَّهُ لَمْ يَسْمَعِ الصَدى.

وقيلَ إنَّه الجُنونُ.

لَعَلَّه الجُنونُ.

لكِنَّني عَرَفْتُ جارِيَ العَزيزَ مِنْ زَمانٍ،

مِنْ زَمَنِ الصِّغَرْ

عَرَفْتُهُ بِئْراً يَفيضُ ماؤُها،

وسائِرُ البَشَرْ

تَمُرُّ لا تَشْرَبُ مِنْها، لا وَلا

تَرْمي بِها، تَرْمي بِها حَجَرْ.

TERKEDİLMİŞ KUYU

Uzun zamandır tanırım İbrahim'i, sevgili komşumu
Suyu taşan bir kuyu olarak tanıdım onu
Diğer insanların suyunu içmediği, hatta ve hatta
Bir taş bile atmadığı.

"Ne olurdu dalgalandırsaydım alnımı
Işığın direğinde yeniden"
Diyor bir kâğıt parçasında
İz bırakmış kanına bulanmış olan
"Acaba, akışını değiştirir mi dere
Dallar filizlenir mi mesela sonbaharda veya olgunlaşır mı meyve
Bitki çıkar mı taşın içinden?
"Ne olurdu ölseydim, yaşasaydım yeniden
Yayar mıydı gökyüzü yüzünü
Parçalamasın diye kartallar çölde
Kurbanların kafilelerini?
Güler miydi duman duman fabrikalar?
Susar mıydı tarlalardaki gürültü
Büyük Cadde'de?
Yer miydi yoksul günlük ekmeğini
Alnının teriyle, hor görülenin gözyaşıyla değil?
"Ne olurdu dalgalandırsaydım alnımı
Işığın direğinde
Ne olurdu kalsaydım
Geri döner miydi acaba Ulysses
İtaatsiz evlat ve kuzu
Körlüğe tutulmuş günahkâr
Görmek için o yolu?"

Doğrulturken düşman ölümün topunu
İleri atılırken askerler
Kurşun ve ölüm yağmuru altında
Bağırdı birileri:
"Geri çekilin! Geri çekiliiin!
Güvende olacaksınız arkadaki sığınakta

Ne kurşun ne ölüm olacak orada!”
Fakat İbrahim bu, devam etti yürümeye
Devam etti ileriye ileriye
Doldurdu mesafeleri küçük göğsüne!
“Geri çekilin! Geri çekiliiin!
Güvende olacaksınız arkadaki sığınakta
Ne kurşun ne ölüm var orada!”
Fakat İbrahim bu, devam etti yürümeye
Sanki aldırmadı yankıya.

Çılgınlık bu dediler.
Çılgınlıktı belki de.
Fakat uzun zamandır tanırım sevgili komşumu
Ta çocukluk zamanından
Suyu taşan bir kuyu olarak tanıdım onu
Diğer insanların suyunu içmediği, hatta ve hatta
Bir taş bile atmadığı.

بِطاقَتِي الشَّخصِيَّةُ

اِنْتَزَعَ مِنِّي بِطاقَتِي الشَّخْصِيّةَ
لِيَتَأَكَّدَ أَنِّي عَربِيَّةٌ

وبَدَأَ يُفَتِّشُ حَقِيبَتِي،
وَكَأَنِّي أَحْمِلُ قُنْبُلَةً ذَرِّيَّةً

وَقَفَ يَتَأَمَّلُنِي بِصَمْتٍ سَمْراءَ وَمَلامِحِي ثَوْرِيّة،
فَتَعَجَّبْتُ لِمَطْلَبِهِ وَسُؤَالِهِ عَنِ الْهُوِيَّة.

كيف لمْ يَعْرِفْ مِن عُيونِي أَنّي عَربيّة؟
أَم أَنّه فَضَّلَ أنْ أَكونَ أَعْجَمِيّةً؟
لِأَدخُلَ بِلادَهُ دونَ إِبْرازِ الْهُوِيّة.

وَطالَ اِنْتِظارِي وَكأَني لسْتُ في بلادٍ عربيّةٍ،
أَخْبَرْتُه أنَّ عُروبَتِي لا تَحْتاجُ لِبطاقةٍ شخصيةٍ،
فلِمَ أَنْتَظِرُ على هذهِ الحُدودِ الوَهْمِيّة.

وتَذكَّرْتُ مَديحَ جَدّي لِأيامِ الجاهليّةِ،
عندما كان العربيُّ يَجوبُ المُدُنَ العربيةَ،
لا يَحْمِلُ مَعَه سِوَى زَادَهُ وَلُغَتَهُ العربية.

وبدَأ يسألُني عن اسمي و جِنْسِيَّتي،

وَسِرِّ زِيارَتي الفُجائِيّةِ.

فأَجِبْتُه أنَّ اِسْمي وَحْدةٌ،

جِنْسِيَّتي عربيةٌ وَسِرَّ زِيارَتي تاريخيّةٌ.

سَألَني عن مِهْنتِي وإنْ كانَ لِي سَوابِقُ جِنائِيّةٌ،

فأجِبْتُه أنّي إنسانَةٌ عادِيةٌ،

لَكِنِّي كُنْتُ شاهِدًا على اِغْتِيالِ القَوْمِيَّة

سَأَلَ عن يومِ مِيلادِي وفي أيِّ سنةٍ هجريّةٍ

فأجِبْتُه أني وُلِدْتُ يومَ وُلِدَتْ البشريّةُ.

سألني إن كنتُ أحْمِلُ أيَّ أَمْراضٍ وَبائِيّةٍ.

فأَجِبْتُه أَنّي أُصِبْتُ بِذُبْحَةٍ صدْرِيَّة؛

عِنْدَما سَأَلَني ابْنِي عن مَعْنَى الوَحْدةِ العربيةِ

فسَأَلَني أيَّ دِيانَةٍ أَتْبَعُ الإسلامَ أم المَسِيحيّةَ.

فأجبتُه بأني أَعْبُدُ رَبّي بِكُلِّ الأدْيانِ السماوِيّةِ

فأَعادَ لي أوْراقي وَحَقيبتي وبطاقتي الشخصيةِ،

وقال عُودي مِن حيثُ أَتَيتِ،

فَبِلادي لا تَسْتقبِلُ الحريّةَ.

KİMLİK KARTIM

- Arap olduğumdan emin olmak için, elimden kimlik kartımı çekip aldı.
- Sanki ben atom bombası taşıyormuşum gibi çantamı karıştırmaya başladı,
- Benim kimliğimi sormak istemesine şaşırdım, sanki bir devrimci imişim gibi uzun süre yüzüme baktı.
-Nasıl oldu da benim gözlerimden Arap olduğumu anlamadı?
- Kimliğimi göstermeden ülkesine girmem için yoksa benim yabancı biri olmamı mı tercih ederdi?
-Sanki ben Arap ülkesinde değilmişim gibi uzun süre bekledim.
- Ona, Arap olmamın bir kimlik kartına ihtiyacı olmadığını, niçin bu endişeyle beklediğimi söyledim.
-Dedemin cahiliye dönemindeki övgülerini hatırladım.
- O zamanlar bir Arap, Arap şehirlerini dolaşırken, azığı ve Arap dilinden başka bir şey taşımazdı.
-Benden adımı ve uyruğumu ve ani ziyaretimin sırrını sormaya başladı,
-Ona ismimin birlik, milletimin Arap ve ziyaretimin sebebinin de tarihî olduğunu söyledim.
-Bana mesleğimi ve sabıkamın olup olmadığını sordu.
-Ben sıradan bir insanım, diye cevap verdim.
-Fakat milliyetçiliğin yok olduğunu görmüş bir insan.
-Doğum günümü ve yılını sordu.
-Ona insanlığın doğduğu gün, diye cevap verdim.
-Bana bulaşıcı bir hastalık taşıyıp taşımadığımı sordu.
- Oğlum bana Arap birliğinin ne anlama geldiğini sorduğunda, ona ses kısıklığı hastalığına yakalandım, diye cevap verdim.(Yani ona diyecek bir şey bulamadım)
-Hangi dine, İslâm'a mı yoksa Hıristiyanlığa mı tabi olduğumu sordu.
-Ona semavî dinlerin tümüyle rabbime ibadet ediyorum, diye cevap verdim.
-Bunun üzerine kimlik kartımı, çantamı ve evraklarımı bana geri verdi,
- Benim ülkem özgürlüğü kabul etmez, geldiğin yere dön, dedi.

القَصيدةُ اللامِيّةُ

1. اِعْتَزِلْ ذِكْرَ الأَغاني وَالْغَزَلْ وقُلِ الفَصْلَ وَجانِبْ مَنْ هَزَلْ
2. وَدَعِ الذِّكْرَ لأَيّامِ الصِّبا فَلأَيّامُ الصِّبا نَجْمٌ أَفَلْ
3. إِنَّ أَهْنى عَيْشةٍ قَضَّيْتَها ذَهَبَتْ لَذّاتُها والإِثْمُ حَلْ
4. وَاتْرُكِ الغادةَ لاَ تَحْفِلْ بِها تُمْسِ في عِزٍّ وَتُرْفَعْ وَتُجَلْ
5. وَالْهَ عَنْ آلةِ لَهْوٍ أَطْرَبَتْ وَعَنِ الأَمْرَدِ مُرْتَجِّ الكَفَلْ
6. إِنْ تَبَدّى تَنْكَسِفْ شَمْسُ الضُّحى وَإِذا ما ماسَ يُزْري بِالأَسَلْ
7. زادَ إِنْ قُسْناهُ بِالبَدْرِ سِنىً أَوْ عَدَلْناهُ بِغُصْنٍ فاعْتَدَلْ
8. وَافْتَكِرْ فِي مُنْتَهى حُسْنِ الَّذي أَنْتَ تَهْواهُ تَجِدْ أَمْراً جَلَلْ
9. وَاهْجُرِ الخَمْرَةَ إِنْ كُنْتَ فَتى كَيْفَ يَسْعى في جُنونٍ مَنْ عَقَلْ
10. وَاتَّقِ اللهَ فَتَقْوى اللهِ ما جاوَرَتْ قَلْبَ امْرِئٍ إِلاّ وَصَلْ
11. لَيْسَ مَنْ يَقْطَعُ طُرْقاً بَطَلاً إِنَّما مَنْ يَتَّقي اللهَ البَطَلْ
12. صَدِّقِ الشَّرْعَ وَلا تَرْكَنْ إِلى رَجُلٍ يَرْصُدُ بِاللَّيْلِ زُحَلْ
13. حارَتِ الأَفْكارُ في قُدْرةِ مَنْ قَدْ هَدانا سُبْلَنا عَزَّ وَجَلْ
14. كَتَبَ الـمَوْتَ عَلى الخَلْقِ فَكَمْ فَلَّ مِنْ جَمْعٍ وَأَفْنى مِنْ دُوَلْ
15. أَيْنَ مَنْ سادوا وَشادوا وَبَنَوْا هَلَكَ الكُلُّ فَلَمْ تُغْنِ القُلَلْ
16. أَيْنَ أَرْبابُ الحِجا أَهْلُ النُّهى أَيْنَ أَهْلُ العِلْمِ وَالقَوْمُ الأُوَلْ
17. سَيُعيدُ اللهُ كُلاًّ مِنْهُمْ وَسَيَجْزي فاعِلاً ما قَدْ فَعَلْ
18. أَيْ بُنَيَّ اسْمَعْ وَصايا جَمَعَتْ حِكَماً خُصَّتْ بِها خَيْرُ الـمِلَلْ

1. Şarkı ve gazel söylemekten uzak dur; ciddî söz söyle, şaka yapandan ırak ol.
2. Delikanlılık günlerini anmayı bırak; çünkü gençlik günleri batıp giden bir yıldızdır.
3. Gitti lezzetleri geçirdiğin en mutlu yaşamın; günah aldı yerini onların
4. Şerefli olmak, yüceltilmek ve itibar görmek için; yabancı, genç ve güzel kadınları bırak; onlarla bir arada bulunma.
5. Coşturan çalgı ve oyun âletlerinden uzaklaş; sağrısı hareket eden hunsâ emred'den de.
6. Ortaya çıkarsa kuşluk güneşi batar; Caka ile yürüdüğünde oku hedefinden saptırır.
7. Bedir (dolunay) ile onu karşılaştırsak parlaklıkta onu geçer. Ya da onu düz bir dal ile yan yana getirsek o, dümdüz olur.
8. Güzelliğinin geldiği son durumu düşün. Sevdiğinin; kendini tehlikeli bir işe atmış olduğunu görürsün.
9. Şaraptan uzak dur, eğer delikanlı isen. Akleden kimse delilik için nasıl koşar?
10. Allah'tan kork; Allah takvası her ne zaman bir kişinin kalbine yerleşirse o, (Allaha) ulaşır.
11. Kahraman yol kesen değildir, sadece Allah'tan korkandır.
12. Tasdik et Şerîatı! Meyletme geceleyin Satürn'ü gözetleyen adama.
13. Bize yolumuzu gösteren (Allah) Azze ve Celle'nin kudreti konusunda fikirler şaşırdı.
14. Ölümü takdir etti mahlûkat üzerine; nice toplulukları hezimete uğrattı; yok etti devletleri.
15. Nerede efendilik edenler, kuleler dikenler, evler inşa edenler? Hepsi helâk oldu, fayda vermedi kuleler.
16. Nerede akıllılar, akıllarıyla uyaranlar? Nerede ilim sahipleri ve önceki milletler?
17. Allah, onlardan her birini tekrar diriltecek. Yapana da yaptığının karşılığını verecek.
18. Ey oğul, dinle öğütleri ki bunlar, dinlerin en hayırlısına tahsis kılınan nice hikmetleri toplar

النَّوْروز

أَنْقَـــــذَتْنا مَواسِـــــمُ النَّـــــوْروزِ مِـــنْ عَـــذَابِ الشِّـــتا وَبَـــرْدِ العَجـــوزِ
أَلْـــبَسَ الأَرْضَ مِـــــن غَلائِلِـــــهِ الْ خُضْرَ ـــ فَجَـــرَّتْ ذُيولَهَـــا في الخُـــزوزِ
وَإِذَا أَشْرَقَـــــتْ ذُكَـــــاءً حَسِـــــبْنا الأَ رْضَ أَبْـــدَتْ مـــا تَحْتَهـــا مِـــن كُنـــوزِ
فَاتْرُكـــاني مِـــن ضَرْبِ زَيْـــدٍ لِعَمْـــرٍو وَبَيـــــانَ المَقْصـــــورِ والمَهْمـــــوزِ

وَقِفـــا بِي عـــلى الرِّيـــاضِ قَلـــيلاً لِنَـــرَى قُـــدْرَةَ الحَكـــيمِ العَزيـــزِ
فَكَـــأَنَّ الحُبـــابَ وَالْمـــاءَ فِيهـــا فِضَّـــةٌ تَحْـــتَ لُؤْلـــؤٍ مغْـــروزِ
أَيهـــا الفاضِـــلُ الَّـــذي يُفْصِـــلُ الـــبَحْ ثَ وَلَـــوْ طـــالَ بِـــالكَلامِ الـــوَجيزِ
لَـــوْ جَهِلْـــناهُ مـــا عَلِمْنـــا يَقينـــاً مُحْكَـــماتِ التَّحْـــريمِ والتَّجْـــويزِ

أَوْ رَآهُ الزُّهْـــرِيُّ وَابْـــنُ مُعـــينٍ أَسْـــنَدا العِلْـــمَ عَنْـــهُ كالمُسْـــتَجيزِ
جُـــدْ بِإِنْجـــازِ مـــا وَعَـــدْتَ فَلَـــيْسَ الْ مَطـــلُ عِنْـــدَ الكِـــرامِ كـــالتَّنْجيزِ
فَلَـــديْنا مَـــنْ يَسْـــحَرُ اللُّـــبَّ والْـــعَ قْـــلَ إِذا مـــا شَـــدَا مِـــنَ النَّيْريـــزِ
فـــاتِرُ الطَّـــرْفِ لَـــوْ رَأَتْـــهُ زَليخـــا نَسِيَتْ ذِكرَ يُوسُفَ وَالْعَزيزِ

حَسَـــدَتْ مَنْـــزِلي عَلَيْـــهِ بِقـــاعُ الأَ رْضِ مِنْ جِلَّقٍ إِلى تَبْريزِ
لاَ تُكَلِّـــفْ فِكْـــري بَيانـــاً فَـــلاَ يُـــمْ كِنُ وَصْفَ الجَمالِ بِالأُرْجوزِ
فَتَعَجَّـــلْ فَالوَقْـــتُ كالسَّـــيْفِ وَالـــعَ اقِلُ يَدْري ما تَحْتَ ذَيْلِ الرُّموزِ

-Nevruz günleri bizi kurtardı, kış azabından, bir de kocakarı soğuğundan.

-Yeryüzüne ince şeffaf giysilerinden yeşili giydirdi ve eteklerine halis ipek kumaş çekti.

-Güneş parladığı zaman yeryüzünün altındaki hazineleri ortaya çıkardığını sandık.

-Zeyd'in Amr'ı dövmesiyle, ism-i maksuru ve mehmûzu açıklamakla uğraştırmayın.

-Hâkim ve azizin kudretini görelim diye, biraz olsun benimle beraber şu çayırlar üzerinde durunuz.

-Sanki oradaki köpükler ve su, üstü örtülmüş bir incinin altındaki gümüştür.

-Anlatımı özlü sözle uzatsa bile mevzuyu ayrıntılarıyla veren erdemli kişi!

-Eğer bunu bilmeseydik, haram ve helal kılmanın temel dayanaklarını tam olarak anlayamazdık.

-Yahut da ez-Zuhrî ve İbn Muîn onu(bu manzarayı)görselerdi, fetva isteyen biri olarak ilmi ona isnad ederlerdi.

-Gerçektende vaadini yerine getir! Cömertlere göre, ertelemek, yerine getirmek gibi değildir.

-Şarkı söylediğinde, bizim yanımızda aklı fikri büyüleyen Neyrîzli bir delikanlı var.

-Gözleri(kız gözü gibi)güzeldir. Eğer Zuleyha onu görseydi, Yusuf'u da Azîzi de anmayı unuturdu.

-Dımaşk'tan Tebriz'e kadar yeryüzü arazisi evimi ondan kıskandı.

-Açıklamak için fikrimi zorlama! Güzelliğin nitelenmesi şiirle mümkün olmaz.

-Acele et! Zira vakit kılıç gibidir. Akıllı kişi şifrelerin uzantısının altında ne varsa onu bilir.

Şair: Muhammed Emîn el-Muhibbî (1651-1699)

Türü: Kaside

Ana Tema: Tabiat Tasviri

مِصْر

قَلَّدْتُ جِيدَ المَعالِي حِلْيَةَ الغَزَلِ ... وَقُلْتُ في الجِدِّ ما أَغْنَى عَنِ الهَزَلِ
حَلَبْتُ أَشْطَرَ هذا الدَّهْرِ تَجْرِبَةً ... وَذُقْتُ ما فيهِ مِنْ صابٍ وَمِن عَسَلِ
لَكِنَّنا غَرَضٌ لِلشَّرِّ في زَمَنٍ ... أَهْلُ العُقولِ بِهِ في طاعةِ الخَمَلِ
قلمَتْ بِهِ مِن رِجالِ السُّوءِ طائِفَةٌ ... أَدْهَى على النَّفسِ مِن بُؤْسٍ على ثَكَلِ

ذَلَّتْ بِهِمْ مِصرُ بَعْدَ العِزِّ واضْطَرَبضتْ ... قَواعِدُ المُلْكِ حَتَّى ظَلَّ في خَلَلِ
وَأَصْبَحَتْ دَوْلَةُ الْفُسْطاطِ خاضِعَةً ... بعدَ الإِباءِ وَكانتْ زَهْرَةَ الدُّوَلِ
قَوْمٌ إذا أَبْصَروني مُقْبِلاً وَجَموا ... غَيْظاً وَأَكْبادُهُمْ تَنْقَدُّ مِن دَغَلِ
بِئْسَ العَشِيرُ وَبِئْسَتْ مِصْرُ مِن بَلَدٍ ... أَضْحَتْ مُناخاً لِأَهْلِ الزُّورِ وَالخَطَلِ

أَرْضٌ تَأَثَّلَ فيها الظُّلْمُ وَانْقَذَفَتْ ... صَواعِقُ الغَدْرِ بَيْنَ السَّهْلِ والجَبَلِ
وَأَصْبَحَ الناسُ في عَمْياءَ مُظْلِمَةٍ ... لَمْ يَخْطُ فيها إِمْرُؤٌ إلاَّ على زَلَلِ
لَمْ أَدْرِ ما حَلَّ بالأَبْطالِ مِن خَوَرٍ ... بعدَ المِراسِ وَبالأَسْيافِ مِن فَلَلِ
أَصَوَّحَتْ شَجَراتُ المَجْدِ أَمْ نَضَبَتْ ... غُدْرُ الحَمِيَّةِ حتى لَيسَ مِنْ رَجُلِ

لاَ يَدْفَعون يَداً عَنْهُمْ وَلَوْ بَلَغَتْ ... مَسَّ العَفافَةِ مِن جُبْنٍ وَ خَزَلِ
خافوا المَنِيَّةَ فالحْتالُوا وَما عَلِموا ... أَنَّ المَنِيَّةَ لاَ تَرْتَدُّ بالحِيَلِ
هَيْهاتَ يَلْقَى الفَتَى أَمْناً يَلُذُّ بِهِ ... ما لم يَخُضْ نَحْوَهُ بَحْراً مِن الوَهَلِ
فَما لَكم لا تَعافُ الضَّيْمَ أَنْفُسُهُم ... وَلاَ تَزولُ غَواشِيكم مِنَ الكَسَلِ
فَبادِرُ الأمرَ قَبْلَ الفَوْتِ وَانْتَزِعوا ... شِكالَةَ الرَّيْثِ فالدُّنيا مع العَجَلِ

-Ben yücelikler boynuna güzel gerdanlığını taktım ve artık şakaya yer bırakmayan ciddi sözler söyledim.
-Ben bu dünyada tecrübe olarak çok şey gördüm. Ve onda bulunan acı, tatlı şeyleri tattım.
-Ancak bizler, akıllıların, işe yaramaz kişilerin emir altında bulunduğu bir zamanda kötülüğün bir hedefiyiz.
-İnsana çocuğunu kaybetme felaketine uğrayan annenin çektiği ızdıraptan daha feci gelecek şekilde idareye bir gurup insane geçti.
-Onların yaptıkları sebebiyle Mısır yücelikten zillete düştü ve ülkenin temelleri sarsıldı, hatta düzeni bozuldu.
-Fustat (Mısır) önceden devletlerin çiçeği iken, onurunu yitirip alçaldı.
-Bunlar, benim kendilerine yöneldiğimi gördükleri zaman ciğerleri kinden parçalanarak, öfkeden çatlayan bir topluluktur.
-Bu ne kötü bir toplum ve yalancılarla ahmaklar için bir yurt haline gelen Mısır bu haliyle ne kötü bir ülkedir.
-Burası zulmün kök saldığı ve haksızlık yıldırımlarının ovalarına dağlarına düştüğü bir toprak.
-İnsanlar öylesine bir karanlığın körlüğüne düştüler ki o karanlıkta hiç bir hiç kimse hatasız bir adım atamaz oldu.
-Bilmem ki bu atılgan kahramanlar nasıl oldu da korkaklaştı ve kılıçlar nasıl oldu da köreldi?
-Şan ağaçları mı kurudu yoksa izzetinefis göllerinin suyu mu çekildi ki, hiç bir erkek kalmadı.
-Onlar korkaklıklarından ve acizliklerinden dolayı iffetlerine bile dokunsa hiçbir düşman elini geriye itmiyorlar.
-Onlar ölümden korktular, çare aradılar va bilmediler ki ölümü hiç bir şey engelleyemez.
-Kişinin uğruna korku denizlerine dalmadığı müddetçe hoşlandığı bir güvenlik ortamına dalması ne kadar uzaktır!.
-Size ne oldu da zulmü bizzat kendiniz bertaraf etmiyorsunuz ve tembellik örtüleriniz hala üzerinizde?
-Zaman kaybetmeden bu işte acele edin ve sizi geç bırakacak olan bağları koparın. Çünkü dünya acele edenindir.

Şair: Mahmûd Sâmî Paşa el-Bârûdî 1839-1904 Mısır.
Türü: Kaside
Ana Tema:Yergi(hicviye)

أَبو الفَتْحِ البُسْتيّ - زِيادةُ المَرْءِ في دُنْياهُ نُقْصانُ

1. زِيادةُ الـمَرْءِ في دُنْياهُ نُقْصانُ وَرِبْحُهُ غَيْرَ مَحْضِ الخَيْرِ خُسْرانُ
2. وَكُلُّ وِجْدانِ حَظٍّ لا ثَباتَ لَـهُ فَإِنَّ مَعْناهُ في التَّحْقيقِ فِقْــدانُ
3. يا عامِراً لِخَرابِ الدَّارِ مُجْتَهِداً بِاللهِ هَلْ لِخَرابِ العُمْرِ عُمْرانُ
4. وَيا حَريصاً عَلى الأَمْوالِ تَجْمَعُها أُنْسيتَ أَنَّ سُرورَ المالِ أَحْزانُ
5. دَعِ الْفُؤادَ عَنِ الدُّنْيا وَزينَتِها فَصَفْوُها كَدَرٌ وَالوَصْلُ هِجْـرانُ
6. وأَرْعِ سَمْعَكَ أَمْثالاً أُفَصِّلُها كما يُفَصَّلُ ياقـوتٌ ومَرْجــانُ
7. أَحْسِنْ إِلى الناسِ تَسْتَعْبِدْ قُلوبَهُمُ فَطالَما اسْتَعْبَدَ الإِنْسانَ إِحْســانُ
8. يا خادِمَ الجِسْمِ كَمْ تَسْعى لِخِدْمَتِهِ أَتَطْلُبُ الرِّبْحَ فيما فيهِ خُسْرانُ
9. أَقْبِلْ عَلى النَفْسِ وَاسْتَكْمِلْ فَضائِلَها فَأَنْتَ بِالنَّفْسِ لا بِالْجِسْمِ إِنْســانُ
10. وَإِنْ أَساءَ مُسيءٌ فَلْيَكُنْ لَكَ في عُروضِ زَلَّتِهِ صَفْـحٌ وَغُفْـرانُ
11. وَكُنْ عَلى الدَّهْرِ مِعْواناً لِذي أَمَلٍ يَرْجو نَـداكَ فَإِنَّ الحُرَّ مِعْـوانُ
12. وَاشْدُدْ يَدَيْكَ بِحَبْلِ اللهِ مُعْتَصِماً فَإِنَّهُ الرُّكْـنُ إِنْ خانَتْكَ أَرْكـانُ
13. مَنْ يَتَّقِ اللهَ يُحْمَدْ في عَواقِبِهِ ويَكْفيهِ شَرَّ مَنْ عَزُّوا وَمَنْ هانوا
14. مَنِ اسْتَعانَ بِغَيْرِ اللهِ في طَلَبٍ فَإِنَّ ناصِـرَهُ عَجْـزٌ وخِـذْلانُ
15. مَنْ كانَ لِلْخَيْرِ مَنّاعاً فَلَيْسَ لَهُ عَلى الحَقيقَةِ إِخْـوانٌ وأَخْـدانُ
16. مَنْ جادَ بِالمالِ مالَ الناسُ قاطِبَةً إِلَيْهِ وَالْمـالُ لِلإِنْسـانِ فَتّـانُ
17. مَنْ سالَمَ الناسَ يَسْلَمْ مِنْ غَوائِلِهِمْ وَعاشَ وَهْوَ قَريرُ الْعَيْنِ جَذْلانُ
18. مَنْ كانَ لِلْعَــقْلِ بُــرْهانٌ عَلَيْهِ غَدا وَما عَلى نَفْسِـهِ لِلْحِرْصِ سُــلْطانُ

1- Kişinin dünyadaki refahı (hayır yapmak için değilse) eksiklik, hayrın dışındakileri kazanması da hüsrandır.

2- (Elde edilen) bütün nasipler geçicidir. Çünkü gerçekte onun anlamı yokluktur.

3- Ey harap ömrü imar etmeye çalışan! Allah aşkına (söyle) harap olan ömrün imarı mümkün mü?

4- Ve ey mal toplamaya düşkün (adam)! (Bu hırs) Mal sevincinin üzüntüler (e kaynak) olduğunu sana unutturdu.

5- Gönlü(nü) dünya ve âlâyişinden alıkoy! Çünkü, onun berraklığı bulanıklık, vuslatı ise ayrılıktır.

6- Yakut ve mercan(ın müşteriye) ayrıntılarıyla anlatıldığı gibi sana detaylı anlatacağım misallere kulak ver.

7- İnsanlara iyilik et ki, kalplerini elde edesin. Çünkü çoğu kez iyilikler insanı köle eder.

8- Ey cesedine hizmet eden! Ona hizmet için ne kadar da çalıştın? Kendisinde hüsran bulunan şeyde kâr mı arıyorsun?

9- Ruhuna yönel, onun faziletlerini kemâle erdir! Zira sen cisminle değil ruhunla insansın.

10- Eğer yaramazın biri kötülük yaparsa, hatasının ortaya çıkışında senin de aldırmama ve bağışlama (özelliğin) olsun.

11- Zaman(ın sıkıntıların)a karşı cömertliğini umutla bekleyene çok yardımcı ol! Çünkü asil kişi çokça yardım edendir.

12- Allah'ın ipine (dinine) ellerinle sımsıkı sarıl! Zira sığındıkların sana ihanet ettiğinde sığınılacak merci odur.

13- Allah'tan kim korkarsa sonunda övülür ve Allah, zalim ve alçakların şerrinden onu korur.

14- Kim, bir istekte Allah'tan başkasının yardımını dilerse, onun yardımcısı, acizlik ve perişanlıktır.

15- Kim hayra engel olursa, gerçekte onun kardeş ve dostları yoktur.

16- Malını seve seve verene bütün insanlar meyleder. Mal ise insan için çok çekicidir.

17- İnsanlarla iyi geçinen onların şerlerinden emin olur. Mutlu ve bahtiyar olarak da yaşar.

18- Akıl, kime önder olursa o, kendisinde hırsın sultası olmayan biri olur.

أَمَل دُنْقُل – لا تُصالِحْ!

لا تُصالِحْ!

وَلَوْ مَنَحوكَ الذَّهَبَ

أَتُرى حينَ أَفْقَأُ عَيْنَيْكَ

ثُمَّ أُثَبِّتُ جَوْهَرَتَيْنِ مَكانَهُما..

هَلْ تَرى؟

هِيَ أَشْياءٌ لا تُشْتَرى..

ذِكْرَياتُ الطُّفولةِ بَيْنَ أَخيكَ وَبَيْنَكَ،

حِسُّكُما – فَجْأَةً – بِالرُّجولةِ،

هَذا الحَياءُ الَّذي يَكْبِتُ الشَّوْقَ.. حينَ تُعانِقُهُ،

الصَمْتُ – مُبْتَسِمَيْنِ – لِتَأْنيبِ أُمِّكُما ..

وَكَأَنَّكُما

ما تَزالانِ طِفْلَيْنِ !

تِلْكَ الطَّمَأْنينةُ الأَبَدِيّةُ بَيْنَكُما:

أَنَّ سَيْفانِ سَيْفَكَ ..

صَوْتانِ صَوْتَكَ

أَنَّكَ إِنْ مُتَّ :

لِلْبَيْتِ رَبّ

وَلِلطِّفْلِ أَبْ

هَلْ يَصيرُ دَمي – بَيْنَ عَيْنَيْكَ – ماءً؟

أَتَنْسى رِدائي الـمُلَطَّخَ بِالدِّماءِ..

تَلْبَسُ – فَوْقَ دِمائي – ثِيابًا مُطَرَّزَةً بِالْقَصَبِ؟

إِنَّها الحَرْبُ !

قَدْ تَثْقُلُ القَلْبَ ..

لكِنْ خَلْفَكَ عارُ الْعَرَبِ

لا تُصالِحْ ..

ولا تَتَوَخَّ الهَرَبَ!

لا تُصَالِحْ عَلى الدَّمِ .. حَتّى بِدَمِ !

لا تُصالِحْ! وَلَوْ قيلَ رَأْسُ بِرَأْسٍ

أَكُلُّ الرُّؤوسِ سِواءٌ ؟

أَقَلْبُ الغَريبِ كَقَلْبِ أَخيكَ؟ !

أَعَيْناهُ عَيْنا أَخيكَ ؟ !

وَهَلْ تَتَساوى يَدٌ .. سَيْفُها كانَ لَكَ

بِيَدٍ سَيْفُها أَثْكَلَكَ ؟

سَيَقولونَ :

جِئْناكَ كَيْ تَحْقُنَ الدَّمَ ..

جِئْناكَ كُنْ – يا أَميرُ – الحَكَمَ

سَيقولونَ :

ها نَحْنُ أَبْناءُ عَمٍّ .

قُلْ لَهُمْ : إِنَّهُمْ لَمْ يُراعوا العُمومةَ فيمَنْ هَلَكَ

وَاغْرُسِ السَّيْفَ في جَبْهةِ الصَّحْراءِ

إلى أَنْ يُجيبَ العَدَمُ

إِنَّنِي كُنْتُ لَكَ

فارِسًا،

وَأَخًا،

وَأَبًا،

وَمَلِك!

لا تُصالِحْ

وَلَوْ وَقَفَتْ ضِدَّ سَيْفِكَ كُلُّ الشُّيوخِ

وَالرِّجالِ الَّتي مَلأَتْها الشُّروخُ

هَؤُلاءِ الَّذينَ يُحِبّونَ طَعْمَ الثَّريدِ

وَامْتِطاءَ العَبيدِ

هَؤُلاءِ الَّذينَ تَدَلَّتْ عَمائِمُهُمْ فَوْقَ أَعْيُنِهِمْ،

وَسُيوفُهُمِ العَرَبِيّةُ، قَدْ نَسِيَتْ سَنَواتِ الشُّموخِ

لا تُصالِحْ

فَلَيْسَ سِوى أَنْ تُريدَ

أَنْتَ فارِسُ هَذا الزَّمانِ الوَحيدِ

وَسِواكَ .. الـمُسوخ !

لا تُصالِحْ

لا تُصالِحْ

Emel Dunkul, Barışma!

Barışma!
İsterse altın versinler sana.
Gözlerini oyup çıkarsam acaba;
Ve koysam yerlerine iki mücevher
Görebilir misin ki?!
Bunlar satın alınamayacak şeylerdir:
Kardeşinle arandaki çocukluk anıları,
Ansızın hissedişiniz erkekliği,
Kucakladığında onu hasretini açığa vurmanı engelleyen haya duygusu,
Sessiz kalışınız -gülümseyerek- annenizin azarları karşısında...
Sanki...
Hala çokcukmuşsunuz gibi!
Aranızdaki o sonsuz güven:
İki kılıçtır, senin kılıcın...
İki sestir, senin sesin...
Ölürsen şayet:
    Evin bir erkeği var
    Çocuğunun da bir babası!
Sen varken acaba kanım su mu sayılacak?
Unutacak mısın kanlı gömleğimi...
Giyer misin kanlarımın üstüne kamış işlemeli giysiler?
Bu bir savaştır!
Ağır gelebilir yüreğe...
Ama arkanda Arapların ayıbı var.
Sakın ola uzlaşayım deme
Kaçmaya da niyetlenme!

Barışma sakın, hatta kana karşılık verseler de kan!
Uzlaşma sakın, önerilse de başa karşılık bir baş;
Hiç aynı olur mu ki bütün başlar?
Hiç benzer mi yabancının kalbi kardeşininkine?
Gözleri kardeşinin gözleri midir?
Hiç denk düşer mi, kılıcı senin için çalışan elle,
Kılıcı senden bir can alan el?
Diyeceklerdir ki:
Sana geldik kan dursun diye...
Sana geldik -ey Prens- sen hakem olasın diye.
Diyeceklerdir ki: Biz amca çocuklarıyız!
Sen de onlara, kardeşini öldürürken akrabalığı gözetmediklerini söyle
Ve sapla kılıcını çölün alnına
Ta ki yanıt versin yokluk.

Ben senin için
bir şövalye...
bir kardeş...
bir baba...
ve bir kral idim!

Barışma sakın, dursa da bütün yaşlılar kılıcının önünde
Ve yiğitlikleri yara almış erkekler
Tiridin tadını ve
Kölenin sırtına binmeyi sevenler.
Bunlar ki sarıkları gözlerinin önüne sarkar...
Ve Arap kılıçları unutmuş muhteşem olduğu yılları.
El sıkışıp uzlaşma!
Çünkü sen, sadece ve sadece isteyeceksin.
Sen bu zamanın yegane şövalyesisin
Senin dışındakilerse... Hilkat garibeleri!

Barışma!
Barışma!

أَضْحى التَّنائِي

1. أضْحى التَّنائي بَديلاً مِنْ تَدانينا ... وَنابَ عَنْ طيبِ لُقْيانا تَجافينا
2. ألاّ وَقَد حانَ صُبحُ البَينِ، صَبَّحَنا ... حَيْنٌ، فَقامَ بِنا للحَيْنِ نَاعينا
3. مَنْ مُبَلِّغُ الْمَلْبَسينا، بِانْتِزاحِهِمُ، ... حُزْناً، مَعَ الدَّهْرِ لا يُبْلى ويُبْلينا
4. غِيظَ العِدا مِنْ تَساقينا الهوَى ... فَدَعَوْا بِأنْ نَغَصَّ، فَقالَ الدّهرُ آمينا
5. فَانْحَلَّ ما كانَ مَعْقوداً بِأَنْفُسِنا؛ ... وَانْبَتَّ ما كانَ مَوْصولاً بِأَيْدينا
6. وَقَدْ نَكونُ، وَمَا يُخشى تَفَرّقُنا، ... فَالْيَوْمَ نَحْنُ، ومَا يُرْجى تَلاقينا
7. يا لَيْتَ شِعْري، وَلَمْ نُعْتِبْ أُعادِيَكُمْ، ... هَلْ نَالَ حَظّاً مِنَ العُتْبى أُعادينا
8. لَمْ نَعْتَقِدْ بَعْدَكُمْ إلاّ الْوَفاءَ لَكُمْ ... رَأْياً، ولَمْ نَتَقَلَّدْ غَيْرَهُ دِينا
9. ما حَقُّنا أَنْ تُقِرّوا عَيْنَ ذي حَسَدٍ ... بِنا، ولا أَنْ تَسُرّوا كاشِحاً فينا
10. كُنّا نَرَى الْيَأْسَ تُسْلينا عَوارِضُهُ، ... وَقَدْ يَئِسْنَا فَما لِلْيَأْسِ يُغْرينا
11. بِنْتُم وَبِنّا، فَما ابْتَلَّتْ جَوانِحُنا ... شَوْقاً إِلَيْكُمْ، وَلا جَفَّتْ مَآقينا
12. نَكادُ، حِينَ تُنَاجيكُمْ ضَمائِرُنا، ... يَقْضي عَلَيْنا الأَسى لَوْلا تَأَسّينا
13. حالَتْ لِفَقْدِكُمُ أَيّامُنا، فَغَدَتْ ... سوداً، وكانَتْ بِكُمْ بِيضاً لَيالينا
14. إذْ جانِبُ العَيْشِ طَلْقٌ مِنْ تَأَلُّفِنا؛ ... وَمَرْبَعُ اللَّهْوِ صافٍ مِنْ تَصافينا
15. وَإذْ هَصَرْنَا فُنونَ الوَصْلِ دانِيةً ... قِطافُها، فَجَنَيْنا مِنْهُ ما شِينا
16. لا تَحْسَبوا نَأيَكُمْ عَنّا يُغَيِّرُنا؛ ... أنْ طالَما غَيَّرَ النَّأْيُ المُحِبّينا !
17. وَاللهِ ما طَلَبَتْ أَهْواؤُنَا بَدَلاً ... مِنْكُمْ، وَلا انْصَرَفَتْ عَنْكُمْ أَمانينا
18. يا سارِيَ البَرْقِ غادِ القَصْرَ وَاسْقِ بِهِ ... مَن كانَ صِرْفُ الْهَوى وَالْوُدَّ يَسْقينا

1. Yakınlığımızın yerini aldı sabahki ayrılık. Geldi ayrılma anı, tatlı beraberliğimizden.
2. Yazık, ayrılık sabahı yaklaştığında, ölüm selamlıyordu bizi şafakta. Böylece veriyordu, ölüm habercisi ölüm haberimizi.
3. Kim taşır hüzünlü haberi, felaket giysisine bürünen kişilere. Zamanın tüketemediği hüzün tüketiyor bizi şimdi.
4. Kızıyordu düşmanlar, birbirimize aşk kadehleri sunmamıza, "Boğazınıza dursun" diyorlardı. Kader de katıldı şimdi onlara ve "Âmin" dedi.
5. Gevşetti böylece aramızdaki bağları. Koparttı, kesip attı, elimizin ulaşabildiği güzellikleri.
6. Ayrılık girmesinden korkmaksızın buluşuyorduk. Ama bugün buluşma ümidi kalmayan kimseler gibiyiz.
7. Düşmanlarımız hoşnut değildi bizden, bunu biliyorum. Keşke bizden hoşnut olsalardı.
8. Bağlı kaldık, sizden sonra sadece yine size. Seçmedik başka din.
9. İçimizdeki hâsit kişileri sevmedik biz. Onları sevindirmemiz de beklenemez.
10. Umutsuzluk sıkıntıları teselli ediyordu bizi, şimdi hüzün doluyuz. Fakat bu hüzünler, neden doldurmuyor sevgiyle kalbimizi.
11. Siz ayrıldınız, biz de ayrıldık. Ama size olan istek ve arzudan dolayı ne göğüs kemiklerimiz sıhhate kavuştu ne de gözyaşlarımız dindi.
12. Olmasaydı tahammül gücümüz, neredeyse mahvolacaktık üzüntüden. Samimi, içten duygularımızı kulağınıza gizlice fısıldadığımızda.
13. Değişti günlerimiz, karardı sizin yokluğunuzla. Oysa beraberken, gecelerimiz bile bembeyazdı.
14. Yaşamınızın bir bölümü ne zevkliydi, dostluğumuzdan dolayı. Onun saflığından ve temizliğinden eğlenceye gide yolumuz tertemizdi.
15. Meyvelerini veren aşk ağacının dallarını eğerken ve oradan dilediğimizi koparırken.
16. Değiştirmiş de olsa bazen sevgilileri uzun mesafeler, düşünme bizi değiştireceğini uzak ayrılıkların.
17. Yemin ederiz Allah'a, olmadı senden başkası isteğimiz. Ümidimizi de kesmedik sizden.
18. Ey gece seyahat eden şimşek ışığı, git saraya sabahleyin. İçir, bize aşk ve sevginin saf içkilerini içiren kişiye.

الأَقْزامُ الصَّغيرَةُ

عاشَتْ مَجْموعةٌ من الأَقْزامِ الطَيِّبَةِ والنَّشيطةِ في بَيْتٍ قَديمٍ ومَهْجورٍ، يَقَعُ في طَرَفِ مَدينَةٍ بَعيدةٍ.

كانَ أهلُ المَدينَةِ يَعْمَلونَ كُلَّ النَّهارِ في تَحْضيرِ حاجاتِهِمْ بِجِدٍّ ونَشاطٍ.

عندَما كانَ يَحِلُّ الظَلامُ، ويَنامُ أَهْلُ المَدينَةِ لِيَرْتاحوا مِنْ عَناءِ عَمَلِهِمِ اليَوْميّ، كانَتِ الأَقْزامُ الطَيِّبَةُ تَخْرُجُ مِنْ مَسْكَنِها، وتُساعِدُ أَهْلَ المَدينةِ في إِنْهاءِ واجِباتِهِمْ وأَعْمالِهِمْ.

كانَتِ الأَقْزامُ تَذْهَبُ إلى مَخْبَزِ المَدينةِ لِمُساعَدَةِ الخَبّازِ الّذي غَفا مِنْ شِدَّةِ التَعَبِ بِقُرْبِ مَوْقِدِهِ. فَتُحَضِّرُه العَجينَ وتُخَمِّرُه وتُقَطِّعُه ثُمَّ تَخْبِزُه في الفُرْنِ.

بَعْدَها كانَتْ الأَقْزامُ تَذْهَبُ إلى بَيْتِ بائِعِ الحَليبِ الّذي غَفا مِنْ شِدَّةِ التَّعَبِ أَيْضًا، فتَمْلأُ الزُجاجاتِ الفارِغةِ بِالحَليبِ كَيْ يُوَزِّعَها في صَباحِ اليَوْمِ التّالِي.

وكانَتِ الأَقْزامُ تَذْهَبُ أَيْضًا إلى بَيْتِ بائِعِ القُماشِ الّذي غَفا مِنْ شِدَّةِ التَّعَبِ أَيْضًا، فتُرَتِبُ أقمِشَتَهُ حَسَبَ نَوعِها، وتَضَعُها فَوْقَ بَعْضٍ كَيْ يَحْمِلَها بِسُهولَةٍ ويَبيعَها في السّوقِ.

والأَهَمُّ مِنْ ذلِكَ كُلِّه، كانَتِ الأَقْزامُ تَدْخُلُ بُيوتَ المَدينَةِ كُلِّها، وتُساعِدُ الأُمَّهاتِ ورَبّاتِ المَنازِلِ اللَّواتي نِمْنَ مِنْ شِدَّةِ التَعَبِ قَبْلَ أَنْ يُنْهينَ أَعْمالَهُنَّ، فَكانَتْ الأَقْزامُ تُسْرِعُ إلى غَسْلِ الثِّيابِ وتَنْظيفِ الصُّحونِ وَ...

بَعْدَها كانَتِ الأَقْزامُ تَذْهَبُ إلى بَيْتِ خَيّاطِ المَدينةِ الّذي غَفا أَيْضًا مِنْ شِدَّةِ التَّعَبِ، وتُساعِدُه في خِياطَةِ الثِّيابِ الّتي لَمْ يَنْتَهِ مِنْها، والّتي عَلَيْهِ أنْ يُسَلِّمَها في اليَوْمِ التّالِي.

كانَ هذا الأَمْرُ يُزعِجُ زَوْجَةَ الخَيّاطِ، فَقَدْ كانَتْ اِمْرأةً شِرِّيرَةً ذاتَ طِباعٍ سَيِّئَةٍ. لمْ يُعْجِبْها وُجودُ الأقْزامِ في بَيْتِها في ساعَةٍ مُتَأَخِّرَةٍ، لِأَنَّ وُجودَهُمْ يُقْلِقُ مَنامَها، وبِرَأْيِها يَزيدُ مِنْ كَسَلِ زَوْجِها. لِذلِكَ قَرَّرَتْ أنْ تَطْرُدَ الأَقْزامَ مِنْ بَيْتِها. ذاتَ لَيْلَةٍ بَقِيَتِ الزَّوْجَةُ ساهِرَةً تَنْتَظِرُ قُدومَ الأَقْزامِ، وحينَ دَخَلَتِ الأَقْزامُ إلى المَنْزِلِ، اِسْتَقْبَلَتْهُمْ الزَّوْجَةُ بِضَرْباتٍ مِنْ مِكْنَسَتِها.

حَزِنَتِ الأَقْزامُ كَثيرًا، وَمُنْذُ ذلِكَ اليَوْمِ لَمْ تَعُدْ تَدْخُلُ إلى بَيْتِ الخَيّاطِ.

KÜÇÜK CÜCELER

Bir grup iyi ve çalışkan cüce, uzak bir kentin bir köşesinde bulunan eski ve terk edilmiş bir evde yaşıyordu.

Kent sakinleri, ihtiyaç duydukları şeyleri hazırlamak için gün boyu harıl harıl çalışıyorlardı.

Karanlık çöküp kentliler o günkü işin yorgunluğunu üzerlerinden atmak için uyudukları zaman iyi yürekli cüceler yerlerinden çıkıyor, görevlerini ve çalışmalarını tamamlamada kent sakinlerine yardım ediyorlardı.

Cüceler, aşırı yorgunluktan fırının yanı başında uyuyakalan fırıncıya yardım etmek için şehrin fırınına gidiyorlardı. Fırıncı için hamuru hazırlıyor, yoğuruyor, sonra da ekmek şeklinde fırına atıyorlardı.

Bundan sonra cüceler, yine aşırı yorgunluktan uyuyakalan sütçünün evine gidiyorlardı. Ertesi sabah dağıtsın diye boş şişeleri sütle dolduruyorlardı.

Cüceler, yine aşırı yorgunluktan uyuyakalan kumaş satıcısının evine de gidiyorlardı. Kumaşları türüne göre düzenliyor, kumaşçının kolayca taşıyıp pazarda satması için bunları üst üste diziyorlardı.

Daha da önemlisi, cüceler şehrin tüm evlerine giriyorlardı. İşlerini bitirmeden aşırı yorgunluktan uyuyan annelere ve ev hanımlarına yardım ediyorlardı. Alelacele çamaşırları yıkıyorlar, bulaşıkları temizliyorlar... Ve daha bir sürü iş…

Sonra cüceler, yine aşırı yorgunluktan uyuyakalmış olan kentin terzisine gidiyorlar, henüz bitirmediği ve ertesi gün teslim edilmesi gereken elbiseleri dikmede kendisine yardım ediyorlardı.

Bu iş terzinin karısının canını sıkıyordu. Çünkü kötü karakterli cadı bir kadındı. Cücelerin geç saatte evinde bulunması hoşuna gitmiyordu. Onların evde olması endişeli uyumasına yol açıyordu. Üstelik bu durumun, kocasını daha da tembel yaptığını düşünüyordu. Bundan dolayı cüceleri evden kovmaya karar verdi. Bir gece terzinin karısı cücelerin gelişini beklemek üzere uyumadı. Cüceler eve girdiklerinde terzinin karısı onları süpürgesinin darbeleriyle karşıladı.

Cüceler çok üzüldü. O günden beri terzinin evine bir daha girmediler.

المِلْيارْدير والصَّيّادُ المَكْسيكِيّ

جَلَسَ رَجُلُ أَعْمالٍ في أواخِرِ عُمْرِه أمامَ بَيْتِه الشَّتَويِّ على أَحَدِ أنْهارِ المَكْسيك. جَلَسَ وَكَأَنَّه في الجَنَّةِ يَسْتَمْتِعُ بِالمَناظِرِ الخَلاّبَةِ. ولَفَتَ نَظَرَه اقْتِرابُ صَيّادٍ مَكْسيكِيّ بَسيطٍ مِنَ الشّاطِئِ، فنَظَرَ رَجُلُ الأعْمالِ إلى حالِ ذلِكَ الصَّيّاد، فَوَجَدَ مَرْكَبَ صَيْدِه غايةً في البَساطَةِ. ورَأى بِجانِبِه كَمِّيَّةً مِنَ السَّمَك، فَناداهُ لِيَشْتَرِيَ مِنْه بَعْضَ السَّمَكِ ولِيَتَحَدَّثَ إلَيْهِ.

جاء الصَّيّادُ إلى رَجُلِ الأَعْمالِ الَّذي اشْتَرى مِنْه بَعْضَ السَّمَك ثُمَّ سَأَلَه:

- ماذا تَحْتاجُ مِنَ الوَقْتِ لاصْطِيادِ مِثْلِ هذه الكَمِّيّة من السَمَك؟
- لَيْسَ كَثيرَ الوَقْتِ، يا سِنْيور!
- فَلِماذا لا تَقْضي وَقْتًا أطْوَلَ في الصَيْد، فتَكْسِبَ أكْثَرَ مِنْ ذلِكَ؟
- ما أصْطادُه يَكْفي حاجَتي وحاجاتِ أُسْرَتي، سِنْيور!
- ولكنْ ماذا تَفْعَلُ في بَقِيّةِ وَقْتِكَ؟
- أنا أنامُ بِما يَكْفيني مِنْ الوَقْتِ، وأَصْطادُ بَعْضَ الوَقْتِ وأَلْعَبُ مَعَ أطْفالي. وأنامُ القَيْلولَةَ. وأقْضي الوَقْتَ مَعَ أُسْرَتي، وفي اللَيْلِ أتَجَوَّلُ مع أصْدِقائي في القَرْيَةِ ونَجْلِسُ مَعًا ونَتَسامَرُ فَتْرَةً من اللَيْلِ فأنا حَياتي مَليئةٌ بِغَيْرِ العَمَلِ، سِنْيور.

هَزَّ رَجُلُ الأعْمالِ رَأْسَه في سُخْرِيّةٍ مِنْ كَلامِ الصَيّادِ المَكْسيكِيّ ثُمَّ قالَ لَه:

- سَوْفَ أُسْدي لك نَصيحةً غالِيةً يا صَديقي، فأنا رَجُلُ أعْمالٍ أَمْريكيّ مُخَضْرَمٌ. أَوَّلاً: عَلَيْكَ أَنْ تَتَفَرَّغَ أكْثَرَ لِلصَّيْدِ حَتّى تَزْدادَ كَمِّيّةُ ما تَصْطادُه، ثانِيًا: يُمْكِنُكَ بَعْدَ ذلك مَعَ اِزْدِيادِ أرْباحِكَ أَنْ تَشْتَرِيَ عِدَّةَ قَوارِبَ كَبيرةٍ لِلصَّيْدِ، ثالِثًا: سَتَجِدُ نَفْسَكَ في النِهايةِ صاحِبَ أُسْطولٍ بَحْرِيٍّ كَبيرٍ لِلصَّيْد، وهكَذا سَتُصْبِحُ مِلْيونيرًا كَبيرًا يُشارُ إليهِ بِالبَنانِ!

سَكَتَ الصَيّادُ قَليلاً ثُمَّ سَأَلَ رَجُلَ الأَعْمالِ:

- ولكِنْ سِنْيور، ماذا يَتَطَلَّبُ كُلُّ هذا النَجاحُ مِنْ وَقْتٍ؟

ضَحِكَ رَجُلُ الأَعْمالِ وقالَ:

- مِنْ 15 (خَمْسَةَ عَشَرَ) إلى 20 (عِشْرينَ) عامًا فَقَطْ، أَتُصَدِّقُ هذا؟

- وماذا بَعْدَ ذلك، سِنْيور؟

قال رَجُلُ الأعْمال:

- تَسْتَقيلُ بِالطَبْع، تَشْتَري شالِيه صَغيرًا في قَرْيةٍ صَغيرةٍ، تَسْتَمْتِعُ فيه مَعَ زَوْجَتِكَ وأَبْناءِكَ، تَنامُ بالنَهارِ القَيْلولة، تَخْرُجُ لَيْلاً تَتَسامَرُ مَعَ أَصْدِقائِكَ.

فَقالَ الصَيّادُ المَكْسيكِيُّ في دَهْشَةٍ:

- هل تَعْني أَنْ أَقْضِيَ 20 (عِشْرينَ) عامًا مِنْ عُمْري في التَعَبِ والإرْهاقِ والحِرْمانِ مِنْ زَوْجَتي وأَبْنائي لِأَصِلَ في النِّهايةِ إلى ما أنا عَلَيْه الآنَ، شُكْرًا سِنْيور!

MİLYARDER VE MEKSİKALI BALIKÇI

Yaşı oldukça geçkin bir iş adamı, bir Meksika nehrinin üzerine inşa edilmiş kışlık evinin önünde oturuyordu. Göz kamaştıran manzaraların keyfini çıkara çıkara cennetteymişçesine oturuyordu. Meksikalı basit bir balıkçının kıyıya yaklaştığını fark etti. İş adamı bu balıkçıya doğru baktı. Balıkçı teknesinin oldukça sade olduğunu gördü. Yanında bir miktar balık vardı. Biraz balık almak ve bir çift laf etmek için balıkçıyı çağırdı.

Balıkçı, kendisinden biraz balık satın alan işadamının yanına geldi. İşadamı balıkçıya,
“Bu miktarda balığı avlamak için ne kadar zamana ihtiyacın var?” diye sordu.
“Çok değil, sinyor!”
“Neden daha uzun zaman avda geçirip daha fazla kazanmıyorsun?”
“Avladıklarım benim ve ailemin ihtiyaçlarına yetiyor, sinyor!”
“Peki, ama zamanının geriye kalan kısmında ne yapıyorsun?”
“Bana yetecek kadar uyurum. Biraz avlanırım. Çocuklarımla oynarım. Siesta yaparım. Ailemle vakit geçiririm. Gece olunca arkadaşlarımla birlikte köyde dolaşırım. Oturur, gecenin bir bölümünü eğlenceyle geçiririz. Benim hayatım iş dışındaki şeylerle dolu, sinyor!”

İş adamı, Meksikalı balıkçının sözlerinden dolayı kafasını alaylı alaylı sallayarak,
“Sana değerli bir öğüt vereceğim, dostum. Ben Amerikalı duayen bir işadamıyım. Öncelikle av miktarını artırmak için ava daha fazla vakit ayırmalısın. İkinci olarak, kârının artmasıyla birlikte av için birkaç tekne satın alabilirsin. Üçüncü olarak, sonunda kendini avla ilgili büyük bir deniz filosunun sahibi bulacaksın. Böylelikle parmakla gösterilecek büyük bir milyoner olacaksın!

Balıkçı bir süre sustuktan sonra iş adamına sordu:
“Fakat sinyor, bu başarı için ne kadar zaman gerekir?”
İş adamı gülerek,
“Sadece 15-20 yıl. İnanabiliyor musun?”
“Bundan sonra ne olacak, sinyor?”
İş adamı:
“Tabii ki işten elini çekeceksin. Küçük bir köyde küçük bir yazlık alırsın. Eşin ve çocuklarınla birlikte buranın tadını çıkarırsın. Gündüz siesta yaparsın. Gece ise arkadaşlarınla eğlenirsin.”

Meksikalı balıkçı hayret içinde şu karşılığı verdi:
“Ömrümün yirmi yılını yorgun argın, karımdan ve çocuklarımdan yoksun geçirip sonunda şu an sahip olduklarıma ulaşmayı mı öğütlüyorsun? Teşekkürler, sinyor!”

هَلْ تُفَضِّلُ الجُنونَ؟

يُحْكَى أنَّ طاعونَ الجُنونِ نَزَلَ في نَهْرٍ يَجْري في مَدينةٍ، فَصارَ الناسُ كُلَّما شَرِبَ مِنْهُمْ أَحَدٌ مِنَ النَهْرِ يُصابُ بِالجُنونِ، وكانَ المَجانينَ يَجْتَمِعونَ ويَتَحَدَّثونَ بِلُغَةٍ لا يَفْهَمُها العُقَلاءُ، واجَهَ المَلِكُ الطّاعونَ وحارَبَ الجُنونَ حَتَّى إذا ما أَتى صَباح يَوْمٍ اِسْتَيْقَظَ المَلِكُ وإذا المَلِكَةُ قد جُنَّتْ، وصارَت المَلِكةُ تَجْتَمِعُ مع ثُلَّةٍ من المَجانينَ تَشْتَكِي مِنْ جُنونِ المَلِكِ!

نادى المَلِكُ بالوَزيرِ:

– يا وَزيرُ! المَلِكَةُ جُنَّتْ، أَيْنَ كانَ الحَرَسُ؟

الوَزيرُ:

– قَدْ جُنَّ الحَرَسُ يا مَوْلايَ!

المَلِكُ:

– إِذَنْ أُطْلُبِ الطَّبيبَ فَوْرًا!

الوَزيرُ:

– قَدْ جُنَّ الطَّبيبُ يا مَوْلايَ!

المَلِكُ:

– ما هذا المُصابُ! مَنْ بَقِيَ في هذِهِ المَدينةِ لَمْ يُجَنَّ؟

رَدَّ الوَزيرُ:

– لِلْأَسَفِ يا مَوْلايَ لَمْ يَبْقَ في هذِهِ المَدينةِ مَنْ لَمْ يُجَنَّ، سِوى أَنْتَ وأنا.

المَلِكُ:

– يا الله! أَأَحْكُمُ مَدينةً مِنَ المَجانينَ!

الوَزيرُ:

– عُذْرًا يا مَوْلايَ، فَإِنَّ المَجانينَ يَدَّعونَ أَنَّهُمْ هُمُ العُقَلاءُ ولا يُوجَدُ في هذه المَدينةِ مَجْنونٌ سِوى أَنْتَ وأنا!

المَلِكُ:

– ما هذا الهُراءُ! هُمْ مَنْ شَرِبَ مِنَ النَّهْرِ وبِالتّالي هُمْ مَنْ أَصابَهُمُ الجُنونُ!

الوَزيرُ:

– الحَقيقةُ يا مَوْلايَ أَنَّهُمْ يَقولونَ إِنَّهُمْ شَرِبوا مِنَ النَّهْرِ لِكَيْ يَتَجَنَّبوا الجُنونَ، لِذا فَإِنَّنا مَجْنونانِ لِأَنَّنا لَمْ نَشْرَبْ. ما نَحْنُ يا مَوْلايَ إلاّ حَبَّتا رَمْلٍ الآنَ، هُمُ الأَغْلَبِيَّةُ، هُمْ مَنْ يَمْلِكونَ الحَقَّ والعَدْلَ والفَضيلَةَ، هُمُ الآنَ مَنْ يَضَعونَ الحَدَّ الفاصِلَ بَيْنَ العَقْلِ والجُنونِ.

هُنا قالَ المَلِكُ:

– يا وَزيرُ، أَغْدِقْ عَلَيَّ بِكَأْسٍ مِنْ نَهْرِ الجُنونِ، إِنَّ الجُنونَ أَنْ تَظَلَّ عاقِلاً في دُنْيا المَجانينَ.

بِالتَّأْكيدِ، الخِيارُ صَعْبٌ عِنْدَما تَنْفَرِدُ بِقَناعةٍ تَخْتَلِفُ عَنْ كُلِّ قَناعاتِ الآخَرينَ، عِنْدَما يَكونُ سَقْفُ طُموحِكَ مُرْتَفِعًا جِدًّا عَنِ الواقِعِ المُحيطِ، هَلْ تَسْتَسْلِمُ لِلْآخَرينَ وتَخْضَعُ لِلْواقِعِ وتَشْرَبُ الكَأْسَ؟

DELİLİĞİ Mİ TERCİH EDERSİN?

Anlatılır ki delilik vebası, bir şehirde akan bir nehre bulaşmış. İnsanların arasından nehirden içenler deli oluyormuş. Deliler toplanıp akıllıların anlamadığı bir dilde konuşuyorlarmış. Kral vebayla mücadele edip deliliğe karşı savaş açmış. Nihayet kral bir sabah uyandığında kraliçenin de delirdiğini fark etmiş. Kraliçe de diğer deliler topluluğuyla toplanıp kralın deliliğinden şikâyet etmiş!

Kral vezire,
"Vezir Efendi, Kraliçe de delirdi. Muhafızlar neredeydi?" diye bağırmış.
Vezir:
"Muhafızlar da delirdi efendim!"
Kral:
"O halde hemen hekimi çağır!"
Vezir:
"Hekim de delirdi efendim!"
Kral:
"Bu ne felakettir! Bu şehirde delirmeyen kaldı mı?"
Vezir,
"Maalesef efendim, bu şehirde delirmeyen sadece iki kişi kaldı: Siz ve ben!"
Kral:
"Allah Allah! Delilerden oluşan bir şehri mi yönetiyorum?" diye sormuş.
Vezir:
"Söyleyeceklerimi affedin efendim ama onlar kendilerinin akıllı olduğunu ve bu şehirde ikimizden başka deli olmadığını iddia ediyorlar!"
Kral:
"Bu ne saçmalık! Nehirden su içen onlar; bundan dolayı deli olanlar da onlar!"
Vezir:
"Aslında efendim, deli olmamak için nehirden su içtiklerini söylüyorlar. Bu nedenle ikimiz içmediğimiz için deli olduğumuzu düşünüyorlar. Bizler, efendim, şimdi bir kum tepesinin sadece iki taneciğiyiz. Çoğunlukta olan onlar. Hakikat, adalet ve fazilete sahip olanlar onlardır. Akıllılık ile delilik arasındaki ayrımın sınırını koyan da onlardır."

Bu sırada kral:
"Vezir Efendi! Delilik ırmağından bana dolu dolu bir kadeh getir. Deliler diyarında akıllı kalmak deliliktir" demiş.

Evet, diğer bütün görüşlerden farklı bir görüşe sahip olduğunuzda seçim yapmak zordur. İstekleriniz, etrafınızda olup biten gerçekten çok yüksek bir noktada olduğunda, gerçeğe boyun eğip teslim bayrağını çekerek kadehten delilik suyunu mu içersiniz?"

الغُرابُ زَقْزوق

كانَ يا ما كانَ، في قَديمِ الزَّمانِ غَابةٌ تُدْعى غَابَةُ الأَلْوانِ، وَذَلِكَ لِأَنَّ الطُّيورَ الجَميلَةَ ذاتَ الأَلْوانِ الزَّاهِيَةِ كانَتْ تَجْتَمِعُ فيها لِتَلْعَبَ وَتَمْزَحَ وَتَقْضِيَ أَحْلَى الأَوْقاتِ.

وفي يَوْمٍ مِنَ الأَيامِ وَ بيْنَما كانَتِ الطُّيورُ تَلْعَبُ بيْنَ الأَشْجارِ تَشاجَرَ غُرابٌ أَسْوَدُ يُدْعَى زَقْزُوق معَ صَديقٍ لهُ مِنَ الطُّيُورِ المُلَوَّنَةِ، الطَّيْرُ المُلَوَّنُ صاحَ فيهِ قائِلاً:

- اِذْهَبْ عَنِّي يا أَسْوَدَ اللَّوْنِ!

حَزِنَ الغُرابُ زَقْزوق مِنْ ذَلِكَ الكلامِ حُزْناً شَديداً وَطارَ إلى مَنْزِلِهِ باكِياً.

وَما أَنْ وَصَلَ حَتَّى سَأَلَتْهُ أُمُّهُ:

- ما بِكَ يا حَبيبي؟!

فَرَدَّ عَلَيْهِ باكِياً:

- لا أُريدُ أَنْ أَكونَ أَسْوَدَ اللَّوْنِ قَبيحاً يا أُمِّي! فَأُريدُ أَنْ أُغَيِّرَ لَوْني.

سَكَتَتِ الأُمُّ قَليلاً ثُمَّ مَسَحَتْ على رَأْسِهِ وَ قالتْ:

- حَسَناً!.. لَدَيَّ بَعْضُ الطَّحينِ، ضَعْهُ على رِيشِكَ حَتَّى يُصْبِحَ أَبْيَضَ ناصِعاً!

- خَرَجَ زَقْزوق مِنْ بيتِهِ فَرِحاً مَسْروراً بِلَوْنِهِ الأَبْيَضِ الجَديدِ، لَكِنْ ما أَنْ وَصَلَ إلى الأَشْجارِ، حيْثُ تَلْعَبُ الطُّيورُ حَتَّى هَبَّ الرِّيحُ وَنَفَخَتْ الطَّحينَ على رِيشِهِ، فَظَهَرَ لَوْنُهُ الأَسْوَدُ القاتِمُ مِمَّا جَعلَ بَاقي الطُّيورِ تَسْخَرُ منْهُ.

فَأَسْرَعَ إلى بيْتِهِ طالِباً مِن أُمِّهِ أَنْ تَجِدَ لَهُ طَريقَةً أُخْرَى يُلَوِّنُ بِها رِيشَهُ الأَسْوَدَ...

هَزَّتِ الأُمُّ رَأْسَها وَقالتْ لَهُ:

-

- اِسْمَعْ يا زَقْزوق! لَدَيَّ بَعْضُ الأعْشابِ الصَّفْراءِ حَفِّ بِها رِيشَكَ فَتَصْطَبِغَ بِلَوْنِها الجَميلِ ...

وَبِسُرْعَةٍ راحَ زَقْزوق يَحُفُّ رِيشَهُ بِتِلْكَ الأَوْراقِ حتى أَصْبَحَ لَوْنُهُ أَصْفَرَ. فَطارَ إلى الأَشْجارِ لِيَتَباهى أَمامَ أَصْدِقائِهِ الطُّيورِ بِلَوْنِهِ الجَديدِ. لَكِنَّ سوءَ الحَظِّ لازَمَ زَقْزوق، فَأَمْطَرَتْ السماءُ وَزالَ اللَّوْنُ الأَصْفَرُ وَراحَ الجميعُ يَسْخَرونَ منهُ.

وَبِهذا طارَ زَقْزوق إلى المنْزِلِ حَزيناً كَئيباً لا يَدْري ماذا يَفْعلُ لِيُغَيِّرَ لَوْنَ رِيشِهِ.

فَنَظَرَتْ إليْهِ أُمُّهُ وَقالتْ لَهُ:

- لا تَحْزَنْ! لَدَيَّ فِكْرَةٌ أُخْرى. سَأَخِيطُ لَكَ ثَوْباً مِنْ رِيشٍ مُلَوَّنٍ تَلْبَسُهُ فَوْقَ رِيشِكَ.

نَظَرَ إليها زَقْزوق وَقال:

- حَقاً يا أُمّي؟!.

فقالتْ:

- نَعَم يا عزيزي!

وما أنْ أَكْمَلَتْ الأُمُّ كَلِمَتَها حتى سَمِعَ زَقْزوق أَصْواتاً تُناديهِ وَتقولُ:

- ليسَ عَليْكَ أَنْ تُغَيِّرَ لَوْنَكَ يا زَقْزوق! فاللّوْنُ الأَسْوَدُ هِبَةٌ من اللهِ وَأنتَ صديقٌ مُهَذَّبٌ وَخَلوقٌ وَهذا هو ما يَهُمُّنا.

اِلْتَفَتَ زَقْزوق ناحِيَةَ الأَصْواتِ وازْدادتْ دَهْشَتُهُ عندما رَأَى جَميعَ أَصْدِقائِهِ مِنَ الطُّيورِ يَقِفونَ عِند بابِ منْزِلِهِ وَيَطْلُبونَ إليهِ الخُروجَ لِلَّعِبِ مَعَهُم.

وَبِهذا تَعَلَّمَ زَقْزوق أنّ الجَمالَ جمالُ الرّوحِ وَأَنَّه لا فَرْقَ بينَ أَسْودَ وَأبيضَ وَأَحْمَرَ وَأَصْفَرَ، فالجميعُ مِن خَلْقِ اللهِ.

KARGA ZAKZÛK

Bir varmış bir yokmuş, eskiden renk ormanı adında bir orman varmış. Böyle denmesinin nedeni, parlak renklere sahip, güzel kuşların oynamak, eğlenmek ve hoş vakitlerini geçirmek için orada bir araya gelmeleriymiş.

Günlerden bir gün, kuşlar ağaçların arasında oynarken, Zakzûk adında siyah bir karga, renkli kuş arkadaşlarından biriyle kavga etmiş. Renkli kuş ona bağırarak:

-Git başımdan kara şey!, demiş.

Karga Zakzûk, bu söze çok üzülmüş ve ağlayarak evine doğru uçmuş.

Eve varır varmaz annesi ona sormuş:

-Neyin var bi tanem!

Zakzûk ağlayarak cevap vermiş:

-Rengi siyah bir çirkin olmak istemiyorum anne! Rengimi değiştirmek istiyorum.

Annesi biraz sustuktan sonra, başını okşamış ve;

-Peki! Biraz unum var, bembeyaz olması için, onu tüylerinin üzerine serp!, demiş.

Zakzûk, yeni beyaz rengiyle, şen şakrak bir halde evden çıkmış. Ancak kuşların oyun oynadıkları ağaçlara vardığında, rüzgâr eserek tüylerindeki unu uçurmuş. Simsiyah rengi ortaya çıkmış ve bu durum diğer kuşları kendisine güldürmüş.

Siyah tüyünü renklendirebilecek başka bir yol bulması için hızla eve, annesinin yanına gitmiş…

Annesi başını sallayarak ona şöyle demiş:

-Dinle Zakzûk! Ben de bir miktar sarı ot var, onları tüylerinin üzerine sar, böylelikle otların güzel rengine bürünürsün.

Zakzûk, hemen renginin sarı olması için yaprakları tüylerine dolamaya başlamış…Kuş arkadaşlarının önünde yeni rengiyle hava atmak için ağaçlara uçmuş…Ancak şanssızlık Zakzûk'un peşini bırakmamış, bu arada yağmur yağmış. Sarı renk de yok olmuş ve herkes onunla alay etmeye başlamış.

Bu şekilde Zakzûk, tüylerinin rengini değiştirmek için ne yapacağını bilemez bir halde, üzgün ve moralsiz olarak eve uçmuş.

Annesi ona bakmış ve;

-Üzülme! Başka bir fikrim var. Sana renkli tüyden elbise dikerim ve onu tüylerinin üzerine giyersin, demiş.

Zakzûk annesine bakarak şöyle demiş;

-Gerçekten mi anne?!.

Annesi;

-Tabii ki bi tanem!, demiş.

Annesi sözünü bitirir bitirmez, Zakzûk kendisine seslenen bir takım sesler işitmiş:

-Rengini değiştirmemelisin Zakzûk!.. Siyah renk Alllah'ın bir lütfudur. Sen terbiyeli ve ahlaklı bir arkadaşsın. Bizim için önemli olan budur.

Zakzûk, seslerin geldiği yöne bakmış. Evin kapısında bekleyen ve kendileriyle oynaması için dışarı çıkmasını isteyen kuş arkadaşlarının hepsini görünce çok şaşırmış.

Zakzûk, böylelikle güzelliğin ruh güzelliği olduğunu, siyah, beyaz, kırmızı ve sarı arasında bir fark olmadığını, hepsinin Allah tarafından yaratıldığını öğrenmiş.

Kaynak: Zeynep Naime, Cundiyyu'l-Mustakbel, Kuveyt 1997, s. 18-19.

TEMİZLİK GÖREVLİSİNDEN EN BÜYÜK GIDA TEDARİKÇİSİNE!

Bir adam, temizlik elemanı olarak çalışmak üzere Microsoft firmasına müracaat etti. Mülakat ve sınavdan sonra Personel Müdürü; işe alındığını, görev listesi ve işe başlama tarihinin elektronik postayla kendisine gönderileceğini bildirdi.

Adam,
- Ama benim ne bilgisayarım ne de elektronik postam var!, dedi.

Müdür şaşkınlık içinde karşılık verdi:
- Elektronik postası olmayan aslında yoktur. Yok olan kişinin de çalışmaya hakkı yoktur.

Adam, umutsuz bir şekilde şirketten çıkıp iş aramaya koyuldu. 10 dolar dışında bir meteliği yokken ne yapabileceğini uzun uzun düşündü.

Adam, derin derin düşündükten sonra manava gitti. Bir kasa domates satın alıp mahalleler arasında mekik dokudu. Evlere gidip taneler halinde domates sattı.

Adam sermayesini iki katına çıkarmayı başardı. Bu işi üç defa tekrarladıktan sonra aynı gün 60 dolarlık kazançla evine döndü.

Adam bu şekilde geçimini sağlayabileceğini düşündü. Her gün bu işi yapmaya başladı. Sabah erkenden çıkıp geceleyin döndü.

Adamın kârı kat kat arttı. Önce bir pikap sonra bir kamyon satın aldı. Nihayet müşterilerinin siparişlerini ulaştırmak için bir kamyon filosuna sahip oldu. Adam, beş yıl sonra en büyük gıda tedarikçilerinden biri haline geldi.

Adam, ailesinin geleceğini garanti altına almak için hayat sigortası yaptırmayı düşündü. En büyük sigorta şirketlerini telefonla aradı. Bir dizi görüşmeden sonra, kendisine uygun bir poliçe seçti. Sigorta şirketinin görevlisi kendisinden elektronik posta adresini istedi.

Adam,
- Ama benim elektronik posta adresim yok, dedi.

Şirket görevlisi şaşkın bir şekilde karşılık verdi:
- Elektronik posta adresiniz olmadan bu koca imparatorluğu inşa etmeyi başardınız! Ya olsaydı şimdi nerede olurdunuz?

Adam biraz düşündükten sonra cevap verdi:
- Microsoft'ta temizlik elemanı olurdum!

مِنْ فَرّاشٍ إلى أَكْبَرِ المُوَرِّدين لِلْأَغْذِيَةِ!

تَقَدَّمَ رَجُلٌ لِشَرِكَةِ مايْكْروسوفْت لِلْعَمَلِ بِوَظيفةِ فَرّاش. بَعْدَ إجْراءِ المُقابَلةِ والاِخْتِبارِ، أَخْبَرَه مُديرُ التَوْظيفِ بأنّه قَدْ تَمَّتْ المُوافَقةُ عَلَيْه وسَيَتِمُّ إرْسالُ قائِمةٍ بِالمَهامِّ وتاريخِ المُباشَرةِ في العَمَلِ عَبْرَ البَريدِ الإِلِكْترونيّ.

أَجابَ الرَجُلُ:

- ولكِنَّني لا أَمْلِكُ جِهازَ كُمْبيوتِر ولا أَمْلِكُ بَريدًا إلِكْترونيًا!

رَدَّ عليه المُديرُ بِاسْتِغْرابٍ:

- مَنْ لا يَمْلِكُ بَريدًا إلِكْترونيًا فهُوَ غَيْرُ مَوْجودٍ أَصْلاً ومَنْ لا وُجودَ لَهُ فلا يَحِقُّ له العَمَلَ.

خَرَجَ الرَجُلُ وهو فاقِدُ الأَمَلِ في الحُصولِ على وَظيفةٍ، فَكَّرَ كَثيراً ماذا عَساهُ أنْ يَعْمَلَ وهو لا يَمْلِكُ سِوى 10 (عَشَرَةِ) دولاراتٍ.

بَعْدَ تَفْكيرٍ عَميقٍ ذَهَبَ الرَجُلُ إلى مَحَلِّ الخُضارِ وقامَ بِشِراءِ صُنْدوقٍ مِنَ الطَماطِمِ ثُمَّ أَخَذَ يَتَنَقَّلُ في الأَحْياءِ السَكَنِيّةِ ويَمُرُّ على المَنازِلِ ويَبيعُ حَبّاتِ الطَماطِمِ.

نَجَحَ في مُضاعَفةِ رَأْسِ المالِ وكَرَّرَ العَمَلِيّةَ نَفْسَها ثَلاثَ مَرّاتٍ إلى أنْ عادَ إلى مَنْزِلِه في نَفْسِ اليَوْمِ وهو يَحْمِلُ 60 (سِتّينَ) دولارًا.

أدْرَكَ الرَجُلُ بِأَنه يُمْكِنُه العَيْشَ بِهذِهِ الطَّريقةِ فأَخَذَ يَقومُ بالعَمَلِ نَفْسِه يَوْمِيًّا، يَخْرُجُ في الصَّباحِ الباكِرِ ويَرْجِعُ لَيْلاً.

أرباحُ الرَجُلِ بَدَأَتْ تَتَضاعَفُ فقامَ بِشِراءِ عَرَبةٍ ثُمَّ شاحِنةٍ حَتَّى أَصْبَحَ لَدَيْهِ أُسْطولٌ مِنَ الشّاحِناتِ لِتَوْصيلِ الطَلَباتِ للزَّبائِنِ. بَعْدَ خَمْسِ سَنَواتٍ أَصْبَحَ الرَجُلُ مِنْ كِبارِ المُوَرِّدينَ لِلْأَغْذِيَةِ.

لِضَمانِ مُسْتَقْبَلِ أُسْرَتِهِ فَكَّرَ الرَجُلُ في شِراءِ بوليصَةِ تَأْمينٍ على الحَياةِ فَاتَّصَلَ بِأَكْبَرِ شَرِكاتِ التَأْمينِ وبَعْدَ مُفاوَضاتٍ اِسْتَقَرَّ رَأْيُهُ على بوليصَةٍ تُناسِبُهُ فَطَلَبَ مِنْهُ مُوَظَّفُ شَرِكَةِ التَأْمين أَنْ يُعْطِيَهُ بَريدَهُ الإِلِكْترونيِّ!

أجابَ الرَجُلُ:

- وَلكنَّني لا أَمْلِكُ بَريدًا إلكترونِيًّا!

رَدَّ عليه المُوَظَّفُ بِاسْتِغْرابٍ:

- لا تَمْلِكُ بَريدًا إلكترونِيًا ونَجَحْتَ بِبِناءِ هذه الإمْبراطورِيّة الضَخْمة! تَخَيَّلْ لَوْ أنَّ لَدَيْكَ بَريداً إلكترونِياً! فأيْنَ سَتكونُ اليَوْمَ؟

أجابَ الرَجُلُ بَعْدَ تَفْكيرٍ:

- فَرّاش في مايْكروسوفْت!

جُحا وَالشَّمْعَةُ

كانَتْ لَيالِيُ الشِّتاءِ شَديدةَ البُرُودةِ وَكانَتْ كُلُّ أَهالِي القَرْيةِ تَتَدَفَّأُ بِالنّارِ، فَقالَ أَصْحابُ جُحا لَهُ:

- إذا اسْتَطَعْتَ أَنْ تَقْضِيَ اللَّيْلَ كُلَّهُ في ساحَةِ القَرْيَةِ مِنْ غَيْرِ أَنْ تَتَدَفَّأَ بِنارٍ، فَسَوْفَ نَدْعوكَ إلى مائِدَةِ طَعامٍ لَذِيذةٍ، أَمَا إذا فَشِلْتَ فَسَوْفَ تَدْعونا أَنْتَ.

فَوافَقَ جُحا، وَسَهِرَ طِوالَ اللَّيْلِ في ساحَةِ القَرْيَةِ كَما أَرادو مِنْهُ.

وَفي الصّباحِ، ذَهَبَ جُحا إلى أَصْحابِهِ وَهُوَ سَعيدٌ وَقالَ لَهُم:

- عَمِلْتُ ما طَلَبْتُمْ وَنَجَحْتُ...هَيَّا نَفِّذوا وَعْدَكُمْ...

فَسَأَلَهُ أَصْحابُهُ:

- كَيْفَ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَتَحَمَّلَ البَرْدَ القارِصَ؟

فَقالَ جُحا:

- قَضَيْتُ اللَّيْلَ كُلَّهُ في ساحَةِ القَرْيَةِ أَنْقُلُ قِطْعَةَ حَجَرٍ مِنْ مَكانِها إلى مكانٍ آخَرَ، ثُمَّ أُعِيدُها كَما كانَتْ، ثمَّ أَنْقُلُها...وَهَكَذا ...فَشَعَرْتُ بِالدِّفْءِ، وَلَمْ أُحِسَّ بِبَرْدِ الليلِ على الرَّغْمِ مِنْ أَنَّهُ لَمْ تَكُنْ هُناك نارٌ قَريبَةٌ مِنِّي.

سَأَلَ أَصْحابُ جُحا:

- أَلَمْ تَكُنْ هُناكَ أَيَّةُ نارٍ على الإِطْلاق؟

أَجابَ جُحا:

- أَبداً...إلاَّ أَنَّني قدْ رَأَيْتُ بَعْدَ مُنْتَصَفِ اللَّيْلِ شَمْعَةً مُوقَدَةً في نافِذَةٍ تَبْعُدُ مَسافَةً كَبيرَةً مِنَ السَّاحةِ.

صاحَ أَصْحابُهُ وَقالوا:

- عَرَفْنا السَّبَبَ إِذَنْ. لَقَدْ تَدَفَّأْتَ بِالشَّمْعةِ يا جُحا! وَبِذَلِكَ تكونُ قَدْ خالَفْتَ الاِتِّفاقَ الّذي بَيْنَنا، عَلَيْكَ في هذهِ الحالةِ أَنْ تَدْعُونا جَميعاً لِلطَّعامِ.

حاوَلَ جُحا لِيُقْنِعَهمْ بِأَنَّهُ لَمْ يُخالِفْ الاِتِّفاقَ فَلَمْ يَقْدِرْ...أَخيراً اِتَّفَقَ أَصْحابُهُ أَنْ يَتَناوَلوا الطَّعامَ في بيْتِ جُحا بَعْدَ يَوْمَيْنِ.

وَفي مَوْعِدِ الوَليمَةِ، حَضَرَ الأَصْدِقاءُ إلى بيْتِ جُحا، لَكِنَّهمْ لَمْ يَجِدوا طَعاماً على المائدةِ، اِنْتَظَروا الطَّعامَ كَثيراً وَطالَ الاِنْتِظارُ وَقالَ أَحَدُهُمْ:

- لاَ شَكَّ أَنَّ جُحا يُعِدُّ وَليمَةً فاخِرةً، لِذَلِكَ اسْتَغْرَقَ إِعْدادُها كُلَّ هذا الوَقْتِ الطَويلِ، شَكَّ آخَرُ في الأَمْرِ وَسَأَلَ:

- هلْ شَمَّ أَحَدُكُمْ رائِحَةَ طعامٍ؟

فقال الجَميعُ:

- لا! لَمْ نَشُمَّ شَيْئًا مُنْذُ دُخولِنا.

في هَذِهِ اللَّحْظَةِ، دَخَلَ جُحا، صاحَ بِهِ الأَصْدِقاء:

- لِماذا تَأَخَّرَ الطعام؟

أَجابَ جُحا:

- الطعامُ لَمْ يَنْضَجْ بَعْدُ يا أَصْدقاء! اِصْبِروا !

قال صَديقٌ:

- لَكِنَّنا لَمْ نَشُمَّ رائِحَةً لِأَيِّ طعامٍ!.

قال جُحا:

- إِنْ كُنْتُمْ لا تُصَدِّقونَني فَتَعالَوْا مَعي إِلى ساحَةِ البيْتِ لِتَتَأَكَّدوا بِأَنْفُسِكُمْ مِنْ أَنَّ الطعامَ فَوْقَ النار.

قامَ الأَصْحابُ معَ جُحا إلى ساحَةِ البيْتِ. وَدَهِشوا كثيراً عِنْدَما شاهَدوا قِدْراً كَبيرَةً مُعَلَّقَةً بيْنَ نَخْلَتَيْنِ طَويلتَيْنِ، فَوَجَدوا تحتَ القِدْرِ شَمْعَةً صَغيرَةً بيْنَها وَبينَ القِدرِ مِتْرٌ واحِدٌ.

صاحَ الأَصْحابُ مُتَعَجِّبينَ:

- هلْ يَطْبُخُ الطعامُ هَكَذا يا جُحا؟

أَجابَ جُحا بِسُرْعَةٍ مِثْلَ البَرْقِ:

- أَلَمْ تَقولوا مُنْذُ يَوْمَيْنِ إِنَّني قَد تَدَفَّأْتُ في ساحةِ القريَةِ على ضَوْءِ شَمْعَةٍ وَهِيَ تَبْعُدُ عَنِّي مائَةَ مِتْرٍ! مِنَ المُؤَكَّدِ -إِذَنْ- أَنَّ لَهَبَ هذهِ الشَمْعَةِ سَيَنْضُجُ الطعامَ وَهُوَ على مسافَةِ مِتْرٍ واحِدٍ...وَليسَ مائةَ مِتْرٍ.

ضَحِكَ الأَصْحابُ وَقالوا:

- غَلَبْتَنا يا جُحا!

وَفي تلكَ الليلةِ، تَناوَلَ جُحا طعامَ العَشاءَ على مائِدةِ أَصْحابِهِ.

Hoca ve Mum

Kış geceleri oldukça soğuktu. Bütün köylü ateşle ısınıyordu. Hocanın arkadaşları ona;

- Eğer bütün geceyi ısınmaksızın köy meydanında geçirirsen, seni leziz bir sofraya davet ederiz, yok şayet yapamazsan sen bizi davet edersin, dedi.

Hoca kabul ederek bütün geceyi arkadaşlarının istediği gibi köy meydanında geçirdi. Sabahleyin mutlu bir şekilde arkadaşlarına gitti ve onlara;

- İstediğinizi yaptım, başardım. Hadi sözünüzü yerine getirin, dedi.

Arkadaşları sordu:

- Keskin soğuğa nasıl dayandın?

Hoca yanıtladı:

- Bütün geceyi köy meydanında geçirdim. Bir taş parçasını yerinden başka bir yere taşıyor, ardından onu tekrar eski yerine götürüyordum. Sonra tekrar taşıyordum. Böylece ısınıyor ve yakınımda hiç ateş olmamasına rağmen gece soğuğunu hissetmiyordum.

Arkadaşları yeniden sordu:

- Kesinlikle hiç ateş yok muydu?

Hoca:

- Asla! diye yanıtladı ve ardından devam etti:
- Ancak gece yarısından sonra meydana uzak bir yerde pencereden yanan bir mum gördüm.

Arkadaşları yüksek bir sesle:

- Anladık o zaman! Mumla ısındın hoca! Aramızdaki anlaşmayı ihlal ettin. Hepimizi yemeğe davet edeceksin!

Hoca arkadaşlarını anlaşmayı ihlal etmediğine ikna etmeye çalıştıysa da başaramadı. Derken arkadaşları iki gün sonra hocanın evinde yemek yemeyi kararlaştırdılar.

Ziyafet vaktinde arkadaşları hocanın evine geldiler; ancak sofrada yemek yoktu. Uzunca beklediler. Bekleyiş uzayınca içlerinden biri şöyle dedi:

- Kesinlikle mükemmel bir ziyafet hazırlıyor, o yüzden hazırlanması böyle uzadı.

Başka biri konu hakkında şüphelenip sordu:

-

- İçinizden biri yemek kokusu alıyor mu?

Yanıtladılar:

- Kesinlikle! Girdiğimizden bu yana hiçbir koku almadık.

O an hoca içeri girince arkadaşları seslendi:

- Yemek niçin gecikti?

Hoca:

- Yemek daha olmadı. Sabredin arkadaşlar!

İçlerinden biri:

- Ancak herhangi bir yemek kokusu almadık.

Hoca:

- Eğer bana inanmıyorsanız yemeğin ateşin üzerinde olduğundan emin olmanız için benimle birlikte evin sahanlığına gelin!

Arkadaşları kalkıp hocayla evin sahanlığına gitti. İki hurma dalı arasında asılı olan büyük tencereyi görünce şaşırdılar. Tencerenin altında küçük bir mum, mum ile tencere arasında ise bir metrelik mesafe vardı.

Arkadaşları şaşkın bir halde bağırdılar:

- Böyle yemek mi pişirilir hoca?

Hoca yıldırım hızıyla cevap verir:

- İki gündür benim köy meydanında yüz metre uzağımdaki mum ışığında ısındığımı söylemiyor musunuz? Öyleyse bu mum alevi de yemeği pişirebilir. Kaldı ki öyle yüz metre değil, yalnızca bir metre, dedi.

Arkadaşları gülüştüler:

- Alt ettin bizi hoca!

O gece hoca akşam yemeğini arkadaşlarının hazırladığı sofrada yedi.

Kaynak: Necât Abdurrahmân, Cundiyyu'l-Mustakbel, Kuveyt, Kasım-2000, s.6-7.

جُحا يَشْهَدُ الحَقَّ

جاءَ صَدِيقٌ إلى جُحا يَوْماً، فَرَحَّبَ بِهِ. قال الصّديقُ:

_ إِنَّني أَتَيْتُ وأنا في أَشَدِّ الحاجَةِ إِلَيْكَ.

سَأَلَه جُحا:

_ هل تَمُرُّ بِضائقَةٍ ماليَّةٍ يا صديقي؟!.

أَجابَ الصَّديقُ:

_ لا، يا صديقي العَزيزُ! لا حاجةَ لي في المالِ، فالمالُ عِندي كثيرٌ، ولكنَّني في حاجةٍ إليْكَ كَشاهِدٍ لِتَشْهَدَ في صالِحي.

سأَلَ جحا:

_ شاهدٌ؟ شاهدٌ علَى ماذا؟

رَدَّ الصديقُ:

_ أُريدُ مِنْك أَنْ تَذْهبَ مَعي إلى القاضِي، وتَشهَدَ أَنِّي أَعْطَيْتُ فُلاناً مِئَةَ كَيْلٍ قَمْحًا دَيْناً عليه.

قال جحا:

_ ولكنَّني لمْ أُشاهِدْكَ تُعْطي فُلاناً هذا القَمْحَ.

قال صديقُ جحا:

_ أَعْلَمُ ذلك، ولكنَّكَ صديقي، وتُحِبُّ لي الخَيْرَ.

قال جحا:

_ أَيُّ خَيْرٍ هذا؟ إنَّك تَطْلُبُ مني المُسْتَحِيلَ.

قال الصديقُ – في حُزْنٍ–

_ لَيْتَني ما أَتَيْتُ إليك؛ كنتُ أَعْتَقِدُ أنَّك أقربُ أصدقائي إليَّ وأَفْضَلُهم، لَيْتَني ما قُلتُ لك!..

قال جحا:

لا تَحْزَنْ يا صديقي! ويُمْكِنُكَ أنْ تَعْثُرَ على شاهدٍ آخَرَ يَشْهَدُ لِصالِحِك، ولوْ كنتُ قدْ رأيتُ ذلك ما تَخَلَّفْتُ عن الشهادة.

سألَ الرجلُ – في خُبْثٍ–

_ ما رأْيُكَ إذا كنتُ سَأُعْطيكَ مُقابِلَ شَهادَتِكَ هذه ثَلاثينَ ديناراً؟

فَكَّرَ جحا قليلاً، ثم نَظَرَ إلى الصديقِ في سُرورٍ، وسأل:

_ ثَلاثُونَ ديناراً مُقابِلَ شهادةٍ بَسِيطَةٍ كَهَذِهِ لا تُرْفَضُ، واعْتَبِرْني شاهِدَكَ مِن الآن.

فَرِحَ الرجلُ، وقَدَّمَ المَبْلَغَ الّذي حَدَّدَهُ إلى جحا، وقال له:

_ غداً سأَمُرُّ عليْك في الصباح لِنَذْهبَ معاً إلى القَاضي.

وفي اليَومِ التَّالي، جاءَ الرجلُ إلى جحا، وفي الطَّريقِ قال الرجلُ لِجحا:

_ لا تَنْسَ يا جحا! مِئَةَ كَيْلٍ قمحاً أَخَذَها المَدِينُ مِنّي يومَ السَّبتِ الماضي في حُضُورِكَ أنت.

وحِينَ مَثَلَ الرجلُ أمامَ القاضي اِدَّعَى أنّه أَعْطَى فُلاناً هذا مئةَ كَيْلٍ قمحاً. ولكنَّ فلانا هذا أَنْكَرَ ذلك.

سأل القاضيُ الرجلَ:

_ هل لَدَيْكَ شُهُودٌ على ما تَدَّعِيهِ؟

أجاب الرجلُ –في ثِقَةٍ–:

_ نعم، إنَّ الشَّاهِدَ هو جحا، وهو أَهْلُ ثِقَةٍ.

نَظَرَ القاضي لَلْحاضِرِينَ وسأل:

_ أَيْنَ جحا؟

فجاء جحا. فقال له القاضِي:

_أَتَشْهَدُ بذلك.

أَجابَ جحا:

_ يا سَيِّدي! أَشْهَدُ أَنَّ هذا الرجلَ يُدَاينُ هذا الشَّخصَ بِمِئَةِ كَيْلٍ شَعِيراً.

قال القاضي:

_ إنَّه يَدَّعي قَمْحاً، وأنت تشهدُ بِأَنَّهُ شَعيرٌ؟

قال الرجل الشَّاكِي:

_ يا جحا إنه قمحٌ.

فقال جحا:

_ لا يا أخي إنه شَعيرٌ.

سأل القاضي: ا

ما مَعْنَى ذلك يا جحا؟

قال جحا:

_ ما دامَتْ شَكْوَى هذا الرجلِ كَذِباً في كَذِبٍ، فالشَّهادَةُ لا بُدَّ أَنْ تكون زُوراً في زورٍ، فالقمحُ والشَّعرُ يَسْتَوِيانِ!

على هذا، فَحَكَمَ القاضي بِحَبْسِ الشَّاكي.

HOCA DOĞRU ŞAHİTLİK EDİYOR

Bir gün Hoca'ya arkadaşının biri gelerek selam verdi ve şöyle dedi:

-Sana çok ihtiyacım olduğundan geldim.

Hoca ona:

-Mâlî bir kriz mi geçiriyorsun arkadaşım?!. diye sordu.

-Yok, canım arkadaşım! Paraya ihtiyacım yok, ben de para çok. Ama bir şahit olarak lehime şahitlik yapmak için sana ihtiyacım var.

Hoca;

-Şahit mi? Neye şahit? diye sordu.,

Arkadaşı;

-Benimle kadıya gelmeni istiyorum ve falancaya borç olarak, yüz kilo buğday verdiğime dair şahitlik etmeni istiyorum, diye cevap verdi.

Hoca:

-Ancak, ben senin falancaya bu buğdayı verdiğini görmedim ki, dedi.

Arkadaşı:

-Bunu biliyorum, fakat sen benim arkadaşımsın, benim iyiliğimi istersin, dedi.

Hoca:

-Bunun neresi iyilik? Benden imkânsızı istiyorsun!

Arkadaşı üzgün bir şekilde:

-Keşke sana gelmeseydim, oysa senin arkadaşlarım içerisinde bana en yakını ve en mükemmeli olduğunu sanıyordum. Keşke sana söylemeseydim!, dedi.

Hoca:

-Üzülme arkadaşım! Lehine şahitlik edecek başka bir şahit bulabilirsin. Bu olayı görmüş olsaydım, şahitlikten geri durmazdım, dedi.

Arkadaşı sinsice;

-Şahitliğine karşılık sana otuz dinar versem ne dersin, diye sordu.

Hoca biraz düşündü, tebessüm ederek arkadaşına bakıp;

-Böylesine basit bir tanıklık için otuz dinar reddedilmez. Beni şimdiden şahidin say, diye cevap verdi.

Adam sevinip, teklif ettiği parayı hocaya verdi ve şöyle dedi:

-Yarın sabah beraber kadıya gitmek için sana uğrayacağım.

Ertesi gün adam hocaya geldi. Yolda adam hocaya:

-Unutma hoca, borçlu geçen cumartesi günü, senin huzurunda benden yüz kilo buğday aldı dedi.

Adam, kadının huzuruna çıkınca, falancaya yüz kilo buğday verdiğini iddia etti. Ancak söz konusu kişi bunu kabul etmedi.

Kadı adama;

-İddianda şahitlerin var mı? diye sordu.

Adam kendinden emin bir şekilde yanıtladı:

-Tabii ki, şahidim hocadır. O güvenilir biridir.

Kadı oradakilere bakarak;

-Hoca nerede?, diye sordu.

Hoca geldi, kadı ona;

-Bu olaya şahit misin?, dedi.

Hoca;

-Efendim! Bu adamın bu şahsa yüz kilo arpa borçlu olduğuna şahidim, diye cevap verdi.

Kadı;

-Ama o, buğday olduğunu iddia ediyor, sen arpa olduğuna şahitlik ediyorsun, dedi.

Şikâyetçi adam;

-Hocaa, buğdaydı, dedi.

Hoca;

-Hayır, kardeşim arpaydı, dedi.

Kadı;

-Bu ne demek oluyor hoca? diye sordu.

Hoca;

-Bu adamın şikâyeti düpedüz yalan oldukça, şahitlikte düpedüz uydurma olmalı. Ha buğday ha arpa, ne fark eder!!

Bunun üzerine kadı, şikâyetçinin tutuklanmasına karar verdi.

Kaynak:Şevki Hasen, Nevâdir Cuhâ li'l-Etfâl, Kahire Tsz., s.63.

اللِّصُّ السَّجِينُ

كانَتْ الْفَأْرَةُ فِي الصَّباحِ تَلْعَبُ مَعَ وَلَدِها بِالكُرَةِ وَتُغَنِّي لَهُ:

- اِلْعَبْ، أَسْرِعْ يا فَرْفور! لَعِبُكَ كُلُّهُ فَرَحٌ وَسُرور!

وَفي يَوْمٍ بَدَأَتْ تَشْتَغِلُ بِالإِبْرَةِ؛ لِتَصْنَعَ لَهُ مِعْطَفاً. فَجاءَ يَقولُ لها:

- أُمِّي! أُمي! أنا كَبِرْتُ...وَأُحِبُّ أَنْ أَخْرُجَ وَأَعْرِفَ الدُّنْيا!

قالَتْ الأُمُّ بِفَرَحٍ:

- صَحِيحٌ، أَنْتَ كَبِرْتَ! لَكِنْ لاَ تَنْسَ أَعْداءَنَا! ..القِطُّ وَالثُّعْبانُ يُحِبَّانِ لَحْمَ الفِئْرانِ.

فَقالَ فَرْفور:

- اِطْمَئِنِّي يا أُمَّاهْ! أَنا ذَكِيٌّ وَشاطِرٌ!

صَبَرَ فرفور حَتَّى جاءَ اللَّيْلُ. وَدَخَلَ دُكَّانَ بَقَّالٍ. ولَمْ يَجِدْ قِطَطاً وَلا ثَعابِينَ. لَعِبَ فرفور في الدُّكان وَأَكَلَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ، وَفِي النِّهايَةِ أَخَذَ قِطْعَةَ جُبْنٍ لِأُمِّهِ وَخَرَجَ...

رَجَعَ فرفور لِأُمِّهِ وَهُوَ فَرْحانُ. وَرَأَتْ أُمُّهُ قِطْعَةَ الجُبْنِ فَوْقَ رَأْسِهِ؛ فَصَاحَتْ بِفَرْحَةٍ:

- ألله! أَنْتَ كَبِرْتَ بِحَقٍّ! هاتِ، هاتِ يا فرفور!

وَفي الصّباح، فَتَحَ البَقَّالُ الدُّكّانَ، وَرَأَى كُلَّ ما حَدّثَ في البِضاعَةِ. وَقالَ بِأَسَفٍ:

- عَمِلَها ذَلِكَ الخَبِيثُ! ..وَلَكِنْ لَنْ يُفْلِتَ مِنْ يَدِي!..

وَلَمّا جاءَ اللَّيْلُ أَحْضَرَ البَقَّالُ مِصْيَدَةً مَتِينَةً. ووَضَعَ فيها قِطْعَةَ جُبْنٍ. وَوَضَعَها في مَكانٍ ظَاهِرٍ مِنَ الدُّكّانِ وَهُوَ يَقول:

- مَوْعِدُنا الصَباح يا شَقِيُّ!

أَمَّا فرفور فَقَعَدَ معَ أُمِّهِ طُولَ النَّهارِ يَحْكِي لَها مُغامَراتِهِ في اللّيْلَةِ الماضِية...وَلَمَّا حانَ اللَّيْلُ دَخَلَ الدُّكّانَ وَشَمَّ رائِحَةَ الجُبْنِ. يا تُرى فَماذا حَدَثَ لَهُ؟

وَقَعَ فرفور في المِصْيَدَةِ، وَلَمْ يَرْجِعْ لِأُمِّهِ...اِنْتَظَرَتِ الأُمُّ وَانْتَظَرَتْ...وَأَخِيراً زادَ قَلَقُها عليْهِ، فَخافَتْ وَنَظَرَتْ مِنَ الشُّبّاكِ إلى الطَّرِيقِ.

وَيَئِسَتْ الأمُّ مِنْ عَوْدَةِ فرفور، فَذَهَبَتْ إلى جِيرانِها، وَقالتْ لَهُمْ:

- فرفور خَرَجَ لِيَذْهَبَ إلى الدُّكّانِ وَلَمْ يَرجِعْ حَتَّى الآنَ! أَنا خائِفَةٌ عليْهِ...مِنْ فَضْلِكُمْ ساعِدونِي يا جِيرانِي!

ذَهَبَ الفِئْرانُ إلى الدّكانِ. وَهُناكَ وَجَدوا فرفورَ في المِصْيَدَةِ. فقالوا لِأُمِّهِ:

- لاَ تَخافِي! سَنُخَلِّصُهُ وَنُخْرِجُهُ مِن هُنا بِقُوَّتِنا!

وَ في هذا الأَثْناءِ وَكانَ القِطُّ خارِجَ الدّكانِ؛ فَشَمَّ رائِحَةَ الفِئْرانِ، فَنَظَرَ مِن الشُّبّاك وَقالَ:

- مِيَوْ!

فَهَرَبَ الشُّجْعانُ جَميعاً، وَبَقِيَ اللِّصُّ كَما كانَ! هَا هُوَ جَزاءُ السِّرْقَةِ.

Hapsedilen Hırsız

Fare sabahleyin yavrusuyla top oynuyor ve ona şu şarkıyı söylüyordu:

-Oyna, koş Ferfûr! Oynamanın tamamı sevinç ve mutluluktur.

(Fare) bir gün yavrusuna palto yapmak için iğnesiyle çalışmaya koyuldu. Çocuk gelip annesine;

-Anne! Anne! Ben büyüdüm…Çıkmak dünyayı tanımak istiyorum! Dedi.

Anne sevinçle;

-Doğru, sen büyüdün! Ama düşmanlarımızı unutma!.. Kedi ve yılan farelerin etini severler, dedi.

Ferfûr:

-Rahat ol anneciğim! Ben zeki ve kurnazım!, dedi.

Ferfûr sabretti, sonunda gece oldu. Bir bakkal dükkanına girdi. Ne kedi ne de yılan gördü. Ferfûr dükkanda oynadı ve her şeyden yedi. Sonunda da annesi için bir parça peynir alıp çıktı. Ferfûr, sevinerek annesine döndü. Annesi başını üzerindeki peynir parçasını gördü ve sevinçle bağırdı:

-Allaaah! Sen gerçekten büyüdün! Getir, getir Ferfûr!

Sabahleyin bakkal, dükkanını açtığında malların başına geleni gördü. Üzgün bir şekilde:

-Bunu o alçak yaptı! Ama elimden kurtulamayacak!

Gece olunca bakkal sağlam bir kapan getirdi, kapanın içine bir parça peynir koydu:

-Randevumuz yarın, yaramaz!, diyerek dükkanda görünür bir yere bıraktı.

Ferfûr ise, bütün gün geçen geceki maceralarını anlatarak annesiyle birlikte oturdu. Gece olunca dükkana girdi. Peynirin kokusunu aldı, başına ne geldi dersiniz? (Acaba başına ne geldi?)

Ferfûr, kapana düştü, annesini yanına dönemedi. Annesi bekledi de bekledi. Endişesi iyice arttı. Korktu ve pencereden yola baktı.

Anne Ferfûr'un gelmesinden ümidi kesti ve komşularına gidip dedi ki;

-Ferfûr, dükkana girmek için çıktı ama şu ana kadar geri dönmedi. Onun için endişeleniyorum. Komşularım! Lütfen bana yardım edin.

Fareler dükkana gittiler, orada Ferfûr'u kapana düşmüş olarak buldular. Annesine;

-Korkma! Onu gücümüzle kurtaracağız ve buradan kurtaracağız, dediler.

Kedi (o sırada) dükkanın dışındaydı. Farelerin kokusunu aldı. Pencereden baktı ve;

-Miyaaaaav! dedi.

Bütün kahramanlar kaçtılar. Hırsız (Ferfûr) ise olduğu yerde kaldı. İşte hırsızlığın cezası.

Kaynak: İbn Heysem Azûz, Mektebetu Semîri't-Tıfl. Kahire, tsz. . s.23-27.

مَنْ يَسْتطيعُ أَنْ يُخْرِجَ الدَّجاجَةَ مِنَ الزُّجاجَةِ؟

يَقولُ أَحَدُ مُعَلِّمي اللغَةِ العَرَبِيّةِ في إحْدى المَدارِسِ:

كُنْتُ أُلْقي الدَّرْسَ عَلى الطُلاّبِ أَمامَ اثْنَيْنِ مِنْ رِجالِ التَوْجيهِ لَدى الوِزارةِ الّذينَ حَضَروا لِتَقْييمي، وكانَ هذا الدَرْسُ قُبَيْلَ الاِخْتِباراتِ النِّهائِيّةِ بِأسابيعَ قَليلةٍ!

وأَثْناءَ إلقاءِ الدَرْسِ قاطَعَهُ أَحَدُ الطُلاّبِ قائِلاً:

– يا أُسْتاذ، اللغةُ العَرَبِيّةُ صَعْبَةٌ جِداً!

وما كادَ هذا الطالِبُ أنْ يُتِمَّ حَديثَهُ حَتَّى تَكَلَّمَ كُلُّ الطُّلاّب بِنَفْسِ الكَلامِ وأَصْبَحوا كأَنَّهم حِزْبُ مُعارَضةٍ! فهذا يَتَكَلَّمُ هُناكَ، وهذا يَصْرُخُ، وهذا يُحاوِلُ إضاعةَ الوَقْتِ وهكَذا!

سَكَتَ المُعَلِّمُ قَليلاً ثُمَّ قالَ:

– حَسَناً! لا دَرْسَ اليَوْمَ، وسأَسْتَبْدِلُ الدَّرْسَ بِلُعْبَةٍ!

فَرِحَ الطَلَبَةُ، وتَجَهَّمَ المُوَجِّهانِ، رَسَمَ المُعَلِّمُ على السَّبّورَةِ زُجاجَةً ذاتِ عُنُقٍ ضَيِّقٍ، ورَسَمَ بِداخِلِها دَجاجَةً، ثُمَّ قالَ:

– مَنْ يَسْتَطيعُ أنْ يُخْرِجَ هذه الدَّجاجَةَ مِنَ الزُّجاجَةِ، بِشَرْطِ أنْ لا يَكْسِرَ الزُّجاجَةَ ولا يَقْتُلَ الدَجاجَةَ!

فبَدَأَتْ مُحاوَلاتُ الطَلَبَةِ التي بائَتْ بالفَشَلِ جَميعُها، وكذلك المُوَجِّهانِ فَقَدْ انْسَجَما مَعَ اللُّغْزِ، وحاوَلا حَلَّهُ ولكِنْ بائَتْ كلُّ المُحاوَلاتِ بِالْفَشَلِ.

فَصَرَخَ أحَدُ الطَّلَبَةِ مِنْ آخِرِ الفَصْلِ يائِساً:

- يا أُسْتاذُ، لا تَخْرُجُ هذه الدَّجاجةُ إلا بِكَسْرِ الزُّجاجةِ أو قَتْلِ الدَّجاجةِ، فَقالَ المُعَلِّمُ:

- لا تَسْتَطيعُ خَرْقَ الشُروطِ.

فَقالَ الطّالِبُ مُتَهَكِّمًا:

- إذًا يا أُسْتاذُ، قُلْ لِمَنْ وَضَعَها بِداخِلِ تِلْكَ الزُّجاجَةِ أنْ يُخْرِجَها كَما أَدْخَلَها.

ضَحِكَ الطَّلَبَةُ، ولكنْ لَمْ تَدُمْ ضَحْكَتُهُمْ طَويلاً، فَقَدْ قَطَعها صَوْتُ المُعَلِّمِ وهو يَقولُ:

- صَحيح، صَحيح، هذه هِيَ الإجابَةُ! مَنْ وَضَعَ الدَّجاجَةَ في الزُّجاجةِ هُوَ وَحْدَهُ مَنْ يَسْتَطيعُ إخْراجَها، كذلِكَ أَنْتُمْ! وَضَعْتُمْ مَفْهومًا في عُقولِكُمْ أنَّ اللُغَةَ العَرَبِيَةَ صَعْبَةٌ. فَمَهْما شَرَحْتُ لَكُمْ وحاوَلْتُ تَبْسيطَها فَلَنْ أُفْلِحَ إلاّ إذا أَخْرَجْتُمْ هذا المَفْهومَ بِأَنْفُسِكُمْ دونَ مُساعَدةٍ، كَما وَضَعْتُموه بِأَنْفُسِكُمْ دونَ مُساعَدة!

يَقولُ المُعَلِّمُ:

اِنْتَهَت الحِصّةُ وقَدْ أُعْجِبَ بي المُوَجِّهانِ كَثيرًا، وتَفاجَأْتُ بِتَقَدُّمٍ مَلْحوظٍ لِلطَّلَبَةِ في الحِصَصِ الَّتي بَعْدَها، بَلْ وتَقَبَّلوها قَبولاً سَهْلاً يَسيراً!

هذه هِيَ قِصّةُ ذلِكَ المُعَلِّمِ. الطُلاّبُ وَضَعوا دَجاجةً واحِدةً في الزُّجاجَةِ، فَكَمْ دَجاجَةً وَضَعْنا نَحْنُ في حَياتِنا العِلْمِيّةِ والعَمَلِيَّةِ وأَوْهَمْنا بِأَنْفُسِنا بِذلكَ؟

TAVUĞU ŞİŞEDEN KİM ÇIKARACAK?

Bir okulun Arapça öğretmeni anlatıyor:

Beni değerlendirmek üzere okula gelen bakanlığın iki müfettişinin önünde öğrencilere ders anlatıyordum. Bu ders, final sınavlarından birkaç hafta önceydi.

Ders anlatırken bir öğrenci,

- Öğretmenim, Arapça çok zor!, diye sözünü kesmiş.

Onu başka öğrenciler takip etmiş ve herkes bir muhalefet partisi gibi aynı söz üzerinde birlik olmuşlar. Bazı öğrenciler bir köşede konuşuyor, bazıları bağırıp çağırıyor, bazıları da dersi kaynatmaya çalışıyormuş!

Öğretmen biraz suskun kaldıktan sonra,

- Pekâlâ, Bugün ders yok. Ders yerine oyun oynayacağız, demiş.

Öğrenciler sevinmiş fakat müfettişler somurtmuşlar. Öğretmen, tahtaya dar boyunlu bir şişe çizmiş. Şişenin içine de bir tavuk çizip şöyle demiş:

- Şişeyi kırmadan ve tavuğu öldürmeden, bu tavuğu bu şişeden kim çıkarabilir?”

Öğrencilerin tüm çabaları başarısızlıkla sonuçlanmış. Müfettişler de kendilerini bilmeceye kaptırıp çözmeye çalışmışlar. Fakat tüm çabalar başarısızlıkla sonuçlanmış.

Sınıfın arka sıralarından bir öğrenci umutsuz bir şekilde,

- Öğretmenim, bu tavuk şişeyi kırmadan veya tavuğu öldürmeden çıkmaz!, diye bağırmış.

Öğretmen şu karşılığı vermiş:

- Kuralları ihlal edemezsin!

Öğrenci alaylı bir şekilde cevap vermiş:

- O halde o tavuğu o şişeye koyan koyduğu gibi çıkarsın!

Öğrenciler gülmüşler ama gülmeleri çok fazla sürmemiş. Öğretmen kahkahalarını şu sözlerle kesmiş:

- Doğru, doğru! Cevap bu! Şişeye tavuğu koyan ancak çıkarabilir. Siz de öyle! Arapçanın zor olduğuna dair bir fikri kafanıza yerleştirmişsiniz. Size ne kadar açıklasam, kolaylaştırmaya çalışsam da, bu fikri herhangi bir yardım almadan kafanıza yerleştirdiğiniz gibi, herhangi bir yardım almadan kafanızdan çıkarmadıkça başarılı olamam!

Öğretmen anlatıyor:

- Ders bitti. Müfettişler bana hayran kaldılar. Sonraki derslerde öğrencilerde dikkate değer bir ilerleme fark ettim. Dahası, derse kolayca adapte oldular.

İşte bu, o öğretmenin öyküsüdür. Öğrenciler sadece bir tavuğu şişeye koymuşlardı. Bizler teorik ve pratik hayatımızın içine kaç tavuk yerleştirip kendimizi kandırmışızdır?

سَلَّةُ النَّظَفَةِ

بَعْضُ النَّاسِ يُطْلِقُونَ عَلَيَّ اِسْمَ سَلَّةِ الْمُهْمَلاَتِ. أنا أَكْرَهُ هذا الاِسْمَ، ولا أُحِبُّهُ، لأَنَّنِي سَلَّةٌ مُحْتَرَمَةٌ في البَيتِ، ولِيَ قِيْمَةٌ في المَطْبَخِ بينَ الطَّناجِرِ والصُّحُونِ وغَيْرِها، هذه الأَشياءُ تَضَعُها رَبَّةُ المَنْزِلِ على الرُّفُوفِ في خَزَائِنَ لِتُحافِظَ عليْها مِن الهَواءِ المُلَوَّثِ وَالغُبَارِ، أمَّا أنا فَتَضَعُنِي على الأَرْضِ في زَاوِيَةٍ بَعِيدةٍ، وإذا احْتَرَمَتْني تَضَعُنِي في خِزَانَةِ المَطْبَخِ الأَرْضِيَّة.

الأَشْياءُ الّتي تَسْتَغْنِي عنها رَبَّةُ البَيْتِ، وَمُخَلَّفَاتُ الأَطْعِمَةِ والخُضَارِ تَضَعُها داخِلِي، فأَشْعُرُ بالسَّعادَةِ، لأَنَّني أُقَدِّمُ خِدْمةً لا يَستطِيعُ غَيْرِي تَقْدِيمُها، ولكنِّي في الوَقْتِ نَفْسِهِ أَتَضَايَقُ مِن الأَشْياءِ الّتي لها رائِحَةٌ كَرِيهةٌ.

وعندما أَكونُ في مَكْتَبِ المُوَظَّفِ، أَشْعُرُ بِراحَةٍ كَبيرَةٍ، فالمُوَظَّفُ لا يَرْمِي بداخِلِي إلاَّ الأَوْراقَ التي يُخْطِئُ في كتابَتِها، لذلك أَظَلُّ خَفيفةً ونَظيفةً.

وأَقول لكُم سِرّاً، المُوَظَّفُ الذي أنا تَحْتَ مَكْتَبِه، يَنْسَى أَحْياناً، ويُلْقِي أَوْراقا مُهِمَّةً، يُفَتِّشُ عنها يَجِدُها، ويَصْرُخُ في نَفْسِه:

_ وَجَدْتُها!.. وَجَدْتُها!..

فأَشْعُرُ بسَعادَةٍ غامِرَةٍ أيضاً.

أَمَّا الأَوْلادُ الأَشْقِياءُ في غُرفة الصَّفِّ، فَبَعْضُهم يُضَايِقُنِي كثيرا عندما يَرْكُلُني بِقَدَمِهِ، وتَتَناثَرُ الأَوراقُ قُرْبَ طاوِلةِ المُعَلِّمَةِ ويُؤْلِمُني، عندما أَتَوَجَّعُ وأَصْرِخُ لا يُحِسُّ ولا يَشْعُرُ أحدٌ بِآلامِي، ولكنني سُرْعانَ ما أَفْرَحُ عندما تَدْخُلُ المعلمةُ الصَّفَّ وتسْأَلُ الطلابَ:

_ مَنْ فَعَلَ هذا لِسَلَّةِ المُهْمَلاتِ؟..

فَيَقِفُ عَريفُ الصفِّ، يَدُلُّها على الولدِ المُشاغِبِ الذي رَكَلَنِي، وتطلبُ المعلِّمةُ منهُ جَمْعَ الأوراقِ، ووضَعَها ثانِيَةً داخِلي.

وذاتَ يَوْمٍ تَأَلَّمْتُ كثيراً، عندما أَوْقَفَتْ المعلمةُ طالبةً بجانِبي، لِأَنّها لَمْ تَحْفَظْ درسَ القراءَةِ، حَزِنَتْ الطالبةُ، وجلستْ بجانبي القُرْفُصاءَ، وأَخَذَتْ تَبْكي وتقول بصَوْتٍ مُنْخَفِضٍ:

_ أنا لا أحبُّ أَنْ أكونَ مُهْمَلةً كَسَلَّةِ المُهْمَلاتِ!..

عندما سَمِعْتُها تقولُ هذا، ذهب أَلَمِي، فَقَدْ أَدْرَكْتُ أَنَّني سَبَبٌ في تَشَجُّعِ الطلبةِ على الجِدِّ والاِجْتِهاد.

وفي نِهايَة كلِّ أُسبوعٍ، كانتْ الآذِنَةُ تَجْمَعُ سَلاَّتِ المُهْمَلاتِ مِن جَميعِ الصُّفوف، وتأْخُذُنا إلى صَنابِرِ المَاءِ، وتَغْسِلَنا واحدةً واحدةً، فأشعرُ بالاِنْتِعاشِ والفَرَح، لأنّني أصبحتُ نَظيفةً، وعُدْتُ كأَنّني جديدةً. وتُعِيدُنا إلى الصفوف، كنتُ أشعرُ بالوَحْدَةِ أَثْناءَ عُطْلَةِ نهايةِ الأُسْبوع، والعُطَلِ الصَّيْفِيَّة، وأَفْتَقِدُ الطَّلَبَةَ والمُعلِّمين.

ومع مُرورِ الأَيامِ أَكْبُرُ في العُمر، وأُصْبِحُ قَديمةً، فَيَلْعَبُ بي الصِّغارُ، يَرْكُلونَني بأَرْجُلِهم، ويَرمونَنِي حِيناً آخَرَ، فأَتَكَسَّرُ شيْئاً فَشَيْئا،وَأَشعُرُ أنّ نهايَتي قد اِقْتَرَبَتْ فَأَحْزَنُ على نفْسِي، لِأَنَّني أَصْبَحْتُ غيرَ مُفيدةٍ لِغيْرِي ، ولمْ أَعُدْ أَصْلُحُ حتّى لِرَكْلِ الأَرْجُلِ، فيَحْمِلُني يَوْماً أَحَدُ الأولادِ ويَرْمِيني في حاوِيَةِ القَاذُوراتِ.

ÇÖP SEPETİ

Bazı insanlar bana çöp sepeti ismini takıyor. Bu isimden nefret ediyorum ve onu sevmiyorum. Çünkü ben evde saygın bir sepetim. Mutfakta tencere, tabak gibi şeyler arasında bir değerim vardır. Ev hanımı bu eşyaları kirli hava ve tozdan korunak için dolaplardaki rafların üzerine koyar. Ancak beni ücra bir köşede yere koyar. Bana önem verince de, beni mutfaktaki yer dolabına koyar.

Ev hanımı istemediği şeylerle, artan yemek ve sebzeleri beni içime koyar. Ben de mutlu olurum. Çünkü benden başkasının sunamadığı bir hizmet sunarım. Öte yandan da kötü kokusu olan eşyalardan da sıkılırım.

Memurun ofisinde olduğumda büyük bir rahatlık hissederim. Memur yanlış yazdığı kâğıtlar dışında içime bir şey atmaz. Böylece ben de hafif ve temiz kalırım.

Size bir sır söyleyeyim; masasının altında olduğum memur, arasıra unutup önemli kâğıtlar atar. Daha sonra onları arar ve bulduğunda;

-Buldum onları! Buldum onları! , diye kendi kendine bağırır.

Ben de büyük bir mutluluk hissederim.

Ancak sınıftaki yaramaz çocukların bazıları ayağı ile tekmeleyince benim canımı çok sıkarlar. Kâğıtlar öğretmenin masasını yanına saçılarak beni çok üzer. Acı çekip bağırdığımda, acılarımı ne kimse duyar ne de hisseder. Ama ben, öğretmen sınıfa girip öğrencilere;

-Çöp sepetine bunu kim yaptı?, diye sorduğunda hemen rahatlarım.

Sınıf başkanı ayağa kalkıp beni tekmeleyen yaramaz çocuğu gösterir. Öğretmen ondan bütün kâğıtları ikinci kez içime koymasını ister.

Bir gün öğretmen bir kız öğrenciyi yanımda ayakta durdurduğunda, ben çok acı çektim. Çünkü kız okuma dersini ezberlememişti. Kızcağız üzülüp yanımda ayaklarını karnına doğru çekerek oturdu ve ağlamaya başladı. Alçak bir sesle;

-Çöp sepeti gibi atılmış olmak istemiyorum!, dedi.

Bunu söylediğini duyduğumda acım bitti. Öğrencileri ciddi olmaya ve çalışmaya iten bir etken olduğumu anlamıştım.

Her hafta sonunda, hizmetli bütün sınıflardan çöp sepetlerini toplayarak, bizi musluklara götürüp tek tek yıkardı. Temiz olup, sanki yeniden doğmuş gibi canlılık ve sevinç hissederdim. Ardından bizi tekrar sınıflara götürürdü. Hafta sonu ve yaz tatilleri sırasında, yalnızlık duygusuna kapılır, öğrenci ve öğretmenlerin yokluğunu hissederdim.

Günlerin geçmesiyle yaşlanıyor ve eskiyorum. Çocuklar benimle oynuyor ve ayaklarıyla beni tekmeliyorlar, bazen de atıyorlar, yavaş yavaş kırılıyorum. Sonumun yaklaştığını hissedip, kendime üzülüyorum. Çünkü başkalarına faydasız bir hale geldim ve artık ayakların tekmelerine bile dayanamıyorum. Çocuklardan biri de bir gün beni alıp çöp bidonuna atacak.

Kaynak: Yâsir Hâlid, Hikâyâtu'l-Am Mahbûb, Amman 2004, s. 72-79.

أَبو حَنيفةَ وَتِلْميذُهُ أَبو يوسُف

مَرِضَ أَبو يوسُفَ مَرَضاً شَديداً، فَعادَهُ أُسْتاذُهُ أَبو حَنيفةَ مِراراً، فَلَمّا صارَ إِلَيْهِ آخِرَ مَرّةٍ، رَآهُ ثَقيلاً، فَاسْتَرْجَعَ، ثُمَّ قالَ: لَقَدْ كُنْتُ أُؤَمِّلُهُ بَعْدي لِلمُسْلِمينَ، وَلَئِنْ أُصيبَ النّاسُ بِهِ لَيَموتَنّ عِلْمٌ كَثيرٌ. ثُمَّ رُزِقَ أَبو يوسُفَ العافِيةَ، وَخَرَجَ مِنَ العِلَة. فَلَمّا أُخْبِرَ بِقَوْلِ أَبي حَنيفةَ فيهِ، ارْتَفَعَتْ نَفْسُهُ، وَانْصَرَفَتْ وُجوهُ النّاسِ إِلَيْهِ، فَعَقَدَ لِنَفْسِهِ مَجْلِساً في الفِقْهِ، وَقَصَّرَ عَنْ لُزومِ مَجْلِسِ أَبي حَنيفةَ. وَ سَأَلَ أَبو حَنيفةَ عَنْهُ فَأُخْبِرَ أَنَّهُ عَقَدَ لِنَفْسِهِ مَجْلِساً بَعْدَ أَنْ بَلَغَهُ كَلامُ أُسْتاذِهِ فيهِ. فَدَعا أَبو حَنيفةَ رَجُلاً وَ قالَ له: صِرْ إِلى مَجْلِسِ أَبي يوسُفَ، فَقُلْ لَهُ: ما تَقولُ في رَجُلٍ دَفَعَ إِلى قَصّارٍ ثَوْباً لِيَصْبُغَهُ بِدِرْهَمٍ، فَصارَ إِلَيْهِ بَعْدَ أَيّامٍ في طَلَبِ الثَّوْبِ، فَقالَ لَهُ القَصّارُ: ما لَكَ عِنْدي شَيْءٌ، وَأَنْكَرَهُ. ثُمَّ إِنْ صاحِبُ الثَّوْبِ رَجَعَ إِلَيْهِ، فَدَفَعَ إِلَيْهِ الثَّوْبَ مَصْبوغاً، أَلَهُ أَجْرُهُ؟ فَإِنْ قالَ أَبو يوسُفَ: لَهُ أَجْرُهُ، فَقُلْ لَهُ: أَخْطَأْتَ. وَإِنْ قالَ: لاَ أَجْرَ لَهُ فَقُلْ لَهُ: أَخْطَأْتَ!

فَصارَ الرَّجُلُ إِلى أَبي يوسُفَ وَسَأَلَهُ، فَقالَ أَبو يوسُفَ: لَهُ الأُجْرةُ. قالَ الرَّجُلُ: أَخْطَأْتَ. فَفَكَّرَ ساعةً، ثُمَّ قالَ: لا أُجْرةَ لَهُ. فَقالَ لَهُ: أَخْطَأْتَ! فَقامَ أَبو يوسُفَ مِنْ ساعَتِهِ، فَأَتى أَبا حَنيفةَ. فَقالَ لَهُ: ما جاءَ بِكَ إِلاَّ مَسْأَلَةُ القَصّارِ.

قالَ: أَجَلْ، فَقالَ أَبو حَنيفةَ: سُبْحانَ اللهِ! مَنْ قَعَدَ يُفْتي النّاسَ، وَعَقَدَ مَجْلِساً يَتَكَلَّمُ في دينِ اللهِ، لا يُحْسِنُ أَنْ يُجيبَ في مَسْأَلَةٍ مِن الإِجاراتِ؟! فَقالَ: يا أَبا حَنيفةَ، عَلِّمْني، فَقالَ: إِنْ صَبَغَهُ القَصّارُ بَعْدَما غَصَبَهُ فَلا أُجْرةَ لَهُ، لأَنَّهُ صَبَغَ لِنَفْسِهِ، وَإِنْ كانَ صَبَغَهُ قَبْلَ أَنْ يَغْصِبَهُ، فَلَهُ الأُجْرةُ، لأَنَّهُ صَبَغَهُ لِصاحِبِهِ. ثُمَّ قالَ: مَن ظَنَّ أَنْ يَسْتَغْنِيَ عَنِ التَّعَلُّمِ فَلْيَبْكِ عَلى نَفْسِهِ.

el-Hatîb el-Bagdâdî, Târîhu Bagdâd, Dâru'l-Kutubi'l-'İlmiyye, Beyrût, c. 13, s. 349.

Ebû Hanîfe ve Öğrencisi Ebû Yûsuf

Ebû Yûsuf ağır bir şekilde hastalandı. Hocası Ebû Hanîfe onu birçok kez ziyaret etti. Son ziyaretinde onun biraz daha ağırlaştığını görünce, "Muhakkak Allah'tan geldik, yine O'na döndürüleceğiz" dedi ve "Benden sonra Müslümanlara onu bırakacaktım, Müslümanlar onu kaybederse, büyük bir ilmi de kaybetmiş olacaklardır" diye ekledi. Daha sonra Ebû Yûsuf sağlığına kavuştu ve hastalığından kurtuldu. Ebû Hanîfe'nin kendisi hakkında söyledikleri ona iletilince, böbürlendi ve insanların teveccühüne binaen, kendisine ait bir fıkıh meclisi kurdu. Ebû Hanîfe'nin ilim meclisine de az gitmeye başladı. Ebû Hanîfe ona ne olduğunu sorunca, hocasının kendisi hakkındaki sözünü duyunca kendisine has bir meclis kurduğu söylendi. Bunun üzerine Ebû Hanîfe bir adam çağırtır ve ona, Ebû Yûsuf'un meclisine gitmesini ve bir kişinin elbisesini, elbise boyacısına bir dirhem karşılığında teslim ettiğini, birkaç gün sonra elbiseyi almak için gittiğinde elbise boyacısının ona, bende elbisen yok deyip inkar ettiğini, daha sonra da elbise boyacısından elbiseyi boyanmış bir şekilde alması durumunda bir ücret ödenmesi gerekip gerekmediği hususunu sormasını istedi. Ebû Yûsuf cevaben, "bu durumda ücret ödenmeli" derse, "hata ettin" de!, Eğer "ücret ödenmemeli" derse, yine hata ettiğini söyle" der.

Bunun üzerine adam, Ebû Yûsuf'a gider ve ona meseleyi sorar. Ebû Yûsuf cevaben, "evet ücrete tabiidir" deyince adam "hata ettin" der. Biraz düşündükten sonra Ebû Yûsuf, "hayır, ücrete tabii değildir" der. Bunun üzerine adam, "hata ettin" der. Bulunduğu yerden hemen o an kalkan Ebû Yûsuf, hocası Ebû Hanîfe'ye gelir. Hocası onu görünce "Seni buraya getiren, elbise boyacısının meselesinden başka bir şey değildir" der.

Hocasına "Evet" diye cevap verir. Ebû Hânîfe de: "Subhânallah, Bazıları insanlara fetva veriyor, kendine meclis kurup Allah'ın dininde konuşuyor da icarla ilgili bir meselede doğru bir hüküm veremiyor" der. Bu mevzu konusunda bilgi isteyen Ebû Yûsuf'a hocası şöyle söyler: "Eğer gasp ettikten sonra boyadıysa bu durumda her hangi bir ücret yoktur, çünkü kendisi için boyamıştır. Gasp etmeden önce boyadıysa bu durumda ücrete tabiidir, çünkü sahibi için boyamıştır" der ve şunları ekler "İlim konusunda kim kendisini yeterli görürse, kendisi için oturup ağlasın".

في هَذِهِ الدُّنْيا مَنْ هُوَ أَجْوَدُ مِنْكَ

قال مَعَنُ ابْنُ زائِدَةَ: أَنَّ الـمَنْصورَ جَدَّ في طَلَبي وَجَعَلَ لِمَنْ يَحْمِلُني إِلَيْهِ مالاً، فَاضْطُرِرْتُ لِشِدّةِ الطَّلَبِ إِلى أَنْ تَعَرَّضْتُ لِلشَّمْسِ حَتّى لَوَّحَتْ وَجْهي، وَخُفِّفَتْ عارِضي وَلَبِسْتُ جُبّةَ صوفٍ، وَرَكِبْتُ جَمَلاً وَخَرَجْتُ مُتَوَجِّهاً إِلى البادِيةِ لأُقيمَ بِها، قالَ: فَلَمّا خَرَجْتُ مِنْ بابِ حَرْبٍ، وَهُوَ أَحَدُ أَبْوابِ بَغْدادَ، تَبِعَني أَسْوَدُ مُتَقَلِّدٌ بِسَيْفٍ، حَتّى إِذا غِبْتُ عَنِ الحَرَسِ قَبَضَ عَلى خِطامِ الجَمَلِ فَأَناخَهُ، وَقَبَضَ عَلى يَدَيَّ.

فَقُلْتُ لَهُ: ما بِكَ؟

فَقالَ: أَنْتَ طَلَبَةُ أَميرِ الـمُؤْمِنينَ.

فَقُلْتُ: وَمَنْ أَنا حَتّى أُطْلَبُ؟

فَقالَ: أَنْتَ مَعَنُ ابْنُ زائِدَةَ.

فَقُلْتُ لَهُ: يا هَذا اتَّقِ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ، وَأَيْنَ أَنا مِنْ مَعَنٍ؟

فَقالَ: دَعْ هَذا، فَوَاللهِ إِنّي لأَعْرِفُ بِكَ مِنْكَ.

فَلَمّا رَأَيْتُ مِنْهُ الجِدَّ قُلْتُ لَهُ: هَذا جَوْهَرٌ قَدْ حَمَلْتُهُ بِأَضْعافِ ما جَعَلَهُ الـمَنْصورُ لِمَنْ يَجيئُهُ بي، فَخُذْهُ وَلا تَكُنْ سَبَباً في سَفْكِ دَمي.

قال: هاتِهِ، فَأَخْرَجْتُهُ إِلَيْهِ، فَنَظَرَ فيهِ ساعةً وَقالَ: صَدَقْتَ في قِيْمَتِهِ، وَلَسْتُ قابِلَهُ حَتّى أَسْأَلَكَ عَنْ شَيْءٍ، فَإِنْ صَدَقْتَني أَطْلَقْتُكَ.

فَقُلْتُ: قُلْ.

قالَ: إِنَّ النّاسَ قَدْ وَصَفوكَ بِالجودِ، فَأَخْبِرْني هَلْ وَهَبْتَ مالَكَ كُلَّهُ قَطُّ.

قُلْتُ: لا

قالَ: فَنِصْفَهُ

قُلْتُ: لا

قالَ: فَثُلُثَهُ

قُلْتُ: لا، حَتّى بَلَغَ العُشُرَ، فَاسْتَحْيَيْتُ وَقُلْتُ: أَظُنُّ أَنّي قَدْ فَعَلْتُ هَذا

قالَ: ما ذاكَ بِعظيمٍ، وَأَنا وَاللهِ راجِلٌ وَرِزْقي مِنْ أبي جَعْفَرِ الـمَنْصورِ كُلَّ شَهْرٍ عِشْرونَ دِرْهَماً، وَهَذا الجَوْهَرُ قِيْمَتُهُ أُلوفُ دَنانيرَ، وَقَدْ وَهَبْتُهُ لَكَ وَوَهَبْتُكَ لِنَفْسِكَ وَلِجودِكَ الـمَأْثورِ بَيْنَ النّاسِ، وَلِتَعْلَمْ أَنَّ في هَذِهِ الدُّنْيا مَنْ هُوَ أَجْوَدُ مِنْكَ، فَلا تُعْجِبْكَ نَفْسُكَ، وَلِتَحْقِرْ بَعْدَ هَذا كُلَّ جودٍ فَعَلْتَهُ وَلا تَتَوَقَّفْ عَنْ مَكْرَمةٍ، ثُمَّ رَمى العَقْدَ في حِجْري وَتَرَكَ خِطامَ الجَمَلِ وَوَلّى مُنْصَرِفاً.

فَقُلْتُ: يا هَذا، قَدْ وَاللهِ فَضَحْتَني وَلَسَفْكُ دَمي أَهْوَنُ عَلي مِمّا فَعَلْتُ، فَخُذْ ما دَفَعْتُهُ لَكَ فَإِنّي غَنِيٌّ عَنْهُ، فَضَحِكَ وَقالَ: أَرَدْتُ أَنْ تَكْذِبَني في مَقالي هَذا، وَاللهِ لا أَخَذْتُهُ ولا آخُذُ لِمَعْروفٍ ثَمَناً أَبَداً، وَمَضى لِسَبيلِهِ، فَواللهِ لَقَدْ طَلَبْتُهُ بَعْدَ أَنْ أَمِنْتُ، وَبَذَلْتُ لِمَنْ يَجيءُ بِهِ ما شاءَ، فَما عَرَفْتُ لَهُ خَبَراً، وَكَأَنَّ الأَرْضَ ابْتَلَعَتْهُ.

İbn Hallikân, *Vefeyâtu'l-A'yân*, Tah. İhsân Abbâs, Beyrut 1994, c.5, s. 46.

Bu Dünya'da Senden Daha Cömertler Var

Ma‘an b. Zeyd şöyle der: Halife el-Mansûr beni ciddi bir şekilde çağırttı ve beni ona götürene para vereceğini söyledi. Aşırı talebinden dolayı, güneşte çok kalarak yüzümü esmerleştirdim. Yanaklarımı içine çektim ve yünden bir cübbe giydim. Çölde ikamet etmek için, oraya gitmek üzere deveye bindim. Harp kapısından çıktığımda -ki bu kapı Bağdat'ın kapılarından birisidir-, beni kılıç kuşanmış bir zenci takip etti. Askerlerden tam kaçmıştım ki, devenin yularından tuttu, onu oturttu ve elimi tuttu.

Ona, ne olduğunu sordum.

"Sen, Müminlerin Emîrinin istediğisin" dedi. Ben de: "Ben kimim ki beni istesin" dedim. Bana, "Sen Ma‘an b. Zâide'sin" dedi. Ben de ona: "Bırak bunu, Yüce olan Allah'tan kork, ben kim Ma‘an kim!" dedim. Bana: "Sen boşver onu, Allah'a yemin olsun ki ben, seni senden daha iyi tanıyorum" dedi.

Ciddi olduğunu görünce "Bu mücevher, beni el-Mansur'a götürecek kimsenin elde edeceği paranın birkaç katıdır. Al bunu, kanımın dökülmesine sebep olma!" dedim.

Bana "ver" dedi. Verdim ve biraz baktıktan sonra, "kıymeti konusunda doğru söyledin, fakat bunu kabul etmeden önce sana bir şey soracağım, doğru söylersen seni bırakacağım" dedi. Ben de "sor!" dedim.

Bana, "İnsanlar seni cömertliğinde övüyorlar, söyle bana hiç malının tümünü bağışladın mı?" diye sordu. Ben: "Hayır" dedim. "Peki yarısını" diye sordu. Ben, "Hayır" dedim, "Üçte birini" diye sordu. Ben: "hayır dedim". Sonunda onda birine ulaştı ve utancımdan dolayı, "evet, bunu yaptım" dedim.

"Bu çok bir şey değil" dedi ve ekledi "Allah'a yemin olsun ki ben, bir şeyi olmayan, Ebû Cafer el-Mansûr'dan aylık yirmi dirhemle geçinen biriyim. Bu mücevherin ederi binlerce dinar. İnsanlar arasında adı geçen cömertliğinden dolayı onu sana bağışladım, seni de sana. İyi bil! Bu Dünya'da senden daha cömertler de var. Kendini beğenme! Yaptığın bütün cömertlikleri bayağı bil! İyilik yapmaktan geri durma!". Sonra kolyeyi kucağıma attı, devenin yularını bıraktı ve gitmeye hazırlandı.

Ben de dedim ki: "Ne yaptın? Allah'a yemin olsun ki beni yerin dibine geçirdi, bu yaptığının yanında kanımın dökülmesi daha hoştur, sana verdiğimi al, buna ihtiyacım yok benim" dedim. Güldü ve "Beni, söylediğim konusunda yalancı mı çıkarmaya çalışıyorsun, Allah'a yemin olsun ki, ne bunu alırım, ne de yaptığım hiç bir iyiliğin karşılığını" dedi. Yoluna koyuldu. Allah'a yemin olsun ki emin bir yere geçince onu aradım ve ondan haber getirene çok mal vereceğimi söyledim. Fakat ondan bir haber alamadım. Sanki yer yarılmıştı da içine girmişti...

إِياس القاضي

كانَ إياسُ بْنُ مُعاوِيةَ قاضِيًا ذَكِيًّا، حَلَّ كَثيرًا مِنَ الـمُشْكلاتِ بِأُسْلوبٍ بَسيطٍ، وَاشْتَهَرَ بِذَلِكَ. وَلَمّا وَلِيَ القَضاءَ جاءَهُ رَجُلانِ يَتَقاضَيانِ عِنْدَهُ. فَادَّعى أَحَدُهُما أَنَّهُ أَوْدَعَ عِنْدَ صاحِبِهِ مالاً.

فَلَمّا طَلَبَهُ مِنْهُ جَحَدَهُ فَسَأَلَ إِياسُ الرَّجُلَ المدَّعى عَلَيْهِ عَنْ أَمْرِ الوَديعةِ فَأَنْكَرَها. وَقالَ: إِنْ كانَتْ لِصاحِبي بَيِّنةٌ فَلْيَأْتِ بها وإِلاَّ فَلَيْسَ لَهُ عَلَيَّ إِلاَّ اليَمينَ. فَلَمّا خافَ إِياسٌ أَنْ يَأْكُلَ الرَّجُلُ الـمالَ بِيَمينِهِ اِلْتَفَتَ إِلى الـمودِعِ وَقالَ لَهُ: في أَيِّ مَكانٍ أَوْدَعْتَهُ الـمالَ ؟ قالَ: في مَكانِ كَذا.

قالَ: وَماذا يوجَدُ في ذَلِكَ الـمَكانِ؟

قالَ: شَجَرَةٌ كَبيرةٌ جَلَسْنا تَحْتَها وَتَناوَلْنا الطَّعامَ مَعًا في ظِلِّها وَلَمّا هَمَمْنا بِالِانْصِرافِ دَفَعْتُ إِلَيْهِ الـمالَ.

فَقالَ لَهُ إِياسٌ: اِنْطَلِقْ إِلى الـمَكانِ الَّذي فيهِ الشَّجَرةُ فَلَعَلَّكَ إِذا أَتَيْتَها ذَكَّرَتْكَ أَيْنَ وَضَعْتَ مالَكَ

وَنَبَّهَتْك إِلى ما فَعَلْتَهُ بِهِ فَجَعَلَ الـمُدَّعي يَذْهَبُ إِلى الشَّجَرةِ وَأَوْهَمَ الـمُتَّهَمَ أَنَّهُ بَريءٌ. وَقالَ: ثُمَّ عُدْ إِلَيَّ

فَانْطَلَقَ الرَّجُلُ إِلى الـمَكانِ وَقالَ إِياسٌ لِلْمُدَّعى عَلَيْهِ: اِجْلِسْ إِلى أَنْ يَجيءَ صاحِبُكَ فَجَلَسَ ثُمَّ الْتَفَتَ إِياسٌ إِلى مَنْ عِنْدَهُ مِنَ الـمُتَقاضِينَ وَطَفِقَ يَقْضي بَيْنَهُمْ وَهُوَ يَرْقُبُ الرَّجُلَ بِطَرْفٍ خَفِيٍّ

حَتّى إِذا رَآهُ قَدْ سَكَنَ اِرْتاحَتْ نَفْسُهُ وَكَأَنَّهُ صارَ بَرِيئاً وَاطْمَأَنَّ. اِلْتَفَتَ إِلَيْهِ وَسَأَلَهُ عَلى عَجَلٍ:

أَتُقَدِّرُ أَنَّ صاحِبَكَ قَدْ بَلَغَ الـمَوْضِعَ الَّذي أَعْطاكَ فيهِ الـمالَ؟

قالَ لَهُ: لا، إِنَّهُ بَعيدٌ مِنْ هُنا، لا يَزالُ في الطَّريقِ.

فَقالَ لَهُ إِياسٌ: يا عَدُوَّ اللهِ تَجْحَدُ الـمالَ وَتَعْرِفُ الـمَكانَ الَّذي أَخَذْتَهُ فيهِ، وَاللهِ إِنَّكَ لَخائِنٌ فَبُهِتَ الرَّجُلُ.

أَشارَ إِياسٌ إِلى رِجالِ شُرْطَتِهِ، وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَقْبِضوا عَلَيْهِ وَلا يَتْرُكوهُ يُغادِرُ مَكانَهُ.. وَمَضى يُصَرِّفُ شُئونَ القَضاءِ. وَبَعْدَ فَتْرَةٍ طَويلَةٍ عادَ الرَّجُلُ مُرْهَقًا مُتْعَبًا.. فَقالَ لَهُ إِياسٌ:"أَوَجَدْتَ مالَكَ؟"

أَجابَ الرَّجُلُ: لا يا سَيِّدي... لَقَدْ ذَهَبْتُ إِلى مَكانِ الشَّجَرَةِ فَتَذَكَّرْتُ أَنَّني أَعْطَيْتُ هَذا الرَّجُلَ مالي لاَ شَكَّ في ذَلِكَ".

فَقالَ إِياسٌ: "صَدَقْتَ، وَقَدِ اعْتَرَفَ هَذا التاجِرُ بِذَنْبِهِ فَخُذْ حَقَّكَ مِنْهُ". وَرَدَّ الـمُدَّعى عَلَيْهِ الـمالَ، وَحَقَّتْ عَلَيْهِ العُقوبَةُ.

Hüseyin Yazıcı, *Arapça Seçme Metinler*, İstanbul 1995, s. 95-96.

Kâdî İyâs

İyâs b. Muaviye zeki bir kadıydı. Birçok sorunu basit bir üslupla çözerdi. Bu yönüyle de insanlar arasında ün saldı. Kadı olduğunda, bir konuda anlaşamayan iki kişi kendisine geldi. Onlardan biri, arkadaşına bir mal emanet ettiğini iddia ediyordu.

Malı kendisinden isteyince, arkadaşı bilmezden gelmişti. İyâs, davalıya emanet konusunu sorunca, davalı inkar etti ve "eğer arkadaşımın elinde bir delil varsa onu getirsin. Yoksa, ben yemin edeceğim" dedi. Davalının, arkadaşının malını, yemin ederek yemesinden korkan İyâs, davacıya baktı ve şöyle söyledi: "Malı nerede emanet ettin?". O da "Falanca yerde" dedi. İyas "Bu yerde ne bulunuyor?" diye sordu.

Davacı: "Büyük bir ağaç. Altında oturup beraber yemek yemiştik. Kalkmaya niyetlendiğimizde ona emanet vermiştim" dedi.

İyas ona: "Ağacın bulunduğu yere git, umulur ki oraya gittiğinde, malını nereye koyduğunu hatırlarsın ve yaptığın şey aklına gelir" dedi ve davalının, beri olduğu kuruntusuna kapılmasını sağladı. Sonra "buraya geri gel!" dedi.

Adam oraya gitmek için yola çıktı, İyâs davalıya, "arkadaşın gelene kadar burada otur" dedi. Yanına gelen davacı ve davalılarla ilgilenmeye başladı fakat gizlice davalıya da bakıyordu. Kendisinin, tam bir şekilde suçsuz olduğunu düşündüğü ve rahatladığı anda davalıya aniden baktı ve aceleyle sordu: "Arkadaşının, malını sana verdiği yere gidip gitmediği konusunda ne dersin?" diye sordu.

Davalı da: "Hayır, orası buradan uzak, o hala yoldadır" dedi.

İyâs: "Allah düşmanı seni. Malı bilmezden geliyorsun. Aldığın yeri çok iyi biliyorsun oysa. Allah'a yemin olsun ki sen hainsin" dedi ve adam şaşırdı.

Yanındaki görevlilere işaret etti, onu tutmalarını ve yerinden ayrılmasına izin vermemelerini emretti. Kendi işine koyuldu. Uzun bir süre sonra, adam yorgun argın bir şekilde döndü ve İyâs ona sordu: "malını buldun mu?".

Adam: "Hayır, Efendim... Ağacın bulunduğu yere kadar gittim ve malımı muhakkak bir şekilde bu adama verdiğimi hatırladım" dedi.

İyâs da: "Doğru söyledin. Bu ticaretle uğraşan adam suçunu itiraf etti. Hakkını ondan al!" dedi. Davalı malı ona geri verdi ve cezaya çarptırıldı.

نَصيحةُ النَقّاشِ لِلْجاحِظِ

صَحَبَني مَحْفوظٌ النَقّاش مِنْ مَسْجِدِ الجامِعِ لَيْلاً. فَلَمّا صِرْتُ قُرْبَ مَنْزِلِهِ – وَكانَ مَنْزِلُهُ أَقْرَبَ إِلى مَسْجِدِ الجامِعِ مِنْ مَنْزِلي – سَأَلَني أَنْ أَبيتَ عِنْدَهُ.

وَ قالَ: أَيْنَ تَذْهَبُ في هَذا الـمَطَرِ وَالْبَرْدِ وَمَنْزِلي مَنْزِلُكَ وَأَنْتَ في ظُلْمةٍ وَلَيْسَ مَعَكَ نارٌ وَعِنْدي لِبَأٌ لَمْ يَرَ النّاسُ مِثْلَهُ وَتَمْرٌ ناهيكَ بِهِ جَوْدَةً لا تَصْلُحُ إِلا لَهُ.

فَمِلْتُ مَعَهُ فَأَبْطَأَ ساعةً. ثُمَّ جاءَني بِجامِ لِبَأٍ وَطَبَقِ تَمْرٍ. فَلَمّا مَدَدْتُ قالَ: يا أَبا عُثْمانُ إِنَّهُ لِبَأٌ غَليظٌ وَهُوَ اللَّيْلُ وَرُكودُهُ، ثُمَّ لَيْلَةَ مَطَرٍ وَرُطوبةٍ وَأَنْتَ رَجُلٌ قَدْ طَعَنْتَ في السِّنِّ. وَلَمْ تَزَلْ تَشْكو مِنَ الفالِجِ طَرَفاً. وَما زالَ الغَليلُ يُسْرِعُ إِلَيْكَ. وَأَنْتَ في الأَصْلِ لَسْتَ بِصاحِبِ عَشاءٍ. فَإِنْ أَكَلْتَ اللَّبَأَ وَلَمْ تُبالِغْ كُنْتَ لا آكِلاً ولا تارِكاً وحَرَشْتَ طِباعَكَ.

ثُمَّ قَطَعْتَ الأَكْلَ أَشْهى ما كانَ إِلَيْكَ. وَإِنْ بالَغْتَ بِتْنا في لَيْلةِ سُوءٍ مِن الاِهْتِمامِ بِأَمْرِكَ وَلَمْ نُعِدَّ لَكَ نَبيذاً وَلا عَسَلاً. وَإِنَّما قُلْتُ هَذا الكَلامَ لِئَلاَّ تَقولَ غَداً : كانَ وَكانَ وَاللهِ وَقَدْ وَقَعْتُ بَيْنَ نابي أَسَدٍ، لأَنّي لَوْ لَمْ أَجِئْكَ بِهِ وَقَدْ ذَكَرْتُهُ لَكَ قُلْتَ : بَخِلَ بِهِ وَبَدا لَهُ فيهِ. وَإِنْ جِئْتَ بِه وَلَمْ أُحَذِّرْكَ مِنْهُ وَلَمْ أُذَكِّرْكَ كُلَّ ما عَلَيْكَ فيهِ قُلْتَ: لَمْ يَشْفَقْ عَلَيَّ وَلَمْ يَنْصَحْ. فَقَدْ بَرِئْتُ إِلَيْكَ مِنَ الأَمْرَيْنِ جَميعاً. وَإِنْ شِئْتَ فَأَكْلَةٌ وَمَوْتَةٌ وَإِنْ شِئْتَ فَبَعْضُ الاِحْتِمالِ وَنَوْمٌ عَلى سلامةٍ.

فَما ضَحِكْتُ قَطُّ كَضَحِكي تِلْكَ اللَّيْلَةَ. وَلَقَدْ أَكَلْتُهُ جَميعاً فَما هَضْمُهُ إِلا الضِّحْكُ وَالنَّشاطُ وَالسُّرورُ فيما أَظُنُّ. وَلَوْ كانَ مَعي مَنْ يَفْهَمُ طيبَ ما تَكَلَّمَ بِهِ لأَتى عَلى الضَّحِكِ أَوْ لَقَضى عَلَيَّ. وَلكِنْ ضَحِكُ مَنْ كانَ وَحْدَهُ لا يَكونُ عَلى شَطْرِ مُشارَكَةِ الأَصْحابِ.

Câhiz, el-Buhalâ, Tah. İsmail el-Yûsuf, Dımaşk, thsz., s. 151-152.

Nakkaş'ın Câhiz'e Nasihati

Mahfûz en-Nakkâş gece vakti, camiden dönerken bana eşlik etti. Evine yaklaştığımızda -ki evi mescide benim evimden daha yakındı- bana, ona kalıp kalamayacağımı sordu ve dedi ki: "Nereye gidiyorsun bu yağmur ve soğukta? Benim evim senin evin, yanında ışık yok bu karanlıkta. Bende kimsenin görmediği bir ağız var, kimsenin de tatmadığı güzel mi güzel bir hurma" dedi.

Ona yöneldim ve biraz süre geçti. Gümüş bir tabak içinde bana ağız getirdi, bir tabak da hurma. Elimi tam uzatacaktım ki şöyle söyledi: "Ey Ebû Osman, bu hazmı zor bir ağızdır. Gece vakti midene oturur. Ayrıca bu gece yağmurlu ve rutubetli, sen de yaşı ilerlemiş bir adamsın. Bir tarafının felç geçirdiği konusunda yakınıp duruyorsun. Hala şiddetli susuzluk içindesin, aslında akşam yemeği de yemedin, eğer az yer de bu konuda aşırıya kaçmazsan, o zaman ne yemiş ne yememiş olursun. Ben de senin ağzının tadını bozmuş olmayayım."

Eğer en lezzetli yemeği yemezsen o senin değildir. Eğer çok yersen, seni düşünerek kötü bir gece üzerine sabahlarız. Oysa sana ne bir şarap ne de bal hazırladık biz. Bunu yarın bana şöyle demeyesin diye söylüyorum "şöyle şöyle oldu, Allah'a yemin olsun ki aslanın dişleri arasına düştüm". Çünkü seni, bende ağız olduğunu sana haber verip sonra sana onu getirmeseydim, bana "bana söyledi ama cimrilik yaptı, getirmedi" derdin. Sana getirip, zararları konusunda seni uyarmasaydım, bana "bana acımadı, bana nasihat etmedi" derdin. Bu durumda her iki çıkmazdan da kurtuldum. Eğer istersen, yiyebildiğince ye! Yok yemezsen, bu durumda güzel bir uyku (seni bekliyor).

O gece güldüğüm kadar daha önce hiç gülmemiştim. Tamamını yedim ağzın. Zannımca gülmem, hareket etmem ve mutlu olmam onun hazmını kolaylaştırdı. Yanımda, onun konuştuklarının hoşluğunu anlayan başka biri olsaydı, o da çok güler beni de gülmekten öldürürdü. Fakat bir başına kimsenin gülüşü, arkadaşlarıyla paylaşanın gülüşü gibi değildir.

وَدائِعُ بَني أُمَيّةَ

رَجُلٌ رُفِعَ إِلى الـمَنْصورِ أَنَّ عِنْدَهُ وَدائِعَ وَأَمْوالاً لِبَني أُمَيّةَ فَأَمَرَني بِإِحْضارِهِ فَأَحْضَرْتُهُ وَدَخَلْتُ بِهِ إِلَيْهِ فَقالَ لَهُ الـمَنْصورُ: قَدْ رُفِعَ إِلَيْنا الوَدائِعُ وَالأَمْوالُ الَّتي لِبَني أُمَيّةَ عِنْدَكَ فَأَخْرِجْ لَنا مِنْها.

فَقالَ يا أَميرَ الـمُؤْمِنينَ أَوارِثٌ أَنْتَ لِبَني أُمَيّةَ؟

قالَ: لا

قالَ: فَوَصِيٌّ؟

قالَ: لا

قالَ: فَما سُؤالُكَ عَمّا في يَدَيَّ مِنْ ذَلِكَ؟

قالَ فَأَطْرَقَ الـمَنْصورُ ساعةً ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَقالَ: إِنَّ بَني أُمَيّةَ ظَلَموا الـمُسْلِمينَ فيها وَأَنا وَكيلُ الـمُسْلِمينَ في حَقِّهِمْ فَأُريدُ أَنْ آخُذَ أَمْوالَ الـمُسْلِمينَ وَأَجْعَلُها في بَيْتِ مالِهِمْ فَقالَ: يا أَميرَ الـمُؤْمِنينَ تَحْتاجُ في ذَلِكَ إِلى إِقامةِ البَيِّنَةِ العادِلةِ عَلى أَنَّ الَّذي في يَدَيَّ لِبَني أُمَيّةَ مِمّا خانوهُ وَظَلَموهُ وَاغْتَصِبوهُ مِنْ أَمْوالِ الـمُسْلِمينَ فَإِنَّ بَني أُمَيّةَ كانَ لَهُمْ أَمْوالٌ غَيْرُ أَمْوالِ الـمُسْلِمينَ.

قالَ فَأَطْرَقَ الـمَنْصورُ ساعةً ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَيَّ وَقالَ صَدَقَ الرَّجُلُ يا رَبيعُ ما وَجَبَ عَلَيْهِ عِنْدَنا شَيْءٌ ثُمَّ بَشَّ في وَجْهِهِ فَقالَ: هَل لَكَ مِنْ حاجَةٍ؟

فَقالَ: نَعَمْ يا أَميرَ الـمُؤْمِنينَ حاجَتي أَنْ تُنْقِذَ كِتابي مَعَ البَريدِ إِلى أَهْلي لِيَسْكُنوا إِلى سَلامَتي.

المنصور: فَقَدْ راعَهُمْ أَشْخاصي. فقال الرجل: وَقَدْ بَقِيَتْ لي حاجةٌ أُخْرى يا أميرَ الـمُؤْمِنينَ.

قالَ: ما هِيَ؟

قالَ: تَجْمَعُ بَيْني وَبَيْنَ مَنْ سَعى بي إِلَيْكَ فَوَاللهِ ما لِبَني أُمَيَّةَ عِنْدي وَلاَ في يَدَيَّ وَديعةٌ وَلكِنَّني لـمَّا مَثَلْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ وَسَأَلْتَني رَأَيْتُ ما قُلْتُهُ أَقْرَبُ إِلى الخلاصِ وَالنَّجاةِ فَقالَ: يا رَبيعُ اِجْمَعْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ مَنْ سَعى بِهِ فَجَمَعْتُ بَيْنَهُما فَقالَ: هَذا غُلامي ضُرِبَ عَلى ثَلاثةِ آلافٍ مِنْ مالي وَأَبَقَ فَشَدَّدَ الـمَنْصورُ عَلى الغُلامِ فَأَقَرَّ أَنَّهُ غُلامُهُ وَأَنَّهُ أَخَذَ المالَ الَّذي ذَكَرَهُ وَأَبَقَ مِنْهُ وَكَذَبَ عَلَيْهِ خَوْفًا مِنَ الوُقوعِ في يَدِهِ. فَقالَ الـمَنْصورُ لِلرَّجُلِ: نَسْأَلُكَ أَنْ تَصْفَحَ عَنْهُ.

فَقالَ: يا أَميرَ الـمُؤْمِنينَ صَفَحْتُ عَنْ جُرْمِهِ وَأَبْرَأْتُهُ مِنَ المالِ وَأَعْطَيْتُهُ ثَلاثةَ آلافِ دينارٍ أُخْرى فَقالَ الـمَنْصورُ: ما عَلى ما فَعَلْتَ مَزيدٌ في الكَرَمِ. قالَ: بَلى يا أَميرَ الـمُؤْمِنينَ هَذا كلامُكَ حَقٌّ. وَانْصَرَفَ وكانَ الـمَنْصورُ يَتَعَجَّبُ مِنْهُ كُلَّما ذَكَرَهُ وَيَقولُ ما رَأَيْتُ مِثْلَ هَذا الرَّجُلِ يا رَبيعُ.

İbn Huccet el-Hamevî, *Tîbu'l-Mezâk min Semerâti'l-Evrâk*, Tah. Ebû Ammar es-Sehâvî, Şârika 1997, s. 217

Benî Ümeyye'nin Emanetleri

Kendisinde Benî Ümeyye (Emevîler)'nin emanetlerinin bulunduğu ileri sürülen bir adam Halife el-Mansûr'a şikayet edildi. Onu getirmemin bana emredilmesi üzerine onu getirdim ve huzuruna çıkardım. el-Mansûr ona şöyle söyledi: " Benî Ümeyye'nin emanet ve mallarının sende olduğu konusunda bize şikayet geldi. Onları bize göster".

Adam: "Ey Müminlerin Emiri, Sen Benî Ümeyye'nin varisi misin?" dedi.

el-Mansur: "Hayır"

Adam: "Vasiyetçisi misin?"

el-Mansur: "Hayır"

Adam: "O zaman, elimde bulunan konusunda neden soru soruyorsun?" dedi.

el-Mansur, başını önüne eğip bir an düşündükten sonra başını kaldırdı ve şöyle söyledi: " Benî Ümeyye, Müslümanlara çok eziyet etti, ben de Müslümanların hakları konusunda vekiliyim, Müslümanların haklarını almak ve onları Beyti male koymak istiyorum."

Adam: "Ey Müminlerin Emiri, bu durumda, Benî Ümeyye'den kalan bendeki malların, Müslümanlardan zulümle, ihanetle, gaspla elde ettikleri mallardan olduğu konusunda elinde açık bir delil bulunmalı. Çünkü Benî Ümeyye'de Müslümanlara ait olmayan mallar da bulunuyordu", der.

Bunun üzerine el-Mansur, başını öne eğdi. Biraz düşündükten sonra başını kaldırdı ve şöyle söyledi: "Adam doğru söylüyor, Ey Rabî, elimizde bu konuda bir delil yok". Sonra yüzüne bir gülümseme geldi ve sordu adama: "Bir ihtiyacın var mı?".

Adam hemen: "Evet, Müminlerin Emiri, isteğim, mektubumun posta yoluyla aileme iletilmesidir. Bu sayede ailem, selamette olduğum konusunda sükûnete erecek" dedi.

el-Mansur : "Adamlarım bununla ilgilenir" dedi.

Adam: "Başka bir dileğim daha var Ey Müminlerin Emiri" dedi.

el-Mansur: "O nedir?"

Adam: "Beni ve benim buraya gelmeme sebep olanları biraya getir. Allah'a yemin olsun ki bende, ne Benî Ümeyye'nin malı bende ne de emaneti var. Fakat huzuruna çıkıp sen bana bu konuda soru sorunca kurtuluşa giden en yakın yolun bu olduğunu düşündüm" dedi.

el-Mansur: "Onu ve onu şikayet edenleri bir araya getir" dedi. Ben de bir araya getirdim onları.

Adam: "Bu benim kölem, üç bin dirheme çarptırıldı. Efendisinden kaçtı" dedi.

el-Mansur, onun üzerine biraz gitti ve oğlu olduğunu, adı geçen malı ondan alıp kaçtığını, onun eline düşmekten korktuğu için yalan söylediğini anladı.

el-Mansur adama: "onu bağışlamanı istiyoruz" dedi.

Adam: "Ey Müminlerin Emiri, onun suçunu bağışladım ve onu mal konusunda affettim. Ona fazladan üç bin dinar verdim" dedi.

el-Mansur: "Senin yaptığın iyiliğin üzerine başka bir iyilik yoktur" dedi.

Adam: "Evet, Ey Müminlerin Emiri, sözünüz doğrudur" dedi ve gitti.

el-Mansur o adamın bu durumuna çok şaşırdı ve onu her hatırladığında "Ey Rabî, o adam gibi başka bir adam daha görmedim" derdi.

نشيد "اللهم صلي على المصطفى" / غسّان أبو خضرة

اللَّهُمَّ صَلِّي عَلَى الْمُصْطَفَى حَبِيبْنَا مُـحَمَّدْ عَلَيْهِ السَّلَام (5)

****

أَنَا فِي مُلْكِ الله...وَفَوْقَ بِساطِ الله...وَالخَلْق عِيَالُ الله...وَأَنَا مِنْ خَلْقِ الله.(2)

وَسَلاَمُ الله عَلَى ؛ خَيْـرِ مَنْ خَلَقَ الله... وَ عَلَى السَّادَةِ الْفُضَلَاء ؛ أَحْبَابَ رَسُولِ الله...

****

لَقَدْ أَتَيْتُ الْحِمَى بِذُلٍّ 2 ضَيْفًا نَزِيلاً فَأَكْرِمُونِي

وَجِئْتُ عَبْدًا لَكُمْ ذَلِيلاً 2 فَهَلْ عَسَاكُمْ أَنْ تَقْبَلُونِي2

****

فَيَا كِـرَامَ الْعِبَادِ جُودُوا 2 ذُنُوبِ قَلْبِي قَدْ أَشْقَلُونِي

وَيَـا رُعَاةَ الْأَنَامِ لُطْفًا 2 وَيَا حُمَاتِي تَـدَارَكُونِي 2

****

لَقَدْ أَتَيْتُ الْحِمَى بِذُلٍّ 2 ضَيْفًا نَزِيلاً فَأَكْرِمُونِي

وَجِئْتُ عَبْدًا لَكُمْ ذَلِيلاً 2 فَهَلْ عَسَاكُمْ أَنْ تَقْبَلُونِي2

****

أَمَا كَفَاكُمْ أَنِّـي مُـحِبٌ 2 أَمَا إِلَى خَيْـرٍ تُخْرِجُونِي

وَاللهِ إِنِّي لَكُمْ مُـحِبٌّ 2 وَعَبْدُ رِقٍّ فَوَاصِلُونِي 2

****

لَقَدْ أَتَيْتُ الْحِمَى بِذُلٍّ 2 ضَيْفًا نَزِيلاً فَأَكْرِمُونِي

وَجِئْتُ عَبْدًا لَكُمْ ذَلِيلاً 2 فَهَلْ عَسَاكُمْ أَنْ تَقْبَلُونِي2

****

لَقَدْ أَتَيْتُ الْحِمَى بِذُلٍّ 2 ضَيْفًا نَزِيلاً فَأَكْرِمُونِي

وَجِئْتُ عَبْدًا لَكُمْ ذَلِيلاً 2 فَهَلْ عَسَاكُمْ أَنْ تَقْبَلُونِي2

أنشودة "أنْـوَارُ أحْـمَد" / لِلْمُنْشِد ، يَـحْيَـى حَـوَّاء

اَلْـكَوْنُ تَلَأْلَأَ وَتَبَسَّمْ _ حِينَ رَسُولُ اللهِ تَـكَلَّمْ

آآه...أَشْرَقَتِ الدُّنْيا أَنْوَارًا _ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ ...عَلَيْهِ وَ سَلَّمْ...

يَا فَرَحَ الْكَوْنِ بِمَنْ أَقْبَلْ _ بِسَنَاءِ الرَّحْمَنِ تَـجَلَّـلْ

اَلْبِشْرُ بِرُؤْيَاهُ تَـكَـلَّـلْ _ وَالطِّيبُ عَلَى الدُّنْيَا نَسَّمْ

****

اَلْـكَوْنُ تَلَأْلَأَ وَتَبَسَّمْ...آآآه _ حِينَ رَسُولُ اللهِ تَـكَلَّمْ

أَشْرَقَتِ الدُّنْيا أَنْوَارًا _ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ ...عَلَيْهِ وَ سَلَّمْ...

****

أَشْوَاقُ الرُّوحِ تُنَادِينِي _ وَعُيُونِي فَاضَتْ بِحَنِينِي

يَا مَنْ أَنْوَارِكَ تُـرْوِينِي _ آآه...وَالْقَلْبُ بِذِكْرِكَ يَتَـرَنَّمْ

****

اَلْـكَوْنُ تَلَأْلَأَ وَتَبَسَّمْ...آآآه _ حِينَ رَسُولُ اللهِ تَـكَلَّمْ

أَشْرَقَتِ الدُّنْيا أَنْوَارًا _ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ ...عَلَيْهِ وَ سَلَّمْ...

****

شَهِدَ اللهُ وَإِنَّـا نَشْهَدْ _ أَنَّكَ بَـيْـنَ النَّاسِ الْأَحْـمَدْ

سَمَّاكَ الرَّحْمَنُ مُـحَمَّد _ صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمْ

****

اَلْـكَوْنُ تَلَأْلَأَ وَتَبَسَّمْ...آآآه _ حِينَ رَسُولُ اللهِ تَـكَلَّمْ

أَشْرَقَتِ الدُّنْيا أَنْوَارًا _ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ ...عَلَيْهِ وَ سَلَّمْ...

http://www.youtube.com/watch?v=hat9jiHHheI

حياتي كلها لله للمنشد يحيى حوا و عبدالسلام حوا

حَيَاتِي كُلُّهَا لله .. فَلَا مَوْلَى لَنَا إِلَّاه
أُحِبُ اللهَ جَلَّ عُلَاه .. وَمِن حُبِّي لَهُ أَخْشَاه

****

أَصُونُ النَّفْسَ أَحْمِيهَا .. بِنُورِ الله أَهْدِيهَا
بِحُبِّ الله أَسْقِيهَا .. لِتَفْرَحَ عِنْدَمَا تَلْقَاه
حَيَاتِي كُلُّهَا لله .. حَيَاتِي كُلُّهَا لله

****

إِذَا مَا الْـحُبِّ لَمْ يَسْبِي .. فُؤَادَ الْـمُؤْمِنِ الصَبِّ
فَوَا أَسَفَاه عَلَى الْقَلْبِ .. لِأَنَّ الزَّيْفَ قَدْ غَشَّاه
حَيَاتِي كُلُّهَا لله .. حَيَاتِي كُلُّهَا لله

****

يَقِينِي بَيْنَ جَنْبَيَّا .. وَأَسْعَى بِالْـهُدَى سَعْيَا
كَفَانِي أَنَّنِي أَحْيَا .. وَأَمْضِي فِي سَبِيلِ الله
حَيَاتِي كُلُّهَا لله .. حَيَاتِي كُلُّهَا لله

****

إِذَا جَادَتْ لِيَا الدُّنْيَا ... وَأَسْقَتْنِي الْـمُنَى رِيَا
سَتَبْقَى بَيْنَ كَفَّيَّا .. وَيَبْقَى خَافِقِي لله
حَيَاتِي كُلُّهَا لله .. حَيَاتِي كُلُّهَا لله

سُبْحَانَ الله / ماهر زين

سُبْحَانَ الله... سُبْحَانَ الله،

سُبْحَانَ الله... سُبْحَانَ الله،

سُبْحَانَكَ رَبِّي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

سُبْحَانَكَ رَبِّي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك رَبِّي

*****

سُبْحَانَكَ رَبِّي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

سُبْحَانَكَ رَبِّي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك رَبِّي

*****

جَـلَّ الله فِـي كُلِّ كَوْنٍ لَـه

اَلْـمَحْبُوبَ الله

وَذِكْرُ رَبِّـي فِـي دَقَّاتِ قَلْبِي

يَـهْتِفُ بِسْمِ الله

خَلْقُ الله، صُنْعُ الله

مَا أَبْـهَاه

وَالْأَكْوَانُ... تُسَبِّحُ بِسْمِ الله

جَلَّ الله فِـي عُلَاه

يَا رَبَّاه يَا رَحْمَن، اَلله

*****

سُبْحَانَكَ رَبِّـي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

سُبْحَانَكَ رَبِّـي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك رَبِّـي

*****

سُبْحَانَ الله... سُبْحَانَ الله،

سُبْحَانَ الله... سُبْحَانَ الله،

سُبْحَانَكَ رَبِّي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

سُبْحَانَكَ رَبِّي، سُبْحَانَك

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأنَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك

نَدْعُوكَ وَنَرْجُو غُفْرَانَك رَبِّي...

http://www.youtube.com/watch?v=F99VdLIvl7M

يــا نَــبِي سَلاَم عَلَيْكَ / ماهر زين

أَنْتَ نُورُ اللهِ فَجْراً .. جِئْتَ بَعْدَ الْعُسْرِ يُسْراً

رَبُّـنَا أَعْـلَاكَ قَدْراً .. يَاإِمَامَ الْأَنْبِـيَـاءِ

أَنْتَ فِـي الْوِجْدَانِ حَيٌّ .. أَنْتَ لِلْعَيْنَيْنِ ضَيٌّ..

أَنْتَ عِنْدَ الْـحَوْضِ رَيٌّ .. أَنْتَ هَادِي وَصَفِيٌّ..

أَنْتَ فِـي الْوِجْدَانِ حَيٌّ .. أَنْتَ لِلْعَيْنَيْنِ ضَيٌّ..

أَنْتَ عِنْدَ الْـحَوْضِ رَيٌّ .. أَنْتَ هَادِي وَصَفِيٌّ..

يَاحَبِيـبِي يَامُـحَمَّد..

*****

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك..

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك

*****

يَرْتَوِي بِالْـحُبِّ قَلْـبِي .. حُبِّ خَيْرِ رُسْلِ رَبِّي..

مَنْ بِهِ أَبْصَرْتُ دَرْبِـي .. يَاشَفِيعِي يَارَسُولَ الله..

أَيُّهَا الْـمُخْتَارُ فِينَا .. زَادَنَا الْـحُبُّ حَنِينَا..

جِئْتَنَا بِالْـخَيْرِ دِينَا .. يَاخِتَامَ الْـمُرْسَلِينَ..

يَاحَبِيبِي يَامُـحَمَّد..

*****

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك..

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك..

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك..

*****

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك..

يَانَبِـي سَلاَم عَلَيْكَ .. يَارَسُول سَلَام عَلَيْكَ ..

يَا حَبِيب سَلَام عَلَيْكَ .. صَلَوَاتُ الله عَلَيْك..

http://www.youtube.com/watch?v=Vqfy4ScRXFQ&feature=related